

**ЈАВНА УСТАНОВА ЦЕНТАР ЗА ЕДУКАЦИЈУ СУДИЈА И ЈАВНИХ ТУЖИЛАЦА
У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ**

**JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDIJA I JAVNIH TUŽILACA
U REPUBLICI SRPSKOJ**

**PROGRAM
STRUČNOG
USAVRŠAVANJA I
POČETNE OBUKE
ZA 2025. GODINU**

SADRŽAJ

SADRŽAJ	2
UVOD	8
STRUČNO USAVRŠAVANJE	8
POČETNA OBUKA	9
IZBOR TEMA	10
IZBOR POLAZNIKA ZA UČEŠĆE U POJEDINIM AKTIVNOSTIMA	11
KATEGORIJE I IZBOR EDUKATORA	11
PRAVA I OBAVEZE EDUKATORA	12
IZBOR METODA EDUKACIJE	12
IZBOR OBLIKA EDUKACIJE	12
SAVJETOVANJA I SEMINARI	12
OKRUGLI STOLOVI	13
RADIONICE	13
KURSEVI	13
SPECIJALIZOVANA EDUKACIJA	13
UČENJE NA DALJINU	13
KRIVIČNOPRAVNA OBLAST	14
1. SEMINARI IZ OBLASTI RODNO ZASNOVANOG NASILJA	14
1.1. Unaprijeđenje postupanja policijskih inspektora i tužilaca u istrazi i procesuiranju slučajeva seksualnog nasilja u Republici Srpskoj	14
1.2. Odmjeravanje kazni u slučajevima nasilja u porodici i krivičnih djela protiv polnog integriteta i nasilje nad ženama kao uzrok i posljedica nejednakih odnosa moći među polovima	14
1.3. Prepoznavanje i procesuiranje digitalnog nasilja nad ženama	14
1.4. Implementacija Istanbulske konvencije u praksi: Izazovi i obaveze	15
1.5. Uloga sudija i tužilaca u lokalnim tijelima za koordinaciju: Multisektorski pristup suzbijanju nasilja	15
1.6. Edukacija edukatora u postupanju u slučajevima seksualnog nasilja	15
1.7. Smjernice za suđenje u slučajevima femicida	16
1.8. Korištenje AI i novih tehnologija u procesuiranju slučajeva rodno zasnovanog nasilja i femicida	16
2. SEMINARI IZ OBLASTI KORUPCIJE, ORGANIZOVANOG I PRIVREDNOG KRIMINALA	16
2.1. Tehnike istrage i suđenja u slučajevima finansijskog kriminala i pranja novca	16
2.2. Radionice na temu organizovanog i privrednog kriminala i korupcije, s fokusom na finansijske istrage i oduzimanje imovine	16
2.3. Specijalistička edukacija iz oblasti korupcije – dodatno usavršavanje za učesnike koji su završili specijalističku obuku	17
2.4. Druga godina obuke nove grupe sudija i tužilaca prema Programu specijalističke obuke za rad na predmetima korupcije, privrednog i organizovanog kriminala visokog nivoa	17
2.5. Jačanje kapaciteta pravosudnih institucija za efikasnije procesuiranje složenih predmeta korupcije i organizovanog kriminala	18
2.6. Međunarodna saradnja, uzajamna pravna pomoć i ekstradicija u predmetima pranja novca i finansiranja terorizma	18
2.7. Procesuiranje krivičnih djela terorizma	18
3. SEMINARI IZ OBLASTI VISOKOTEHNOLOŠKOG KRIMINALA	18

3.1. Korištenje Sky i Anom aplikacije kao dokazi u krivičnom postupku i dosadašnja iskustva i praksa u Bosni i Hercegovini i regiji	18
3.2. Krivična djela protiv bezbjednosti kompjuterskih podataka	19
3.3. Istražni standardi i prikupljanje dokaza za kaznena djela počinjena u digitalnom prostoru	19
3.4. Regionalne radionice na temu visokotehnološkog kriminala	19
4. SEMINARI IZ OBLASTI TRGOVINE LJUDIMA	19
4.1. Digitalne istrage u slučajevima trgovine ljudima	19
4.2. Simulacija suđenja u predmetima trgovina ljudima	20
4.3. Simulaciona obuka o borbi protiv trgovine ljudima	20
5. SEMINARI iz oblasti ratnih zločina	20
5.1. Ratni zločin protiv civilnog stanovništva	20
5.2. Senzibilizovan pristup prema preživjelim žrtvama ratnih zločina	21
5.3. Okrugli sto: Procesuiranje predmeta ratnih zločina u BiH	21
6. PROGRAM EDUKACIJE ZA STICANJE POSEBNIH ZNANJA I KONTINUIRANO STRUČNO OSPOSOBLJAVANJE I USAVRŠAVANJE SUDIJA I TUŽILACA IZ OBLASTI DJEČJIH PRAVA, PRESTUPNIŠTVA MLADIH I NJIHOVE KRIVIČNOPRAVNE ZAŠTITE	21
6.1. Krivični postupak prema djeci i maloljetnicima	22
6.2. Primjena Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku u praksi	22
6.3. Krivična djela na štetu djece i maloljetnika i psihologija maloljetnika u krivičnom postupku	22
7. NAPREDNA OBUKA ZA KONTINUIRANO STRUČNO OSPOSOBLJAVANJE I USAVRŠAVANJE SUDIJA I TUŽILACA IZ OBLASTI DJEČJIH PRAVA, PRESTUPNIŠTVA MLADIH I NJIHOVE KRIVIČNOPRAVNE ZAŠTITE	23
7.1. Seksualno iskorištavanje i zlostavljanje djece u digitalnom okruženju	23
7.2. Koordinacioni sastanak sudija i tužilaca u BiH	23
8. OKRUGLI STOLOVI NA TEMU AKTUELNE PRAKSE	23
8.1. Aktuelna praksa Vrhovnog suda Republike Srpske iz krivičnopravne oblasti- bitna povreda odredaba krivičnog postupka	23
8.2. Okrugli sto: Najčešće greške u radu osnovnih sudova na krivičnom referatu u BiH	24
9. SAVJETOVANJA	24
9.1. XXIII Savjetovanje iz krivičnopravne oblasti, Neum	24
9.2. XVIII Stručno Savjetovanje tužilaca, Neum	24
9.3. XVI Međunarodno naučno savjetovanje „Djeca i maloljetnici u kaznenom pravu“	25
10. OSTALI SEMINARI IZ KRIVIČNOPRAVNE OBLASTI	25
10.1. Postupanje sudije za prethodno saslušanje prilikom potvrđivanja optužnice i izjavljivanja prethodnih prigovora od strane optuženog	25
10.2. Odmjeravanje kazne počiniocima krivičnih djela, s posebnim osvrtom na ocjenu olakšavajućih i otežavajućih okolnosti	25
10.3. Multisektorska edukacija za sudije, tužioce i policiju u oblasti postupanja u predmetima krivičnih djela iz mržnje i govora mržnje	26
10.4. Krivična djela protiv izbornih prava	26
10.5. Obuka iz oblasti postupanja prilikom otkrivanja i detektovanja ilegalnih laboratorija za proizvodnju psihoaktivnih supstanci i prekursora - Identifikacija i analiza opojnih droga i psihoaktivnih supstanci	26
10.6. Postupanje policije, tužilaštva i sudova u predmetima saobraćajnih nezgoda i saobraćajno vještačenje kao dokazno sredstvo	26
10.7. Sigurnost novinara	27
10.8. Vatreno oružje kao sredstvo ili predmet izvršenja krivičnih djela	27
10.9. Krivičnopravna zaštita okoliša/životne sredine	27
10.10. Rad u javnom interesu kao alternativna krivična sankcija: izricanje i izvršenje	28
10.11. Uloga oštećenog u krivičnom postupku	28
10.12. Efikasno planiranje i rukovođenje glavnim pretresom	28
GRAĐANSKOPRAVNA OBLAST	29
11.1. Primjena propisa iz oblasti radnih odnosa u Republici Srpskoj	29
11.2. Aktuelna pitanja iz Zakona o stvarnim pravima Republike Srpske	29
11.3. Postupak pred drugostepenim sudom u parničnom postupku	29

11.4. Proces ocjene dokaza i obrazloženje presude	30
11.5. Primjena Porodičnog zakona Republike Srpske u sudskoj praksi	30
11.6. Primjena Zakona o premjeru i katastru Republike Srpske u sudskoj praksi	30
11.7. Naknada štete	30
11.8. Naknade materijalne štete u slučaju auto odgovornosti	31
11.9. Izazovi odlučivanja o starateljstvu u slučajevima nasilja u porodici – preporuke GREVIO komiteta	31
11.10. Faktori koji utiču na odlučivanje o vršenju roditeljskog prava u slučajevima nasilja u porodici	31
11.11. Obrnuti teret dokazivanja u predmetima diskriminacije: teorijska i praktična pitanja	32
11.12. Okrugli sto na temu rješavanje spornog pravnog pitanja i vanredna revizija	32
11.13. Kleveta i SLAPP tužbe	32
11.14. Sudska nagodba	33
11.15. Arbitraža	33
12. OKRUGLI STOLOVI	33
12.1. Aktuelna praksa Okružnog suda u Banjoj Luci i Okružnog suda u Prijedoru na parničnom referatu	33
12.2. Aktuelna praksa Okružnog suda u Doboju i Okružnog suda u Bijeljini na parničnom referatu	34
12.3. Aktuelna praksa Okružnog suda u Istočnom Sarajevu i Okružnog suda u Trebinju na parničnom referatu	34
12.4. Aktuelna praksa Vrhovnog suda Republike Srpske na parničnom referatu	34
13. SAVJETOVANJA	35
13.1. XIX Savjetovanje iz građanskopravne oblasti u saradnji sa Udruženjem sudija RS, Udruženjem sudija FBiH Udruženjem sudija BiH, i Centrom za edukaciju sudija i javnih tužilaca RS i Federacije BiH, Pravosudnom komisijom Brčko distrikta, Advokatskim komorama	35
13.2. Savjetovanje iz svih pravnih oblasti u saradnji sa Udruženjem pravnika RS, Pravnim fakultetom Univerziteta u Banjoj Luci i Centrom za edukaciju sudija i javnih tužilaca RS i FBiH - Oktobarski pravnički dani	35
VANPARNIČNA OBLAST	36
14.1. Sudska praksa iz vanparničnih postupaka	36
IZVRŠNI POSTUPAK	37
15.1. Aktuelna pitanja izvršnog postupka	37
15.2. Mjenica kao hartija od vrijednosti	37
15.3. „Primjena člana 37. Zakona o izvršnom postupku u praksi, naplata zateznih kamata i troškova u izvršnom postupku	37
15.4. Naplata zateznih kamata i troškova u izvršnom postupku	38
PRIVREDNOPRAVNA OBLAST	39
16.1. Primjena Zakona o privrednim društvima Republike Srpske	39
16.2. Aktuelna pitanja iz stečajnog postupka	39
16.3. Aktuelna pitanja iz prakse privrednih sudova u Republici Srpskoj	39
16.4. Regionalna radionica: stečaj i insolventnost- izgradnja pravosudnih kapaciteta zemalja Zapadnog Balkana	40
16.5. Radionica: intelektualno vlasništvo	40
16.6. Regionalna radionica: prekogranični privredni sporovi - izgradnja pravosudnih kapaciteta zemalja Zapadnog Balkana	40
16.7. Radionica: privredni sporovi stranih investitora	40
UPRAVNOPRAVNA OBLAST	41
17.1. Ćutanje administracije	41
17.2. Aktuelna praksa iz upravne oblasti	41
17.3. Primjena Zakona o utvrđivanju porijekla imovine i posebnog poreza na imovinu	41
PREKRŠAJNOPRAVNA OBLAST	42
18.1. Pred prekršajni postupak – istraga u prekršajom postupku	42
18.2. VIII Savjetovanje iz prekršajnogprave oblasti	42
18.3. Okrugli sto: Ujednačavanje sudske prakse u prekršajnim predmetima okružnih sudova u Republici Srpskoj	42
POSEBNE TEME	43

19. OBUKE IZ OBLASTI ETIKE I INTEGRITETA NOSILACA PRAVOSUDNIH FUNKCIJA	43
19.1. Uloga predsjednika sudova i glavnih tužilaca u očuvanju integriteta pravosudnih institucija	43
19.2. Sudijska i tužilačka etika, integritet i disciplinska praksa	43
19.3. Pravosudni integritet i etičnost:	44
19.4. ONLINE OBUKA o etici, integritetu i sprečavanju sukoba interesa za nosioce pravosudne funkcije	45
20. OBUKA RUKOVODNOG KADRA U INSTITUCIJAMA PRAVOSUĐA	45
20.1. RADIONICA: Savremeno komuniciranje s javnošću	45
20.2. Izgradnja upravljačkih kapaciteta u pravosudnim institucijama	47
21. LJUDSKA PRAVA, RODNA RAVNOPRAVNOST, RANJIVE GRUPE	47
21.1. Ljudska prava LGBTI osoba u Bosni i Hercegovini i pravni mehanizmi njihove zaštite – iskustva iz Bosne i Hercegovine i regiona	47
21.2. Forum o nacionalnoj interpretaciji Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda	48
21.3. Novine u praksi Evropskog suda za ljudska prava	48
21.4. E-UČENJE: Osnovna obuka o rodnoj ravnopravnosti	48
21.5. Novije zakonodavne promjene u oblasti slobode mirnog okupljanja	49
21.6. Pravo na pristup informacijama	49
21.7. Sloboda izražavanja u digitalnom svijetu	50
21.8. Pravosuđe i sloboda izražavanja u sudnici	50
21.9. Rodna (ne)ravnopravnost: stereotipi i predrasude	51
21.10. Pripadnici ranjivih grupa kao svjedoci u postupku	51
21.11. Obuka za savjetnike za prevenciju seksualnog i rodno zasnovanog uznemiravanja u pravosudnim institucijama BiH	52
22. RAZVOJ SISTEMA MENTORSTVA U SUDOVIMA I TUŽILAŠTVIMA	52
22.1. RADIONICA: Obuka za sudije mentore	52
23. OSTALI SEMINARI U OKVIRU POSEBNIH TEMA	53
23.1. Izazovi u izradi nalaza za psihološko – psihijatrijsko vještačenje	53
23.2. Iskustva u primjeni Zakona o zaštiti lica koja prijavljuju korupciju	53
23.3. Napredna obuka o komunikacijskim vještinama	54
UČENJE NA DALJINU	55
24.1. Novoimenovanim javnim tužiocima biće dostupne i sljedeće teme putem učenja na daljinu:	55
24.2. E-UČENJE: Osnovna obuka o rodnoj ravnopravnosti	55
24.3. ONLINE OBUKA o etici, integritetu i sprečavanju sukoba interesa za nosioce pravosudne funkcije	56
25. HELP KURSEVI SAVJETA EVROPE	56
25.1. E-UČENJE: Uvod u Evropsku konvenciju o ljudskim pravima	56
25.2. E-UČENJE: „OBRAZLOŽENJE SUDSKE PRESUDE“	56
25.3. E –UČENJE: Kvalitet pravosuđa	57
EDUKACIJA EDUKATORA	58
OBUKA ZA NOVOIMENOVANE SUDIJE I JAVNE TUŽIOCE	59
26. SEMINARI NAMIJENJENI NOVOIMENOVANIM SUDIJAMA	59
26.1. Priprema za suđenje, vođenje postupka i donošenje odluke	59
26.2. Tehnike izrade krivične presude	60
26.3. Tehnike izrade presude u građanskim sporovima	60
26.4. Aktuelna praksa iz izvršnog postupka za novoimenovane sudije	61
26.5. Prethodno saslušanje i potvrđivanje optužnice	61
27. SEMINARI NAMIJENJENI NOVOIMENOVANIM (JAVNIM) TUŽIOCIMA	61
27.1. Provođenje istrage i zajednički istažni timovi	61
27.2. Postupanje u dežurstvima s posebnim osvrtnom na rad na predmetima opšteg kriminala sa kojima se novoimenovani tužilac susreće u dežurstvima	62
27.3. Tehnike izrade tužilačkih akata	62
27.4. Vještina zastupanja optužnice	62
27.5. Radnje dokazivanja i zakonitost dokaza	63
28. SEMINARI NAMIJENJENI NOVOIMENOVANIM SUDIJAMA I (JAVNIM) TUŽIOCIMA	63

28.1. Sudijska i tužilačka etika i disciplinska praksa	63
28.2. Značaj pravilnog prijavljivanja imovine sa aspekta etike i integriteta	64
28.3. Predstavljanje baze sudskih odluka OSD VSTS-a BiH, Portala sudske prakse i osnove CMS/TCMS-a – osnovna edukacija i upravljanje vremenom	64
28.4. Specifični aspekti pristupa pravdi sa stanovišta pripadnika ranjivih grupa (djeca, osobe sa invaliditetom, Romi, LGBTI osobe, mariginalizovane kategorije žena)	65
29. OBUKE O LJUDSKIM PRAVIMA U OKVIRU PROGRAMA OBUKE NOVOIMENOVANIH SUDIJA I (JAVNIH) TUŽILACA	65
29.1. OBUKA: UVOD U EVROPSKU KONVENCIJU O LJUDSKIM PRAVIMA I SLOBODAMA	66
29.2. OBUKA: OBUKA O PRINCIPIMA TUMAČENJA EVROPSKE KONVENCIJE O LJUDSKIM PRAVIMA- OSNOVNA OBUKA	66
29.3. OBUKA: OBUKA O PROCESNIM LJUDSKIM PRAVIMA	67
29.4. OBUKA: EVROPSKI STANDARDI O LJUDSKIM PRAVIMA I VJEŠTINE ISTRAŽIVANJA SUDSKE PRAKSE	68
30. OBUKE O LJUDSKIM PRAVIMA U OKVIRU KONTINUIRANE OBUKE	69
30.1. OBUKA: JEDNAKOST I ZABRANA DISKRIMINACIJE	69
30.2. OBUKA: Govor mržnje i zločini iz mržnje	70
POČETNA OBUKA	72
Pravni okvir za početnu obuku	72
Ciljne grupe početne obuke	72
Ciljevi početne obuke	72
Karakter početne obuke	72
Edukatori	73
Polaznici obuke u 2025. godini	73
Materijali	74
Finansijska sredstva za provođenje obuke	74
Sadržaj početne obuke za stručne saradnike u sudovima/tužilaštvima	74
Moduli u prvoj godini obuke	74
Moduli u drugoj godini obuke	75
Moduli u trećoj godini obuke	76
31. SEMINARI ZA DRUGU GODINU POČETNE OBUKE STRUČNIH SARADNIKA	76
31.1. MODUL I - Evropska konvencija i ravnopravnost polova	76
31.2. MODUL II - Građanska oblast	77
31.3. MODUL III - Krivična oblast	77
31.4. MODUL IV - Izvršna i upravna oblast	77
32. SEMINARI ZA POČETNU OBUKU PRIPRAVNIKA	78
32.1. Planom rada projekta ICEA III za 2025. godinu, predviđeno je održavanje 2 edukacije za pripravnike, predviđene kurikulumom	79
32.2. Tokom 2025. godine, CEST RS će, na mjesečnom nivou, organizovati po jedan seminar iz različitih oblasti prava, za ciljnu grupu: pripravnici iz institucija pravosuđa, pri čemu će biti data mogućnost i pripravnici iz drugih institucija (notarijat, advokatura, pravobranilaštvo, republički organi uprave i dr.) da pohađaju ove seminare.	79

Poštovani/e,

Centar za edukaciju sudija i javnih tužilaca u Republici Srpskoj ima posebno zadovoljstvo predstaviti vam Program stručnog usavršavanja i početne obuke za 2025. godinu, kreiran na bazi Zakona o Centru za edukaciju sudija i javnih tužilaca u Republici Srpskoj, na osnovu analize potreba za edukacijom nosilaca pravosudnih funkcija, iskazanog interesa pravosudne zajednice, te prijedloga pravosudnih institucija, preporuka i prijedloga Visokog sudskog i tužilačkog savjeta BiH, prijedloga akademske zajednice i stalnih edukatora, sudija i javnih tužilaca u Bosni i Hercegovini, nevladinih i međunarodnih organizacija čiji su projekti uključeni u edukacije sudija i javnih tužilaca u Bosni i Hercegovini, kao i na osnovu analize različitih sudskih odluka, kako domaćih sudova tako i odluka Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu.

Namjera nam je da se Program stručnog usavršavanja i početne obuke nosilaca pravosudnih funkcija prilagodi potrebama obuke sudija i javnih tužilaca, koja ih priprema i osposobljava za efikasno obavljanje pravosudnih funkcija na koje su izabrani, te da doprinosi pravnoj sigurnosti i jačanju povjerenja građana u pravosudni sistem Republike Srpske i Bosne i Hercegovine. Nastojaćemo da se kroz izbor tema u Programu, poboljšaju standardi i metodologija izvođenja obuke, a sve u cilju da nezavisnost pravosuđa u javnosti bude prezentovana na najbolji mogući način, kako bi i percepcija javnosti o stručnom, nezavisnom i nepristrasnom pravosuđu bila na najvišem nivou.

Program stručnog usavršavanja i početne obuke za 2025. godinu sadrži impozantan broj tema, koje su odabrane na osnovu analize i procjene svih dosadašnjih aktivnosti vezanih za edukaciju nosilaca pravosudnih funkcija, kao i analize najčešćih grešaka u radu sudova i javnih tužilaštava. Na osnovu navedenih analiza će se sprovoditi edukacija i kontinuirano usavršavanje u 2025. godini, pri tome garantujući sudijama i javnim tužiocima održavanje i proširivanje njihovih znanja iz oblasti najnovijih naučnih i stručnih dostignuća u oblasti prava, sudske i tužilačke prakse Bosne i Hercegovine i drugih zemalja, pravne tehnike, etike, kulture i društvenih odnosa, kao i ostalih tema neophodnih za obavljanje pravosudne funkcije.

Kvalitet rada nosilaca pravosudnih funkcija, između ostalog, u mnogome zavisi i od kvalitetnog programa stručnog usavršavanja i početne obuke nosilaca pravosudnih funkcija, a što doprinosi unaprijeđenju efikasnosti pravosuđa, pravnoj sigurnosti i jačanju povjerenja javnosti u pravosudni sistem u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini. Osnovni cilj Centra je unaprijediti mogućnosti, ne samo aktivnog učešća sudija i javnih tužilaca u okviru planiranih edukativnih aktivnosti, nego i način njihove kvalitetne pripreme, iznošenje njihovog pravnog stava, kroz omogućavanje interaktivnog rada i adekvatne i konstruktivne diskusije sa ostalim kolegama u pravosuđu. Kroz edukaciju koju provodi Centar, stiču se vještine u donošenju odluka, što zahtjeva ne samo izuzetno poznavanje prava i metoda rada, nego i sposobnost pravilnog korištenja ličnih vještina, koje su potrebne u svakodnevnom radu, jer je neophodno da pravosudne institucije raspolažu kompetentnim sudijama i tužiocima, koji znaju pravilno primjeniti zakone.

Iskreno se nadamo da će ciljna grupa, sudije, javni tužioci i stručni saradnici u Republici Srpskoj, u okviru ovog Programa prepoznati teme koje smatraju korisnim, kako za njihovo stručno usavršavanje u okviru referata na kojem rade, tako i za početnu obuku novoimenovanih sudija i javnih tužilaca, te da će se aktivno uključiti u realizaciju ovog programa i na taj način doprinijeti unapređenju sistema obuke sudija i javnih tužilaca, stručnih saradnika i pripravnika, kao budućih sudija i javnih tužilaca u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini. Takođe, ovom prilikom želimo vas informisati da na našoj web stranici možete pronaći ovaj Program i sve informacije o Centru, te informacije o trenutnim i budućim aktivnostima Centra.

S poštovanjem,

DIREKTOR

Slobodan Zec, s.r

UVOD

Program stručnog usavršavanja i početne obuke za 2025. godinu je usvojen na sjednici Upravnog odbora Centra za edukaciju sudija i javnih tužilaca u Republici Srpskoj održanoj 10. decembra 2024. godine. Program je prilagođen potrebama za obukom sudija i javnih tužilaca u Republici Srpskoj, koja ih priprema i osposobljava za efikasno obavljanje pravosudnih funkcija na koje su izabrani, doprinosi pravnoj sigurnosti i jačanju povjerenja građana u pravosudni sistem Republike Srpske i Bosne i Hercegovine.

Izbor tema, program doprinosi poboljšanju standarda i metodologije u izvođenju obuke, sa ciljem zadovoljenja potreba nosilaca pravosudnih funkcija za sistematskim provođenjem specijalističke obuke i što veće zastupljenosti radionica, vježbi i praktičnih rješenja u edukaciji koje doprinose razvijanju i usavršavanju sudijskih i tužilačkih vještina, sve u cilju da nezavisnost pravosuđa u javnosti bude prezentovana na najbolji mogući način, kako bi i percepcija o stručnom, nezavisnom i nepristrasnom pravosuđu u očima javnosti bila na visokom nivou.

STRUČNO USAVRŠAVANJE

Osnovna ideja stručnog usavršavanja sudija i javnih tužilaca je da se ovoj ciljnoj grupi omogućiti kontinuirana obuka, koja se sastoji kako od obuke usmjerene na primjenu zakonskih propisa, tako i na praćenje izmjena istih, te razvijanje i usavršavanje sudijskih i tužilačkih vještina, specijalističku obuku i upoznavanje sa međunarodnim standardima i propisima Evropske unije. To određuje i sadržaj ovog programa.

U skladu sa važećim zakonskim propisima, stručno usavršavanje je obavezno za sudije i tužioce svih nivoa. Ono omogućava proširivanje znanja u vezi sa zakonskim rješenjima i pravosudnom praksom.

Opšta pravila o stručnom usavršavanju

Na osnovu Odluke VSTS BiH o stručnom usavršavanju sudija i tužilaca u Bosni i Hercegovini broj: 07-13-3-21-3/2025 od 16.01.2025. godine, sudije i javni tužioci, su dužni da u toku godine ostvariti minimalno tri (3) dana, a maksimalno deset (10) dana stručnog usavršavanja na teme koje su vezane za referat(e) na koji su raspoređeni i na kojem rade.

Ukoliko rukovodilac pravosudne institucije planira rasporediti nosioca pravosudne funkcije na drugi referat, omogućiće mu pohađanje obuka koje su vezane i za novi referat, ako to procjeni opravdanim.

Sudije i javni tužioci koji su u toku godine na dužem odsustvu zbog bolovanja, porodijskog i /ili drugog opravdanog odsustva učestvuju u edukaciji proporcionalno prisustvu na poslu.

Pravila o obaveznosti specijalističkih obuka

Za ispunjenje uslova za sticanje sertifikata u skladu sa odredbom člana 197. Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku, nosioci pravosudnih funkcija su dužni pohađati sve tematske cjeline iz odgovarajućeg Specijalističkog programa obuke.

Obaveznost obuka za članove VSTS BiH

Članovi Savjeta u stalnom angažmanu nisu u obavezi pohađati edukacije u periodu dok taj angažman traje. Ostali članovi Savjeta su obavezni pohađati obuke kao i svi nosioci pravosudnih funkcija.

Posebna pravila o obaveznosti obuke na temu etike, integriteta i sprečavanja sukoba interesa

Svi nosioci pravosudnih funkcija obavezni su svake treće godine ponoviti online modul o etici, integritetu i sprečavanju sukoba interesa radi podjećanja na etičke standarde.

Nakon završetka obuke i sticanja certifikata o tome, obuka će se priznati kao jedan dan obavezne obuke.

Posebna pravila o obaveznosti obuke za rukovodni kadar

Svi rukovodioci pravosudnih institucija dužni su pohađati obuku na temu „Savremeno komuniciranje s javnošću”.

Svi novi rukovodioci pravosudnih institucija obavezuju se i na pohađanje obuka na temu „Uloga predsjednika sudova i glavnih tužilaca u očuvanju integriteta pravosudnih institucija” i „Igradnja upravljačkih kapaciteta u pravosudnim institucijama”.

Rukovodioci će navedene obuke pohađati po preuzimanju dužnosti i proporcionalno zastupljenosti obuka u programima. Na obuke koje se organizuju iz oblasti rukovođenja i rukovodnih vještina mogu se orijeviti i lica koja se namjeravaju kandidovati na rukovodne funkcije.

POČETNA OBUKA

U skladu sa članom 3. stav 2 Zakona o Centru za edukaciju sudija i javnih tužilaca u Republici Srpskoj (Službeni glasnik Republike Srpske broj 49/02, 70/02, 30/07 i 63/14), početna obuka podrazumijeva obuku lica koja se namjeravaju baviti ulogom sudije i tužioca. Kako pomenuti Zakon nije precizirao koja su to konkretno lica koja se namjeravaju baviti ulogom sudije i tužioca, to je Centar za edukaciju sudija i javnih tužilaca u Republici Srpskoj kao ovu kategoriju lica, prepoznao stručne saradnike i pripravnike zaposlene u sudovima i tužilaštvima, kao lica koja se namjeravaju baviti ulogom sudije ili tužioca, te novoimenovane sudije i tužioce odnosno one sudije i tužioce koji su na tu poziciju imenovani sa pozicija iz drugih oblasti i koji na taj način prvi put stupaju u pravosudni sistem Republike Srpske.

Opšta pravila o obaveznosti početne obuke

Na osnovu Odluke VSTS BiH broj: 07-13-3-21-3/2025 od 16.01.2025. godine, sudije i javni tužioći, koji su prvi put imenovani na ovu funkciju u obavezi su pohađaju cjelokupni Program početne obuke za novoimenovane nosioce pravosudnih funkcija, a koji se provodi u organizaciji Centra za edukaciju sudija i javnih tužilaca u Republici Srpskoj, odnosno Centra za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine, najkasnije u prvih šest (6) mjeseci nakon preuzimanja dužnosti.

Tužioći koji su prvi put imenovani na ovu funkciju obavezni su učestvovati i u programu mentorstva koji se u sudovima u Federaciji Bosne i Hercegovine i Brčko distriktu Bosne i Hercegovine provodi u skladu sa Pravilnikom o mentorsvu za novoimenovane sudije i stručne saradnike koje imenuje VSTS BiH („Službeni glasnik BiH“ br. 83/22).

Sudije koje su prvi put imenovane na ovu funkciju obavezni su učestvovati i u programu mentorstva koji se u tužilaštvima u Bosni i Hercegovini sprovode u skladu sa Pravilnikom o postupku određivanja i načina rada konsultativnog tužioca za novoimenovane i druge tužioce („Službeni glasnik BiH“ br. 30/21)

Rukovodioci pravosudnih institucija (predsjednici sudova i glavni tužioći) su dužni omogućiti pohađanje navedenih obuka novoimenovanim nosiocima pravosudnih funkcija.

Razvoj obavezne i dobro struktuirane početne obuke za novoimenovane sudije i javne tužioce je jedan od prioriteta u oblasti edukacije sudija i tužilaca u Bosni i Hercegovini.

Navedenom odlukom o minimalnom obimu početne obuke, Visoki sudski i tužilački savjet BiH želi obezbijediti da sve novoimenovane sudije i javni tužioći dobiju jednu temeljnu, efektivnu i istoobraznu početnu obuku u okviru centara za edukaciju sudija i tužilaca, u određenom periodu nakon stupanja na sudijsku, odnosno tužilačku funkciju.

Navedena obuka je komplementarni dio početne obuke, jer se novoimenovanim sudijama i tužiocima treba obezbijediti formalizovana stručna podrška i orijentacija unutar pravosudne institucije u koju je imenovan, putem rada sa mentorima, odnosno konsultativnim tužiocima i sudijama.

Obuka novoimenovanih sudija i tužilaca u 2025. godini uključuje različite teme iz svih oblasti prava, koje su posebno namjenjene novoimenovanim sudijama, a posebno novoimenovanim javnim tužiocima, uključujući zajedničke obavezne obuke o ljudskim pravima i primjenu Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava, kao i druge aktuelne teme, poput etike, korištenja informacionih tehnologija, zaštiti pripadnika ranjivih grupa, značaj pravilnog prijavljivanja imovine sa aspekta etike i integriteta i sl.

Također, ova kategorija lica će moći da prisustvuje i svim drugim obukama predviđenim za sudije i tužioce.

Opšti cilj pružanja obavezne početne obuke stručnim saradnicima u sudovima i tužilaštvima jeste sticanje vještina neophodnih za efektivno i efikasno vršenje sudijske odnosno tužilačke funkcije uključujući i sticanje svestranih iskustava iz prakse, profesionalne etike i sagledavanje svih segmenata uloge i značaja odgovornosti koje su stručnim saradnicima povjerene u njihovim redovnim poslovima.

I u ovoj godini, Centar će nastaviti sa obukom stručnih saradnika, tačnije sa novim ciklusom te obuke, te će u 2025. godini biti obrađena 4 Modula II godine obuke. Ovoj obuci će biti obavezni da prisustvuju oni stručni saradnici koji su imenovani nakon obrađivanja ovih Modula u 2022. godini, kao i oni stručni saradnici koji su već bili prije imenovani ali su ovu obuku iz određenih razloga propustili.

Novina u 2025. godini odnosi se i na obuku pripravnika, koji će imati na raspolaganju više dostupnih obuka, kao što su etika, integritet i sprečavanje sukoba interesa, pripremno ročište i glavna rasprava, izvršni i vanparnični postupak, postupak optuživanja i glavni pretres, sudska nagodba, javni govor i rodna ravnopravnost. Isto tako, tokom 2025. godine, Centar će na mjesečnom nivou, organizovati po jedan seminar iz različitih oblasti prava, za ciljnu grupu: pripravnici iz institucija pravosuđa, pri čemu će biti data mogućnost i pripravicima iz drugih institucija (notarijat, advokatura, pravobranilaštvo, republički organi uprave i dr) da pohađaju ove seminare.

Iskreno se nadamo da će, i u ovoj godini kao i u svim prethodnim do sada, postojati izražen veliki interes lica koji su prepoznati kao kategorija budućih sudija i tužilaca, da svojim obučavanjem doprinesu razvoju i jačanju pravosudnog sistema u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini.

IZBOR TEMA

Potrebe za edukacijom u ovoj godini su, kao i do sada, utvrđene na osnovu:

- analize potreba za edukacijom nosilaca pravosudnih funkcija,
- prijedloga sudija i tužilaca kao edukatora,
- prijedloga pravosudnih institucija i iskazanog interesa pravosudne zajednice,
- preporuka Visokog sudske i tužilačkog savjeta BiH,
- analize različitih sudskih odluka o sličnim pitanjima koje ukazuju na neujednačenost sudske prakse,
- analize odluka međunarodnih sudova, posebno odluka Suda za ljudska prava u Strazburu,
- prijedloga međunarodnih organizacija čiji projekti se provode u Bosni i Hercegovini.

Kroz izbor tema, stručno usavršavanje u 2025. godini usmjereno je na:

- produbljivanje shvatanja uloge sudije i javnog tužioca prema važećim procesnim zakonima, te ključne vještine i dobro poznavanje relevantnih procesnih pravila,
- nova zakonska rješenja i novine u sudskoj praksi,
- specijalističke obuke iz oblasti korupcije, privrednog i organizovanog kriminala, visokotehnološkog kriminala, maloljetničkog pravosuđa, nasilja u porodici,
- standarde Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda,
- vještine rukovođenja za predsjednike sudova i glavne tužioce,

- etiku, integritet i sprečavanje sukoba interesa za nosioce pravosudne funkcije i
- pristup pravdi ranjivim grupama.

IZBOR POLAZNIKA ZA UČEŠĆE U POJEDINIM AKTIVNOSTIMA

Osnovni kriterijum za izbor polaznika za učešće u pojedinim aktivnostima svakako je interes pravosuđa da se resursi za edukaciju usmjeravaju po prioritetnim oblastima. Kriterijumi za izbor polaznika zavise od sadržaja svake pojedine aktivnosti, odnosno tema utvrđenih ovim programom. Kad je riječ o izboru kandidata koji će biti polaznici pojedinih oblika stručnog usavršavanja, nastaviće se sa dosadašnjom praksom pozivanja učesnika.

Pored dostavljanja godišnjeg Programa i kalendara aktivnosti, Centar će i dalje dostavljati za svaki pojedini oblik usavršavanja pozive sudovima i tužilaštvima preko predsjednika sudova, odnosno glavnih tužilaca.

Sudije i javni tužioci se uz saglasnost rukovodioca organa u kojem rade, potom prijavljuju za učešće na pojedinom seminaru, za rad u okviru radionice i slično, na teme koje su vezane za referat(e) na kojem rade.

Centar je u obavezi da obezbijedi minimalno tri dana obavezne edukacije za sve sudije i javne tužioce.

Za obaveznu edukaciju treba da pored Centra, evidenciju o edukaciji vodi i pravosudna institucija iz koje učesnik dolazi. Centar će se ovim programom zalagati da se obezbijedi obavezna obuka sudija i tužilaca, kako početna obuka, tako i obuka stručnog usavršavanja. Izuzetak su situacije kada je potreban kontinuitet učestvovanja u edukaciji i tada se pozivi dostavljaju na ime pojedinaca na osnovu prethodno sačinjene liste, ali opet putem predsjednika suda ili glavnog tužioca. Na isti način, Centar planira pozivati i druge zaposlene u sudovima i tužilaštvima u slučajevima u kojima treba da budu uključeni u obuku.

Putem evidencije iz baze podataka Centra moguće je pratiti i dalje raditi na aktivnostima edukacije na odgovarajući način. Centar na osnovu evidencije o učešću u edukaciji koju vodi tokom godine, u skladu sa Zakonom, izdaje godišnja uvjerenja o ispunjenim minimalnim uslovima stručnog usavršavanja.

KATEGORIJE I IZBOR EDUKATORA

Pravilnikom o kategorijama, izboru, pravima i obavezama edukatora Centra – Prečišćen tekst, broj: 06-615-02-650/22 od 16. decembra 2022. godine, uređena su pitanja koja se odnose na edukatore Centra za edukaciju sudija i javnih tužilaca u Republici Srpskoj, i to : kategorije edukatora, kriteriji za izbor i imenovanje, prava i obaveze, postupak za izbor edukatora, ocjena njihovog rada, status i mandat, te druga pitanja.

U skladu sa ovim Pravilnikom edukatori se svrstavaju u sljedeće grupe:

- stalni edukatori sa liste edukatora;
- povremeni edukatori (stručnjaci “po pozivu” koji pružaju obuku u specifičnim oblastima, gdje će njihova stručnost dati doprinos ciljevima programa);
- edukatori edukatora čija lista će se izdvojiti iz kategorija edukatora za pojedine oblasti.

Potrebne kvalifikacije edukatora zavise od konkretnih aktivnosti obuke za koju bi on ili ona bili zaduženi (tzv. funkcionalne kvalifikacije).

Kriteriji za izbor edukatora na Listu edukatora Centra su:

- prethodno profesionalno radno iskustvo, znanje i rezultati u području prava za koje se vrši izbor edukatora,
- prethodno iskustvo u oblasti obuke i stručnog usavršavanja sudija i tužilaca i ocjena njihovog rada kao edukatora;
- sadašnje profesionalno radno iskustvo i znanje u području prava za koje se vrši izbor edukatora,
- akademsko zvanje – master, magisterij, doktorat,

- ranije naučno iskustvo (objavljeni stručni i naučni radovi, pisanje referata, knjiga i priloga u publikacijama, pravnim časopisima i sl.) i
- sposobnost izrade scenarija obuke o specifičnoj temi iz Programa stručnog usavršavanja i početne obuke Centra.

Sem angažmana u sprovođenju obuka, svi stalni edukatori Centra su angažovani i u pripremi programa i tema predviđenih Programom rada za narednu godinu.

PRAVA I OBAVEZE EDUKATORA

Prava i obaveze edukatora, uključujući i adekvatan sistem nagrađivanja, utvrđen je i razrađen Pravilnikom o kategorijama, izboru, pravima i obavezama edukatora Centra, kojim su decidno definisana njihova prava, ali i obaveze.

IZBOR METODA EDUKACIJE

S obzirom na to da se radi o edukaciji sudija i tužilaca i budućih nosilaca tih funkcija, prednost će se davati oblicima edukacije koji podrazumijevaju njihovo aktivno učešće u radu.

Interaktivan metod se do sada potvrdio u praksi kao najpogodniji za većinu aktivnosti (konferencija, okrugli sto i sl.). Aktivnosti u okviru obuke mogu imati razne oblike, u zavisnosti od toga šta je najpraktičnije za određenu grupu i predmet obuke (poput seminara, konferencija, okruglih stolova, radionica, praktičnih vježbi/primjera za proučavanje, audio/video demonstracija, studijskih posjeta, on line učenja na daljinu).

Nove tehnologije koje su uvedene u sudovima i tužilaštvima (računarski sistem, online pristup, umrežavanje širokog obima WAN) pružaju veliki potencijal za obuku na daljinu i samostalnu obuku.

Zavisno od karaktera edukativnog sadržaja, organizovaće se različiti tipovi/oblici i primijeniti odgovarajuće metode obuke.

IZBOR OBLIKA EDUKACIJE

Izbor oblika edukacije će zavistiti od teme koja se obrađuje, broja učesnika edukacije i njihovih potreba, finansijskih resursa, te preporuke edukatora i suoorganizatora seminara.

O istim kriterijima će se voditi računa i pri organizovanju centralizovane, odnosno decentralizovane obuke, te će se decentralizovana obuka organizovati u onim slučajevima kada održavanje obuke samo za sudije ili tužioce sa određenog područja bude omogućavalo bolje razumijevanje potreba, manje troškove i neposredniju komunikaciju edukatora i polaznika.

SAVJETOVANJA I SEMINARI

Savjetovanja podrazumijevaju veći broj učesnika (preko 100) na kojima se razmatra sudska praksa od opšteg značaja za određenu pravnu oblast, kao i primjena novih propisa.

Savjetovanja uz učešće većeg broja polaznika planiraju se kad je riječ o tumačenju i primjeni novih propisa, kao i izmjenama i dopunama važećih propisa.

savjetovanjima, predviđa se učešće sudija i tužilaca svih nivoa pravosuđa u BiH.

U ovoj godini planirano je pet opštih savjetovanja i to dva iz građanske oblasti, dva iz krivične i jedno savjetovanje iz prekršajnogpravnog oblasti, kao i okrugli stolovi iz različitih pravnih oblasti.

Seminari predstavljaju aktivnosti namijenjene manjem (do 35) ili većem broju učesnika (do 50), ali ne više od 100, sa akcentom na *ex cathedra* pristupu, što ne isključuje mogućnost kombinacije drugih metoda rada, zavisno od konkretne teme seminara.

Programi koji se odnose na prezentovanje odredaba zakona planiraju se održavati u vidu seminara u trajanju od 1 do 8 časova, odnosno dvodnevni savjetovanja, zavisno od obima materije koja se izlaže.

sa manjim brojem učesnika (do 35) planiraju se uglavnom za pravosudne kadrove sa područja okružnih sudova. Pored uvodnih izlaganja, na seminarima će se raditi i u vidu radionica u okviru kojih

će se provoditi edukacija o sudskoj praksi na bazi konkretnih slučajeva (prvenstveno onih u kojima je pravosnažno odlučeno). Tamo gdje je to moguće, u sadržaj seminara koji obuhvataju teme iz materijalnog i procesnog prava, uključivaće se i određene teme iz prava Evropske unije.

OKRUGLI STOLOVI

Okrugli stolovi se organizuju radi analize sudske prakse u više sudova, razmjene ideja, stavova, prijedloga, pitanja i odgovora, ali i kao osnova za dizajniranje oblika i sadržaja dalje edukacije na temelju prepoznatih potreba. Broj učesnika je najčešće 25–30, ali može biti i do 50. U toku godine okrugli stolovi održavaće se uglavnom sa programom rada i na *ad hoc* osnovi.

RADIONICE

Radionice su edukativne aktivnosti namijenjene manjem broju učesnika (do 25) sa naglaskom na interaktivnoj ulozi polaznika.

KURSEVI

Na kursovima se vrši praktična obuka malog broja učesnika 10 do 20 (kursevi o korištenju informaciono komunikacijskih tehnologija, stranih jezika, pravne terminologije, on line i sl).

SPECIJALIZOVANA EDUKACIJA

Edukacija će se provoditi za sudije i javne tužioce raspoređene na određenu vrstu referata ili određeni nivo sudova/tužilaštava za pojedina pravna područja (npr. stečajne sudije, sudije i javne tužioce u predmetima maloljetničke delinkvencije u vezi sa zakonom koji reguliše ovu problematiku, sudije i javne tužioce koji postupaju u predmetima organizovanog, privrednog i visokotehnološkog kriminala, i dr).

UČENJE NA DALJINU

Samoedukacija je nezaobilazna u procesu “učenja tokom cijelog života”. Centar je u saradnji sa Visokim sudskim i tužilačkim savjetom BiH razvio program „učenja na daljinu“, te je i ovaj vid učenja uvršten u redovan program Centra u saradnji sa Visokim sudskim i tužilačkim savjetom BiH. Takođe, sudijama i tužiocima je omogućeno korištenje ovog metoda učenja, putem kurseva dostupnih na web stranici Savjeta Evrope i Centra (HELP kursevi).

Poredeći učenje “na daljinu” sa klasičnim, tradicionalnim pristupom učenju, mogu se navesti brojne prednosti ovog vida učenja, među kojima se svakako ističe ekonomičnost i kada postoji opravdana nemogućnost uživo prisustvovanja seminaru, što se naročito efikasnim pokazalo tokom pandemije izazvane virusom COVID-19. Naravno, ovaj vid učenja kombinovaće se sa tradicionalnim oblicima i metodama učenja.

KRIVIČNOPRAVNA OBLAST

Imajući u vidu da krivičnopravna oblast obuhvata širok dijapazon seminara iz Programa za 2025. godinu, teme su razvrstane po posebnim oblastima kako bi olakšali pretragu nosiocima pravosudnih funkcija, u skladu sa edukativnim potrebama.

1. SEMINARI IZ OBLASTI RODNO ZASNOVANOG NASILJA

1.1. Unaprjeđenje postupanja policijskih inspektora i tužilaca u istrazi i procesuiranju slučajeva seksualnog nasilja u Republici Srpskoj

Trajanje: jednodnevno

Datum održavanja: 15. maj 2025.

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: 30

Organizator: CEST RS i Atlantska inicijativa

Metod: predavanje, studija slučaja, diskusija i praktične vježbe

Materijal: prezentacije i primjeri iz prakse

Edukator: biće naknadno određen

Ciljna grupa: javni tužioci i policijski inspektori

Cilj: cilj obuke je uvezivanje rada i jačanje kapaciteta policije i pravosuđa u kontekstu procesuiranja pomenutih krivičnih djela.

1.2. Odmjeravanje kazni u slučajevima nasilja u porodici i krivičnih djela protiv polnog integriteta i nasilje nad ženama kao uzrok i posljedica nejednakih odnosa moći među polovima

Trajanje: dvodnevno

Datum održavanja: septembar 2025.

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno.

Broj učesnika: 30

Organizator: CEST RS i Gender centar Vlade Republike Srpske

Metod: predavanja, interaktivna diskusija i praktični primjeri

Materijal: prezentacije i primjeri iz prakse

Edukator: biće naknadno određen

Ciljna grupa: sudije i javni tužioci

1.3. Prepoznavanje i procesuiranje digitalnog nasilja nad ženama

Trajanje: jednodnevno

Datum održavanja: februar 2025.

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Broj učesnika: 30

Organizator: CEST RS i Fondacija Udružene žene Banja Luka

Metod: predavanja, studija slučaja, diskusija i praktične vježbe

Materijal: prezentacije

Edukator: stručnjaci iz oblasti prava, digitalnog nasilja, te informacione tehnologije

Ciljna grupa: sudije i javni tužioci

Cilj: • Razumijevanje oblika digitalnog nasilja i kako ono utječe na žrtve, posebno žene.

• Pregled pravnog okvira u BiH i međunarodnih standarda u vezi s digitalnim nasiljem, uključujući zakonodavne praznine.

- Praktične smjernice za sudije i tužioce kako efikasno voditi postupke i osigurati zaštitu žrtava digitalnog nasilja.

1.4. Implementacija Istanbulske konvencije u praksi: Izazovi i obaveze

Trajanje: jednodnevno

Datum održavanja: mart 2025.

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Broj učesnika: 30

Organizator: CEST RS i Fondacija Udružene žene Banja Luka

Metod: predavanja, studija slučaja, diskusija i praktične vježbe

Materijal: prezentacije i primjeri iz prakse

Eduktor: pravni eksperti za Istanbulsku konvenciju, stručnjaci za ljudska prava i edukatori CEST-a u oblasti nasilja u porodici i nasilja nad ženama

Ciljna grupa: sudije i javni tužioci

Cilj: • Razumijevanje osnovnih principa i obaveza koje Istanbulska konvencija nameće Bosni i Hercegovini.

• Analiza sudske prakse u vezi s nasiljem nad ženama i domaćim nasiljem, u svjetlu Istanbulske konvencije.

• Diskusija o problemima s kojima se sudije i tužioci susreću u svakodnevnom radu i kako osigurati učinkovitu zaštitu prava žrtava.

1.5. Uloga sudija i tužilaca u lokalnim tijelima za koordinaciju: Multisektorski pristup suzbijanju nasilja

Trajanje: jednodnevno

Datum održavanja: april 2025.

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Broj učesnika: do 50

Organizatori: CEST RS i Fondacija Udružene žene Banja Luka

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Materijal: prezentacije i primjeri iz prakse

Eduktor: eksperti za međusektorsku saradnju, predstavnici relevantnih institucija, te ženskih nevladinih organizacija

Ciljna grupa: sudije, javni tužioci, predstavnici policijskih agencija i centara za socijalni rad

Cilj: • Prezentacija koncepta multisektorskog pristupa u borbi protiv nasilja nad ženama i domaćeg nasilja.

• Razumijevanje uloge sudija i tužilaca u lokalnim tijelima za koordinaciju i saradnju s drugim institucijama (policija, centri za socijalni rad, zdravstvene ustanove).

• Radionice i simulacije za poboljšanje međusektorske komunikacije i zajedničkog djelovanja u hitnim slučajevima.

1.6. Edukacija edukatora u postupanju u slučajevima seksualnog nasilja

Trajanje: dvodnevno

Datum održavanja: januar 2025.

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: 10

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Organizator: CEST RS, CEST FBiH i Atlantska inicijativa

Eduktor: edukatori CEST-ova i Atlantske inicijative

Ciljna grupa: javni tužioci i policijski inspektori

Cilj seminara: nastavak edukacije edukatora iz 2024. godine.

1.7. Smjernice za suđenje u slučajevima femicida

Trajanje: jednodnevno

Datum održavanja: biće naknadno određen

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Broj učesnika: 30

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Organizator: CEST RS, CEST FBiH i AIRE Centar

Edukator: edukatori CEST-ova i AIRE Centra

Ciljna grupa: sudije i tužioci

Cilj seminara: nastavak edukacije iz 2024. godine. Povećati kompetencije sudija i tužilaca u prepoznavanju, razumijevanju i primjeni relevantnih zakona i međunarodnih standarda, posebno u kontekstu Istanbulske konvencije.

1.8. Korištenje AI i novih tehnologija u procesuiranju slučajeva rodno zasnovanog nasilja i femicida

Trajanje: jednodnevno

Datum održavanja: biće naknadno određen

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Broj učesnika: 30

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Organizator: CEST RS, CEST FBiH i AIRE Centar

Edukator: edukatori CEST-ova i AIRE Centra

Ciljna grupa: sudije i tužioci

Cilj seminara: Jačanje pravosudnog odgovora na rodno zasnovano nasilje i femicid, unapređenje prakse suđenja u ovim slučajevima, i promocija rodne ravnopravnosti u pravosuđu.

2. SEMINARI IZ OBLASTI KORUPCIJE, ORGANIZOVANOG I PRIVREDNOG KRIMINALA

2.1. Tehnike istrage i suđenja u slučajevima finansijskog kriminala i pranja novca

Trajanje: dvodnevno

Datum održavanja: januar/februar 2025.

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Broj učesnika: 30

Organizator: CEST RS, CEST FBiH, AIRE Centar i EU4Justice Faza II

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Materijal: prezentacije i primjeri iz prakse

Edukator: Edukatori CEST-a RS i CEST-a FBiH

Ciljna grupa: sudije, tužioci, istražioci i vještaci

Cilj: Nastavak edukacije iz 2024. godine. Razmatranje savremenih metoda za praćenje i analiziranje finansijskih tokova, učinkovite metode za oduzimanje nezakonito stečene imovine, uloga finansijskih istraga u složenim krivičnim predmetima i primjeri iz prakse i korištenje dokaza pribavljenih međunarodnom pravnom pomoći.

2.2. Radionice na temu organizovanog i privrednog kriminala i korupcije, s fokusom na finansijske istrage i oduzimanje imovine

Trajanje: tri dvodnevne obuke

Datum održavanja: druga polovina 2025. godine

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Broj učesnika: 30

Organizator: CEST RS, CEST FBiH, UNODC i Italijanska agencija za razvojnu saradnju (AICS)

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Materijal: prezentacije i primjeri iz prakse

Edukator: edukatori CEST-ova i strani eksperti projekta

Ciljna grupa: sudije i javni tužioci

Cilj: projekat će doprinijeti ispunjavanju zahtjeva za pristupanje EU u vezi sa borbom protiv korupcije i organizovanog kriminala, podržati implementaciju Konvencije Ujedinjenih naroda protiv korupcije, čija je Bosna i Hercegovina država članica, te promovisati postizanje Ciljeva održivog razvoja, posebno SDG 16 o miru, pravdi i jakim institucijama.

2.3. Specijalistička edukacija iz oblasti korupcije – dodatno usavršavanje za učesnike koji su završili specijalističku obuku

Trajanje obuke: dvodnevno

Datum održavanja: 13. i 14. februar 2025. godine

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Broj učesnika: 20

Organizator: CEST RS, CEST FBiH i Projekat „Jačanje tužilačkih kapaciteta u sistemu krivičnog pravosuđa“ VSTS BiH

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Materijal: prezentacije i primjeri iz prakse

Edukator: Džermin Pašić, Tužilaštvo BiH

Ciljna grupa: tužioci, sudije i ovlaštena službena lica koji su završili specijalističku obuku iz oblasti korupcije

Cilj: dodatno usavršavanje iz oblasti korupcije.

- Krivična djela visoke korupcije i njihova obilježja.
- Prikupljanje, korištenje i izvođenje dokaza.
- Praktični izazovi i iskustva.
- Najbolje prakse u izradi optužnica u predmetima visoke korupcije.
- Greške koje treba izbjegavati.

2.4. Druga godina obuke nove grupe sudija i tužilaca prema Programu specijalističke obuke za rad na predmetima korupcije, privrednog i organizovanog kriminala visokog nivoa

Trajanje: jednodnevne edukacije

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno za svaku temu posebno

Datum održavanja: biće naknadno određen za svaku temu posebno

Ciljna grupa: sudije i tužioci

Broj učesnika: 15

Organizator: CEST RS i CEST FBiH

Edukatori: učesnici višegodišnjeg Programa individualizovane obuke za tužioce i učesnici Specijalističkog programa obuke za sudije za rad na predmetima korupcije i organizovanog kriminala visokog nivoa i najsloženijim predmetima privrednog kriminala koji su prošli edukaciju edukatora iz ove oblasti.

Teme: Krivično djelo pranje novca i odgovornost pravnih osoba za krivična djela; Izvršenje krivičnog djela u sastavu kriminalnog udruženja; Osnovna komplementarna znanja, Zakon o bankarskom poslovanju, finansijske istrage, posebne karakteristike u procesuiranju krivičnog djela pranja novca i teorija lanaca indirektnih poreza; Zakon o javnim nabavkama; Prijedlog za određivanje ili produženje pritvora i odlučivanje o optužnici; Kontrola zakonitosti dokaza i kontrola kvaliteta izvještaja agencija za provođenje zakona, Vijećanje i glasanje i donošenje presude i oduzimanje imovinske koristi stečene krivičnim djelom, odlučivanje o žalbama izjavljenim protiv presude.

2.5. Jačanje kapaciteta pravosudnih institucija za efikasnije procesuiranje složenih predmeta korupcije i organizovanog kriminala

Trajanje: više jednodnevnih i dvodnevni radionica

Datum održavanja: biće naknadno određen

Mjesto održavanja biće naknadno određeno

Broj učesnika: 30

Organizator: CEST RS, CEST FBiH i USAID Countering Corruption through Judiciary Activity

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Materijal: prezentacije i primjeri iz prakse

Eduktor: edukatori CEST-ova i strani eksperti projekta

Ciljna grupa: predstavnici partnerskih sudova i tužilaštava USAID-ovog projekta

Cilj: specijalizovane obuke sudija i tužilaca u oblastima važnim za efikasno procesuiranje korupcije i organizovanog kriminala.

2.6. Međunarodna saradnja, uzajamna pravna pomoć i ekstradicija u predmetima pranja novca i finansiranja terorizma

Trajanje: dvodnevno

Datum održavanja: 25-27. februar 2025.

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: 30

Organizator: CEST RS, CEST FBiH i UNODC

Materijal: prezentacije i primjeri iz prakse

Eduktor: biće naknadno određen

Ciljna grupa: sudije, javni tužioci i predstavnici policijskih agencija

Cilj: predstaviti primjere međunarodne saradnje, uzajamne pravne pomoći i ekstradicije u predmetima pranja novca povezanih sa finansiranjem terorizma. Tema izuzetno aktuelna i predložena od strane više partnerskih institucija.

2.7. Procesuiranje krivičnih djela terorizma

Trajanje: dvodnevno

Datum održavanja: biće naknadno određeno

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: 30

Organizator: CEST RS, CEST FBiH i OSCE

Materijal: prezentacije i primjeri iz prakse

Eduktor: biće naknadno određen

Ciljna grupa: sudije, javni tužioci i predstavnici policijskih agencija

Cilj: predstaviti primjere međunarodne saradnje, uzajamne pravne pomoći i ekstradicije u predmetima pranja novca povezanih sa finansiranjem terorizma. Tema izuzetno aktuelna i predložena od strane više partnerskih institucija.

3. SEMINARI IZ OBLASTI VISOKOTEHNOLOŠKOG KRIMINALA

3.1. Korištenje Sky i Anom aplikacije kao dokazi u krivičnom postupku i dosadašnja iskustva i praksa u Bosni i Hercegovini i regiji

Trajanje: jednodnevno

Datum održavanja: biće naknadno određen

Mjesto održavanja: Brčko distrikt BiH

Broj učesnika: 30

Organizator: CEST RS, CEST FBiH i Pravosudna komisija Brčko distrikta BiH

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije
Materijal: prezentacije i primjeri iz prakse
Edukator: Džermin Pašić, Tužilaštvo BiH
Ciljna grupa: sudije i javni tužioci
Cilj: jedna od najtraženijih tema od strane nosilaca pravosudnih funkcija iz krivičnopravne oblasti.

3.2. Krivična djela protiv bezbjednosti kompjuterskih podataka

Datum održavanja: biće naknadno određen
Mjesto održavanja: biće naknadno određeno
Broj učesnika: 30
Organizator: CEST RS, CEST FBiH i AIRE Centar
Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije
Materijal: prezentacije i primjeri iz prakse
Edukator: biće naknadno određen
Ciljna grupa: sudije i javni tužioci
Cilj: osiguranje dosljedne primjene tehnika za suzbijanje digitalnog kriminala i oduzimanje nezakonito stečene imovine.

3.3. Istražni standardi i prikupljanje dokaza za kaznena djela počinjena u digitalnom prostoru

Datum održavanja: biće naknadno određen
Mjesto održavanja: biće naknadno određeno
Broj učesnika: 30
Organizator: CEST RS, CEST FBiH i AIRE Centar
Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije
Materijal: prezentacije i primjeri iz prakse
Edukator: biće naknadno određen
Ciljna grupa: sudije i javni tužioci
Cilj: analiza sudske prakse i pravnih izazova u vezi s online prostorom, odnosno krivičnih djela visokotehnološkog kriminala.

3.4. Regionalne radionice na temu visokotehnološkog kriminala

Trajanje: više dvodnevni i trodnevni radionice
Datum održavanja: biće naknadno određen
Mjesto održavanja: biće naknadno određeno
Broj učesnika: do 30
Organizator: CEST RS, CEST FBiH i međunarodni partneri (Savjet Evrope- CyberSEE, CRDF Global)
Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije
Materijal: prezentacije i primjeri iz prakse
Edukator: biće naknadno određen
Ciljna grupa: sudije, javni tužioci i predstavnici policijskih agencija
Cilj: obraditi aktuelne teme iz oblasti visokotehnološkog kriminala kao što su prikupljanje digitalnih dokaza, korištenje kriptovanih aplikacija kao dokaza u krivičnom postupku, oduzimanje virtuelne imovine i ostalo.

4. SEMINARI IZ OBLASTI TRGOVINE LJUDIMA

4.1. Digitalne istrage u slučajevima trgovine ljudima

Trajanje: trodnevno
Datum održavanja: februar 2025.

Mjesto održavanja: biće naknadno određen
Broj učesnika: 30
Organizator: CEST RS, CEST FBiH i IOM
Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije
Materijal: prezentacije i primjeri iz prakse
Edukator: biće naknadno određen
Ciljna grupa: javni tužioci i predstavnici policijskih agencija

4.2. Simulacija suđenja u predmetima trgovina ljudima

Trajanje: trodnevno
Datum održavanja: april 2025.
Mjesto održavanja: biće naknadno određen
Broj učesnika: 30
Organizator: CEST RS, CEST FBiH i IOM
Metod: simulaciona vježba koja omogućava učesnicima, uključujući tužioce, da steknu praktična iskustva u prepoznavanju i efikasnom suzbijanju trgovine ljudima kroz realistične scenarije i multidisciplinarni pristup.
Materijal: prezentacije i primjeri iz prakse
Edukator: biće naknadno određen
Ciljna grupa: sudije, javni tužioci i predstavnici policijskih agencija

4.3. Simulaciona obuka o borbi protiv trgovine ljudima

Trajanje: petodnevno
Datum održavanja: januar 2025.
Mjesto održavanja: Banja Luka
Broj učesnika: 30
Organizator: CEST RS, CEST FBiH i Misija OSCE-a u BiH
Metod: simulaciona vježba koja omogućava učesnicima, uključujući tužioce, da steknu praktična iskustva u prepoznavanju i efikasnom suzbijanju trgovine ljudima kroz realistične scenarije i multidisciplinarni pristup.
Materijal: prezentacije i primjeri iz prakse
Edukator: biće naknadno određen
Ciljna grupa: sudije, javni tužioci i predstavnici policijskih agencija
Cilj: simulaciona obuka ima za cilj jačanje kapaciteta svih učesnika i omogućava im da kroz praktičan rad unaprede svoje vještine u zaštiti žrtava i vođenju složenih istraga u slučajevima trgovine ljudima.

5. SEMINARI IZ OBLASTI RATNIH ZLOČINA

5.1. Ratni zločin protiv civilnog stanovništva

Trajanje: jednodnevno
Datum održavanja: februar 2025.
Mjesto održavanja: biće naknadno određeno.
Broj učesnika: do 50
Organizator: CEST RS i CEST FBiH
Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije
Materijal: prezentacije i primjeri iz prakse
Edukator: Marijana Čobović, Tužilaštvo BiH
Ciljna grupa: sudije, tužioci, stručni saradnici i istražioc koji rade na predmetima ratnih zločina
Cilj: prezentacija sudske i tužilačka prakse u predmetima ratnih zločina protiv civilnog stanovništva.

5.2. Senzibilizovan pristup prema preživjelim žrtvama ratnih zločina

Trajanje: jednodnevno

Datum održavanja: biće naknadno određen.

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno.

Broj učesnika: do 30

Organizator: CEST RS, CEST FBiH i TRIAL International

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Materijal: materijali razvijeni od strane edukatora

Edukator: zajednički određeni od strane CEST RS i CEST FBiH

Ciljna grupa: sudije i javni tužioci

Cilj seminara: obrađivanje senzibilizovanog pristupa u radu sa preživjelim će omogućiti nosiocima pravosudnih funkcija bolju pripremu za rad u kontekstu teških slučajeva, te doprinijeti kvalitetnijem razumijevanju i vođenju ovih postupaka.

5.3. Okrugli sto: Procesuiranje predmeta ratnih zločina u BiH

Trajanje: jednodnevno

Datum održavanja: biće naknadno određen.

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno.

Broj učesnika: do 30

Organizator: CEST RS, CEST FBiH i Projekat „Unapređenje rada na predmetima ratnih zločina u BiH“ – IPA 2022, VSTS BiH

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Materijal: materijali razvijeni od strane edukatora

Edukator: zajednički određeni od strane CEST RS i CEST FBiH

Ciljna grupa: tužioci koji rade na procesuiranju predmeta ratnih zločina.

6. PROGRAM EDUKACIJE ZA STICANJE POSEBNIH ZNANJA I KONTINUIRANO STRUČNO OSPOSABLJAVANJE I USAVRŠAVANJE SUDIJA I TUŽILACA IZ OBLASTI DJEČJIH PRAVA, PRESTUPNIŠTVA MLADIH I NJIHOVE KRIVIČNOPRAVNE ZAŠTITE

Na osnovu člana 197. Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku („Službeni glasnik RS”, broj: 13/2010, 61/2013 i 68/2020), o sticanju posebnih znanja i kontinuiranom stručnom osposobljavanju i usavršavanju sudija i tužilaca iz oblasti dječjih prava, prestupništva mladih i njihove krivičnopravne zaštite brine se Centar za edukaciju sudija i javnih tužilaca Republike Srpske, i to pod nadzorom Visokog sudskog i tužilačkog savjeta Bosne i Hercegovine. U skladu s tim, Centar za edukaciju sudija i javnih tužilaca u Republici Srpskoj usvojio je Program specijalističke obuke za sudije i tužioce koji postupaju u postupcima prema maloljetnim izvršiocima krivičnih djela, kao i u krivičnim postupcima u kojima se u ulozi oštećenog pojavljuju djeca. U 2025. godini nastaviće se aktivnost u sklopu obaveznog stručnog usavršavanja sudija i tužilaca koji će postupati u skladu sa Zakonu o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku, prema novom, revidiranom programu obuke. Pri kreiranju revidiranog programa obuke, vodilo se računa o zaključcima VSTS-a, rezultatima sprovedene ankete prema nosiocima pravosudnih funkcija koji postupaju u ovim predmetima, preporukama edukatora, kao i prijedlozima radne grupe koja je kreirala program. Kako postoji potreba da sudije koje su raspoređene na prekršajnom referatu takođe prođu ovu obuku, to će i njima biti omogućeno da prisustvuju obuci iz ove oblasti. Da bi ispunili uslov za dobijanje sertifikata o završenoj obuci, učesnici su dužni prisustvovati svim obukama obuhvaćenim programom.

6.1. Krivični postupak prema djeci i maloljetnicima

Datum održavanja: februar/mart 2025.

Trajanje: dvodnevna edukacija

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: 25

Metod i materijal: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusija

Organizator: CEST RS

Edukator: edukatori CEST-a RS

Ciljne grupe: sudije i javni tužioci

Cilj: Prvi ciklus edukacije. Obradiće se sljedeće teme:

- ✓ Etiologija i fenomenologija maloljetničkog prestupništva – kriminološki osvrt
- ✓ Sistem maloljetničkog pravosuđa i međunarodni standardi sa aspekta relevantnih međunarodno pravnih instrumenata iz oblasti prava djeteta
- ✓ Krivični postupak prema maloljetnicima
- ✓ Maloljetničko materijalno krivično pravo
- ✓ Maloljetničko izvršno krivično pravo

6.2. Primjena Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku u praksi

Datum održavanja: mart/april 2025.

Trajanje: dvodnevna edukacija

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: 25

Metod i materijal: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusija

Organizator: CEST RS

Edukator: edukatori CEST-a RS

Ciljne grupe: sudije i javni tužioci

Cilj: Drugi ciklus edukacije. Obradiće se sljedeće teme:

- ✓ Primjena alternativnih mjera i mjera preusmjerenja u krivičnom postupku prema maloljetnicima
- ✓ Krivična djela na štetu djece
- ✓ Primjena Zakona u praksi i zaštita djece žrtava i njihova resocijalizacija-praktični primjeri

6.3. Krivična djela na štetu djece i maloljetnika i psihologija maloljetnika u krivičnom postupku

Datum održavanja: maj/juni 2025.

Trajanje: dvodnevna edukacija

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: 25

Metod i materijal: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusija

Organizator: CEST RS

Edukator: edukatori CEST-a RS

Ciljne grupe: sudije i javni tužioci

Cilj: Treći ciklus edukacije. Obradiće se sljedeće teme:

- ✓ Psihologija maloljetnika u krivičnom postupku
- ✓ Uloga i značaj organa starateljstva u funkciji pomoći organu koji vodi krivični postupak prema maloljetniku
- ✓ Posjeta zavodskim institucijama

Napomena: Na osnovu odluke Visokog sudskog i tužilačkog savjeta Bosne i Hercegovine broj 07-13-3-21-2/25 od 20.01.2025. godine, u okviru specijalističkog programa obuke, učesnicima će biti dostupan odgovarajući HELP modul Savjeta Evrope, radi prethodnog upoznavanja sa pravima djece.

7. NAPREDNA OBUKA ZA KONTINUIRANO STRUČNO OSPOSOBLJAVANJE I USAVRŠAVANJE SUDIJA I TUŽILACA IZ OBLASTI DJEČIJIH PRAVA, PRESTUPNIŠTVA MLADIH I NJIHOVE KRIVIČNOPRAVNE ZAŠTITE

Napredna obuka je namijenjena sudijama i tužiocima koji već postupaju u postupcima prema maloljetnim izvršiocima krivičnih djela, kao i u krivičnim postupcima u kojima se u ulozi oštećenog pojavljuju djeca, a koji su završili obaveznu specijalističku obuku za maloljetničko pravosuđe i dobili certifikat. Napredna obuka ima za cilj kontinuirano usavršavanje i praćenje noviteta iz oblasti maloljetničkog pravosuđa.

7.1. Seksualno iskorištavanje i zlostavljanje djece u digitalnom okruženju

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Trajanje: trodnevna radionica

Datum održavanja: biće naknadno određen

Ciljna grupa: sudije, tužioci, predstavnici policijskih agencija

Planiran broj učesnika: 25

Organizator: CEST RS i CEST FBiH

Teme:

- MODUL I- Etiologija i fenomenologija
- MODUL II- Pravni okvir vezan za slučajeve seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja djece u digitalnom okruženju
- MODUL III- Elektronski dokazi

Metod: izlaganja, studija slučaja i diskusija

Materijal: Vodič za sudije i tužioce na temu visokotehnološkog kriminala i zaštite djece u BiH i Smjernice za postupanje profesionalaca

Eduikator: Edukatori CEST FBiH, CEST RS i eksperti Save the Children.

Cilj: namijenjena jednoj grupi učesnika koja će proći sve tri radionice kao specijalističku obuku iz domena nasilja nad djecom u digitalnom okruženju.

7.2. Koordinacioni sastanak sudija i tužilaca u BiH

Datum održavanja: biće naknadno određen

Trajanje: jednodnevno

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Broj učesnika: 25

Metod i materijal: prezentacija prakse i diskusija

Organizator: CEST RS i CEST FBiH

Eduikator: edukatori CEST-ova

Ciljne grupe: sudije i javni tužioci

Cilj: nastavak tradicionalnih koordinacionih sastanaka tužilaca u BiH koji postupaju u predmetima u kojima se pojavljuju maloljetnici, uz učešće i sudija koje rade na ovim predmetima.

8. OKRUGLI STOLOVI NA TEMU AKTUELNE PRAKSE

8.1. Aktuelna praksa Vrhovnog suda Republike Srpske iz krivičnopravne oblasti- bitna povreda odredaba krivičnog postupka

Trajanje: jednodnevno

Datum održavanja: druga polovina 2025.

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: do 50

Organizator: CEST RS

Edukator: sudija Vrhovnog suda Republike Srpske

Ciljna grupa: sudije i javni tužioci raspoređeni na krivičnim referatima svih nivoa

Cilj: ujednačavanje sudske prakse, predstavljanje aktuelne prakse Vrhovnog suda Republike Srpske u 2025. godini i ukazavanje na najčešće greške u radu nižestepenih sudova, s fokusom na bitne povrede odredaba krivičnog postupka.

8.2. Okrugli sto: Najčešće greške u radu osnovnih sudova na krivičnom referatu u BiH

Trajanje: tri jednodnevna okruga stola

Datum održavanja: druga polovina 2025.

Mjesto održavanja: Banja Luka, Istočno Sarajevo, Bijeljina

Broj učesnika: do 50

Organizator: CEST RS

Metod: kombinacija prezentacije predstavnika okružnih sudova i diskusija, razmjena mišljenja

Edukator: sudije okružnih sudova

Ciljna grupa: sudije osnovnih i okružnih sudova

Cilj: ujednačavanje sudske prakse kroz održavanje okruglih stolova okružnih sudova (Banja Luka-Prijedor, Doboj-Bijeljina, Istočno Sarajevo-Trebinje), te delegiranje tema za okrugli sto na temu aktuelne prakse Vrhovnog suda Republike Srpske.

9. SAVJETOVANJA

9.1. XXIII Savjetovanje iz krivičnopravne oblasti, Neum

Savjetovanje iz krivičnopravne oblasti koje se tradicionalno organizuje u Neumu, na kojem se okuplja veliki broj učesnika, ne samo iz pravosuđa, već i veliki broj advokata i brojni drugi učesnici iz raznih oblasti kako iz zemlje, tako i iz regiona, kako bi propratili izlaganja eksperata iz ove oblasti.

Metod: kombinacija prezentacije i diskusije

Organizator: Udruženje sudija FBiH, Udruženje sudija RS, CEST FBiH i CEST RS, Pravosudna komisija Brčko Distrikta

Edukator: edukatori CEST-a i pravni eksperti angažovani od strane Udruženja sudija Federacije Bosne i Hercegovine

Ciljna grupa: sudije koje postupaju u krivičnim predmetima, tužioci, stručni saradnici i predstavnici drugih profesija

Datum održavanja: juni 2025.

Mjesto održavanja: Neum

Broj učesnika: nije ograničen zbog mogućnosti da učesnici sami snose svoje troškove

9.2. XVIII Stručno Savjetovanje tužilaca, Neum

Udruženje tužilaca Federacije BiH, u saradnji sa Centrima za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji BiH i Republici Srpskoj, i Pravosudnom komisijom Brčko Distrikta BiH, organizuju tradicionalno savjetovanje svih tužilaca iz BiH, koje se održava jednom godišnje.

Metod: kombinacija prezentacije i diskusije

Organizator: Udruženje tužilaca FBiH, CEST FBiH i CEST RS, Pravosudna komisija Brčko Distrikta

Edukator: edukatori CEST-a i pravni eksperti angažovani od strane Udruženja tužilaca Federacije Bosne i Hercegovine

Ciljna grupa: tužioci

Datum održavanja: septembar/oktobar 2025.

Mjesto održavanja: Neum

Broj učesnika: nije ograničen zbog mogućnosti da učesnici sami snose svoje troškove

9.3. XVI Međunarodno naučno savjetovanje „Djeca i maloljetnici u kaznenom pravu“

Savjetovanje iz krivičnopravne oblasti na temu djece i maloljetnika u kaznenom pravu koje se tradicionalno organizuje, na kojem se okuplja veliki broj učesnika, ne samo iz pravosuđa, već i veliki broj advokata i brojni drugi učesnici iz raznih oblasti kako iz zemlje, tako i iz regiona, kako bi propratili izlaganja eksperata iz oblasti maloljetničkog prestupništva.

Metod: kombinacija prezentacije i diskusije

Organizator: CEST RS, Srpsko udruženje za krivičnopravnu teoriju i praksu iz Beograda, Narodna skupština Republike Srpske, Ministarstvo pravde Republike Srpske i Udruženje pravnika Republike Srpske

Eduktor: pravni eksperti

Ciljna grupa: sudije koje postupaju u krivičnim predmetima u kojima se pojavljuju djeca i maloljetnici, tužioci, stručni saradnici i predstavnici drugih profesija

Datum održavanja: april 2025.

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: nije ograničen zbog mogućnosti da učesnici sami snose svoje troškove

10. OSTALI SEMINARI IZ KRIVIČNOPRAVNE OBLASTI

10.1. Postupanje sudije za prethodno saslušanje prilikom potvrđivanja optužnice i izjavlivanja prethodnih prigovora od strane optuženog

Datum održavanja: biće naknadno određeno.

Mjesto održavanja: Banja Luka

Ciljna grupa: sudije i javni tužioci

Planirani broj učesnika: do 30

Teme: Obaveze sudije za prethodno saslušanje prilikom potvrđivanja optužnice – opšte odredbe Zakona o krivičnom postupku; Poteškoće u postupanju sudije za prethodno saslušanje prilikom potvrđivanja optužnice; Postupanje sudije za prethodno saslušanje u slučaju izjavlivanja prethodnih prigovora sa posebnim osvrtom na prigovor zakonitosti dokaza.

Metod: interaktivna obuka

Organizator: CEST RS i CEST FBiH

Materijal: materijali razvijeni od strane edukatora

Eduktor: stalni edukatori CEST

Cilj seminara: sticanje znanja o postupku potvrđivanja optužnice i posljedicama koje za cjelokupni postupak može imati formalno potvrđivanje optužnice bez detaljnog razmatranja. Tema je predložena od strane VSTS BiH.

10.2. Odmjeravanje kazne počinocima krivičnih djela, s posebnim osvrtom na ocjenu olakšavajućih i otežavajućih okolnosti

Datum održavanja: druga polovina 2025.

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno.

Ciljna grupa: sudije

Planirani broj učesnika: do 30

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Organizator: CEST RS

Edukativni materijal: materijali razvijeni od strane edukatora

Eduktor: zajednički određeni od strane CEST RS i VSTS BiH

Cilj: osiguranje pravilne ocjene olakšavajućih i otežavajućih okolnosti, odmjerenja

adekvatnih kazni, te pravilno obrazlaganje presuda u dijelu odluke o kazni. Tema je predložena od strane VSTS BiH.

10.3. Multisektorska edukacija za sudije, tužioce i policiju u oblasti postupanja u predmetima krivičnih djela iz mržnje i govora mržnje

Trajanje: jednodnevno

Datum održavanja: 28.mart 2025.

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: 30

Organizator: CEST RS i Atlantska inicijativa

Materijal: prezentacije i primjeri iz prakse

Edukator: biće naknadno određen

Ciljna grupa: sudije, javni tužioci i predstavnici policijskih agencija

Cilj: cilj obuke je uvezivanje rada i jačanje kapaciteta policije i pravosuđa u kontekstu procesuiranja navedenih krivičnih djela.

10.4. Krivična djela protiv izbornih prava

Datum održavanja: biće naknadno određeno.

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno.

Broj učesnika: do 50

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Organizator: CEST RS, CEST FBiH i Koalicija „Pod lupom“

Edukatori: edukatori CEST-ova

Ciljna grupa: sudije, javni tužioci i predstavnici Centralne izborne komisije

Cilj seminara: Upoznavanje nosilaca pravosudnih funkcija sa krivičnim djelima protiv izbornih prava imajući u vidu da se krivična djela iz ove glave vrše prije, u toku i nakon izbora. Seminari na temu unapređivanja procesuiranja krivičnih djela protiv izbornog procesa za Centralnu izbornu komisiju, tužilaštva i sudove.

10.5. Obuka iz oblasti postupanja prilikom otkrivanja i detektovanja ilegalnih laboratorija za proizvodnju psihoaktivnih supstanci i prekursora - Identifikacija i analiza opojnih droga i psihoaktivnih supstanci

Datum održavanja: biće naknadno određen

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Broj učesnika: do 50

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Organizator: CEST RS

Edukator: edukatori CEST-ova

Ciljna grupa: sudije, javni tužioci i policijski službenici

Cilj: cilj obuka iz oblasti postupanja prilikom otkrivanja i detektovanja ilegalnih laboratorija za proizvodnju supstanci i prekursora jeste da se određeni broj tužilaca i sudija upozna sa gore navedenom problematikom s obzirom da razvoj sintetičkih droga na našim područjima i u svijetu rapidno raste, a samim tim i opasnosti po zdravlje policijskih službenika usljed nestručnog i neadekvatnog pristupa prilikom izuzimanja materijalnih dokaza iz ilegalnih laboratorija na prostoru Republike Srpske.

10.6. Postupanje policije, tužilaštva i sudova u predmetima saobraćajnih nezgoda i saobraćajno vještačenje kao dokazno sredstvo

Datum održavanja: biće naknadno određeno.

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno.

Broj učesnika: do 50

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Organizator: CEST RS

Eduktor: Eduktor CEST-ova

Ciljna grupa: sudije, javni tužioci i policijski službenici

Cilj: Cilj seminara je i da polaznici steknu teorijska i praktična znanja o potrebi i značaju saradnje policije, tužilaštva i sudova u predmetima saobraćajnih nezgoda, razmatrajući aktuelnu problematiku u ovoj oblasti. Polaznici bi trebali i da steknu nova znanja o zakonskim i podzakonskim propisima (posebno internim propisima MUP-a) kojima se uređuje oblast postupanja policije, odnosno policijskih službenika u događajima i predmetima saobraćajnih nezgoda.

10.7. Sigurnost novinara

Trajanje: dvodnevno

Datum održavanja: februar 2025.

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: 30

Organizator: CEST RS i PROFREX projekat Savjeta Evrope

Materijal: prezentacije i primjeri iz prakse

Eduktor: biće naknadno određen

Ciljna grupa: sudije, javni tužioci i predstavnici policijskih agencija

Cilj: cilj obuke je uvezivanje rada i jačanje kapaciteta policije i pravosuđa, odnosno imenovanih kontakt tačaka, u kontekstu zaštite i sigurnosti novinara.

10.8. Vatreno oružje kao sredstvo ili predmet izvršenja krivičnih djela

Teme: Vatreno oružje, njegovi dijelovi, municija i praćenje vatrenog oružja; Vatreno oružje u pravnom sistemu; Tumačenje forenzičkih dokaza; Najnovija tehnološka dostignuća; Novi pravni izazovi; Globalna perspektiva zakonodavstva o vatrenom oružju.

Trajanje: dvodnevna obuka

Datum održavanja: biće naknadno određeno

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Broj učesnika: do 30

Metod: studija slučaja i vježbe

Materijal: štampane prezentacije edukatora i UNODC publikacije

Organizator: CEST RS, CEST FBiH i UNODC

Eduktori: stalni edukatori CEST RS, CEST FBiH i UNODC-a

Ciljna grupa: sudije i javni tužioci

Cilj: cilj obuke je poboljšati razumijevanje sudija i tužilaca o vatrenom oružju, fokusirajući se na kontekst u kojem se vatreno oružje predstavlja u pravnim slučajevima. Obuka će pružiti dubinski uvid u tehnologiju vatrenog oružja, pravna razmatranja i nove prijetnje, naročito osposobljavajući sudije i tužioce za bolju procjenu i tumačenje dokaza i argumenata u vezi sa vatrenim oružjem tokom suđenja.

10.9. Krivičnopravna zaštita okoliša/životne sredine

Trajanje: dvodnevno

Datum održavanja: mart 2025.

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: 30

Organizator: CEST RS, CEST FBiH i UNDP

Materijal: prezentacije i primjeri iz prakse

Eduktor: biće naknadno određen

Ciljna grupa: sudije, javni tužioci i predstavnici policijskih agencija

Cilj: 1.a) Zakonski i institucionalni okvir u BiH i Evropskoj Uniji 1.b) Sudske prakse zemalja regije i EU u pogledu zaštite okoliša/životne sredine, s osvrtom na tok krivičnog postupka kod krivičnih djela protiv okoliša/životne sredine 1.c) Kriminološka obilježja ekološkog kriminaliteta u BiH 1.d) Priprema i obrada hipotetičkih i slučajeva iz prakse.

10.10. Rad u javnom interesu kao alternativna krivična sankcija: izricanje i izvršenje

Trajanje: jednodnevno

Datum održavanja: biće naknadno određen

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: 30

Organizator: CEST RS

Materijal: prezentacije i primjeri iz prakse

Edukator: Armina Đuzel i Nenad Mirkonj, Ministarstvo pravde Republike Srpske

Ciljna grupa: sudije i javni tužioci

Cilj: predstaviti izazove prilikom izricanja i izvršenja rada u javnom interesu kao alternativne krivične sankcije, kao i pozitivne primjere iz prakse. Tema je uvrštena na prijedlog Ministarstva pravde Republike Srpske.

10.11. Uloga oštećenog u krivičnom postupku

Trajanje: jednodnevno

Datum održavanja: biće naknadno određen

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: 30

Organizator: CEST RS

Materijal: prezentacije i primjeri iz prakse

Edukator: dr Radenko Janković, Republičko javno tužilaštvo Republike Srpske

Ciljna grupa: sudije, javni tužioci i predstavnici policijskih agencija

Cilj: Izmjenom ZKP Republike Srpske iz 2021. godine u naš krivični postupak ponovo je vraćen institut oštećenog kao supsidijarnog tužioca, odnosno ponovo je vraćena mogućnost da oštećeni preuzme krivično gonjenje od javnog tužioca. Pojedina rješenja kod ovog instituta znatno, a ne baš opravdano, ograničavaju ionako ograničenu varijantu ovog institut koja je prihvaćena ZKP RS. Osim toga, prilikom normiranja ovog instituta zakonodavac u Republici Srpskoj je napravio i određene propuste koji su jasno vidljivi ako se uporede rješenja koja se odnose na oštećenog kao tužioca u zakonodavstvima susjednih država. Sve ovo ukazuje na potrebu da se odredbe o oštećenom kao tužiocu u budućnosti dopune i da se o njima razgovara. Tema je uvrštena na prijedlog Ministarstva pravde Republike Srpske.

10.12. Efikasno planiranje i rukovođenje glavnim pretresom

Trajanje: jednodnevno

Datum održavanja: biće naknadno određen

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: 30

Organizator: CEST RS

Materijal: edukativni materijal pripremljeni od strane edukatora, radni materijali projekta „Jačanje kapaciteta pravosuđa“ VSTS-a BiH

Edukator: stalni edukatori CEST-a RS

Ciljna grupa: sudije

Cilj: Osigurati efikasno i kvalitetno suđenje u krivičnim predmetima uz maksimalnu koncentraciju glavnog pretresa. VSTS BiH u okviru projekta „Jačanje kapaciteta pravosuđa“ provodi niz mjera u ciljnim sudovima kojima se nastoji reorganizovati rad u krivičnim predmetima u cilju ispunjavanja relevantnih preporuka stručnih izvještaja o stanju u pravosuđu, s fokusom na trajanje i kvalitet glavnog pretresa.

GRADANSKOPRAVNA OBLAST

11.1. Primjena propisa iz oblasti radnih odnosa u Republici Srpskoj

Datum održavanja: 04. mart 2025. godine

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: do 50

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije i diskusija sa praktičnim primjerima iz prakse

Organizator: CEST RS

Potencijalni edukatori: Nevenka Mitrić, sudija Okružnog suda u Banjoj Luci

Ciljne grupe: sudije raspoređene na relevantnim referatima u sudovima

Teme:

- Ugovor o radu na određeno vrijeme,
- Izmjene ugovora o radu na neodređeno vrijeme
- Sporovi između radnika i poslodavca,
- Prava radnika na naknadu troškova prevoza i toplog obroka,
- Propisivanje težih povreda radne obaveze
- Sudska praksa.

Cilj seminara: Tema predložena od više pravosudnih institucija i Agencije za mirno rješavanje radnih sporova Republike Srpske i time prepoznata kao aktuelna i značajna za Program CEST-a u 2025. godini.

11.2. Aktuelna pitanja iz Zakona o stvarnim pravima Republike Srpske

Datum održavanja: 11. mart 2025. godine

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: do 30

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije i diskusija sa praktičnim primjerima iz prakse

Organizator: CEST RS

Potencijalni edukatori: Nermana Sadiković, sudija Okružnog suda u Banjoj Luci

Ciljne grupe: sudije raspoređene na relevantnim referatima u sudovima

Teme:

- Susvojina i druga zajednička svojina
- Sudska praksa

11.3. Postupak pred drugostepenim sudom u parničnom postupku

Datum održavanja: 06. maj 2025. godine

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: do 30

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije i diskusija sa praktičnim primjerima iz prakse

Organizator: CEST RS

Ciljne grupe: sudije raspoređene na relevantnim referatima

Potencijalni edukatori: Biljana Vidimlić, sudija Okružnog suda u Banjoj Luci

Teme:

- Propusti kod prethodnog ispitivanja tužbe
- Troškovi postupka
- Propusti prvostepenog suda u obrazlaganju odluka

11.4. Proces ocjene dokaza i obrazloženje presude

Datum održavanja: 12. maj 2025. godine

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: do 30

Trajanje: 2 dana

Oblik obuke: decentralizovana

Metod: kombinacija prezentacije i diskusija sa praktičnim primjerima iz prakse

Ciljne grupe: sudije raspoređene na relevantnim referatima

Organizator: CEST RS, CEST FBiH

Potencijalni edukatori: Stalni edukatori CEST RS i CEST F BiH

Teme:

- Teret dokazivanja u parničnom postupku
- Ocjena dokaza
- Utvrđivanje činjeničnog stanja u parničnom postupku
- Zloupotreba procesnih ovlaštenja
- Zastarjelost u građanskom pravu

Cilj obuke: Imajući u vidu da je tema predložena od sudova najviših instanci u BiH, putem VSTV-a BiH, te da je predloženo da se uvrsti kao tema za kontinuiranu edukaciju sudija.

Aktivnost će biti realizovana kao zajednička aktivnost entitetskih centara za edukaciju sudija i tužilaca u F BiH, RS i Pravosudne komisije BD

11.5. Primjena Porodičnog zakona Republike Srpske u sudskoj praksi

Datum održavanja: 11. novembar 2025. godine

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: do 30

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije i diskusija sa praktičnim primjerima iz prakse

Organizator: CEST RS

Potencijalni edukatori: Božana Vulić, sudija Vrhovnog suda Republike Srpske i prof. dr Darko Radić, Pravni fakultet Univerziteta u Banjoj Luci

Ciljne grupe: sudije raspoređene na relevantnim referatima

11.6. Primjena Zakona o premjeru i katastru Republike Srpske u sudskoj praksi

Datum održavanja: 08. april 2025. godine

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: do 30

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije i diskusija sa praktičnim primjerima iz prakse

Organizator: CEST RS

Potencijalni edukatori: Stalni edukatori CEST-a RS

Ciljne grupe: sudije raspoređene na relevantnim referatima

11.7. Naknada štete

Datum održavanja: april 2025. godine

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: do 30

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije i diskusija sa praktičnim primjerima iz prakse

Organizator: CEST RS

Potencijalni edukatori: Stalni edukatori CEST-a RS

Ciljne grupe: sudije raspoređene na relevantnim referatima

Teme:

- Ugovorna odgovornost za štetu
- Odgovornost pravnog lica za štetu koju prouzrokuje njegov organ
- Naknada štete prema posebnim propisima

11.8. Naknade materijalne štete u slučaju auto odgovornosti

Datum održavanja: 2025. godine

Mjesto održavanja: Brčko Distrikt

Broj učesnika: do 30

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije i diskusija sa praktičnim primjerima iz prakse

Organizator: CEST RS, CEST FBiH i Pravosudna komisija Brčko Distrikta

Potencijalni edukatori: Stalni edukatori CEST-ova i PKBD

Ciljne grupe: sudije raspoređene na relevantnim referatima

Teme:

- Vrste odgovornosti za štetu
- Ugovorna, vanugovorna odgovornost za štetu
- Posebni slučajevi odgovornosti
- Naknada štete s posebnim osvrtom na naknadu nematerijalne štete iz osnova osiguranja od auto odgovornosti
- Utvrđivanje visine zakonske zatezne kamate kod naknade materijalne štete u slučaju auto odgovornosti

Cilj seminara: Predstaviti učesnicima zakonski osnov za naknadu štete, razmotriti sudsku praksu i pitanja harmonizacije postupanja pravosudnih organa u ovoj oblasti, s ciljem unapređenja rada sudova i osiguranja načela jednakosti stranaka pred sudom

11.9. Izazovi odlučivanja o starateljstvu u slučajevima nasilja u porodici – preporuke GREVIO komiteta

Datum održavanja: 2025. godine

Mjesto održavanja: Biće naknadno određeno

Trajanje: 1 dan

Planirani broj učesnika: do 30 učesnika

Organizatori: CEST RS i GENDER Centar Vlade RS

Ciljna grupa: sudije

11.10. Faktori koji utiču na odlučivanje o vršenju roditeljskog prava u slučajevima nasilja u porodici

Datum održavanja: maj 2025. godine

Mjesto održavanja: Biće naknadno određeno

Trajanje: 1 dan

Broj učesnika: do 30

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije i diskusija sa praktičnim primjerima iz prakse

Organizator: CEST RS i Gender Centar Vlade Republike Srpske

Ciljne grupe: sudije raspoređene na relevantnim referatima

11.11. Obrnuti teret dokazivanja u predmetima diskriminacije: teorijska i praktična pitanja

Datum održavanja: 2025. godine

Mjesto održavanja: biće naknadno utvrđeno

Trajanje: 2 dana

Ciljna grupa: Sudije

Planiran broj učesnika: 40

Metod: predavanje i diskusija

Edukativni materijal: materijali izlagača, publikacija „Analiza odgovora pravosuđa na izazove diskriminacije u BiH“ kojeg je izradila OSCE Misija u BiH

Edukatori: Stalni edukatori CEST-ova

Teme:

- Izazovi argumentiranja i utvrđivanja diskriminacije: naučene lekcije iz prakse sudova u BiH i odabranih predmeta Evropskog suda za ljudska prava Suda EU/Evropskog suda pravde
- Posebna proceduralna pravila diskriminacijskih parnica u primjeni redovnih sudova
- Prezentacija člana 14. – zabrana diskriminacije; opšti principi i veza sa protokolom 12.
- Materijalno-pravne odredbe Zakona o zabrani diskriminacije BiH
- Procesno-pravne odredbe Zakona o zabrani diskriminacije BiH
- Teret dokazivanja
- Argumenti u korist ili protiv slučaja navodne diskriminacije
- Parnični postupci za utvrđivanje diskriminacije
- Rodno zasnovana diskriminacija na radnom mjestu

Cilj seminara: Unaprjeđenje primjene standarda ESLJP-a u praksi najviših sudova i doprinos harmonizaciji sudske prakse.

11.12. Okrugli sto na temu rješavanje spornog pravnog pitanja i vanredna revizija

Datum održavanja: 2025. godine

Mjesto održavanja: Biće naknadno određeno

Broj učesnika: do 50

Trajanje: 2 dana

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije, razmjena mišljenja

Organizatori: CEST RS, CEST FBiH i OSCE

Ciljne grupe: za sudije Vrhovnih sudova FBiH, RS-a, Apelacionog suda Brčko distrikta i Suda u BiH i predsjednika građanskih odjeljenja okružnih i kantonalnih sudova

Edukatori: Stalni edukatori CEST RS-a, CEST FBiH-a i OSCE-a

Teme:

- Sporna pravna pitanja prema delegirana od Vrhovnih sudova FBiH, RS-a Suda BiH i Apelacionog suda Brčko distrikta BiH
- Usklađivanje sudske prakse
- Vanredna revizija
- Revizija u stečajnom postupku

Cilj seminara: Razmatranje sudske prakse i rješavanje spornih pravnih pitanja.

11.13. Kleveta i SLAPP tužbe

Mjesto održavanja: naknadno će se utvrditi

Datum održavanja: 2025. godine

Ciljna grupa: sudije i stručni saradnici:

Organizatori: CEST RS, CEST FBiH i Savjet Evrope - projekat „Protecting Freedom of Expression and Freedom of the Media in Bosnia and Herzegovina- PROFREX BiH“,

Edukatori: Međunarodni eksperti Savjeta Evrope

11.14. Sudska nagodba

Datum održavanja: 10. april 2025. godine

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Trajanje: 2 dana

Planirani broj učesnika: 20

Organizator: CEST RS i CEST F BiH

Ciljna grupa: sudije i stručni saradnici

Planiran broj učesnika: 50

Metod: interaktivna radionica

Edukativni materijal: edukativni materijal pripremljeni od strane edukatora

Edukatori: Stalni edukatori CEST RS i CEST F BiH

Teme:

- Šta je sudska nagodba – pravni okvir?
- Promjene u pristupu sudije rješavanju spora – nova uloga sudije u vođenju predmeta
- Smjernice za zaključenje sudske nagodbe (vrste predmeta pogodne za zaključenje sudske nagodbe, način pristupa strankama, postizanje dogovora na zadovoljstvo obje strane, uloga sudije u postupku – načelo nepristrasnosti i ovlaštenja sudije)
- Problemi u pravnom sistemu BiH koji rezultiraju velikim brojem predmeta/problemi sa organima izvršne vlasti i njihovi pogledi na nagodbu: kako se nositi sa ovim/moguća rješenja
- Simulacija slučaja
- Uloga suda u arbitražnim postupcima prema Zakonu o parničnom postupku
- Poništenje arbitražnih odluka prema entitetskim Zakonima o parničnom postupku
- Priznanje i izvršenje stranih arbitražnih odluka u BiH

Cilj radionice: Razviti vještine mirnog rješavanja sporova kod sudija i stručnih saradnika i povećati broj predmeta riješenih sudskom nagodbom, što u konačnici dovodi do kraćeg trajanja parničnih postupaka.

11.15. Arbitraža

Datum održavanja: 28. april 2025. godine

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Trajanje: 2 dana

Planirani broj učesnika: 20

Organizator: CEST RS i CEST F BiH

Ciljna grupa: sudije i stručni saradnici

Planiran broj učesnika: 50

Edukativni materijal: edukativni materijal pripremljeni od strane edukatora

Edukatori: Stalni edukatori CEST RS i CEST F BiH i udruženja „Arbitri“

Teme:

- Uloga suda u arbitražnim postupcima prema Zakonu o parničnom postupku
- Poništenje arbitražnih odluka prema entitetskim Zakonima o parničnom postupku
- Priznanje i izvršenje stranih arbitražnih odluka u BiH

12. OKRUGLI STOLOVI

12.1. Aktuelna praksa Okružnog suda u Banjoj Luci i Okružnog suda u Prijedoru na parničnom referatu

Datum održavanja: oktobar/novembar 2025. godine

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: do 50

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije i diskusija, razmjena mišljenja

Organizator: CEST RS

Ciljne grupe: sudije prvostepenih i drugostepenih sudova koji su nadležni za pordučja Okružnog suda u Banjoj Luci i Okružnog suda u Prijedoru

Edukatori: sudije Okružnog suda u Banjoj Luci i Okružnog suda u Prijedoru

Cilj: Predstaviti analize koje su pripremili okružni sudovi, analizirati najčešće razloge za ukidanje/preinačenje prvostepenih odluka, te ukazati na dobre prakse.

12.2. Aktuelna praksa Okružnog suda u Doboju i Okružnog suda u Bijeljini na parničnom referatu

Datum održavanja: oktobar/novembar 2025. godine

Mjesto održavanja: Biće naknadno određeno

Broj učesnika: do 50

Oblik obuke: decentralizovana

Metod: kombinacija prezentacije i diskusija, razmjena mišljenja

Organizator: CEST RS

Ciljne grupe: sudije prvostepenih i drugostepenih sudova koji su nadležni za pordučja Okružnog suda u Doboju i Okružnog suda u Bijeljini

Edukatori: sudije Okružnog suda u Doboju i Okružnog suda u Bijeljini

Cilj: Predstaviti analize koje su pripremili okružni sudovi, analizirati najčešće razloge za ukidanje/preinačenje prvostepenih odluka, te ukazati na dobre prakse.

12.3. Aktuelna praksa Okružnog suda u Istočnom Sarajevu i Okružnog suda u Trebinju na parničnom referatu

Datum održavanja: oktobar/novembar 2025. godine

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Broj učesnika: do 50

Oblik obuke: decentralizovana

Metod: kombinacija prezentacije i diskusija, razmjena mišljenja

Organizator: CEST RS

Ciljne grupe: sudije prvostepenih i drugostepenih sudova koji su nadležni za pordučja Okružnog suda u Istočnom Sarajevu i Okružnog suda u Trebinju

Edukatori: sudije Okružnog suda u Istočnom Sarajevu i Okružnog suda u Trebinju

Cilj: Predstaviti analize koje su pripremili okružni sudovi, analizirati najčešće razloge za ukidanje/preinačenje prvostepenih odluka, te ukazati na dobre prakse.

12.4. Aktuelna praksa Vrhovnog suda Republike Srpske na parničnom referatu

Datum održavanja: novembar 2025. godine

Mjesto održavanja: Biće naknadno određeno

Broj učesnika: do 50

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije, razmjena mišljenja

Organizatori: CEST RS

Ciljne grupe: sudije okružnih sudova sa parničnog referata

Edukatori: sudije Vrhovnog suda Republike Srpske

Cilj: Predstaviti analize koje je pripremio sud najviše instance u Republici Srpskoj, analizirati najčešće razloge za ukidanje/preinačenje drugostepenih odluka, te ukazati na dobre prakse.

13. SAVJETOVANJA

13.1. XIX Savjetovanje iz građanskopravne oblasti u saradnji sa Udruženjem sudija RS, Udruženjem sudija FBiH Udruženjem sudija BiH, i Centrom za edukaciju sudija i javnih tužilaca RS i Federacije BiH, Pravosudnom komisijom Brčko distrikta, Advokatskim komorama

Datum održavanja: oktobar 2025.

Mjesto održavanja: Jahorina

Broj učesnika: nije ograničen zbog mogućnosti da učesnici sami snose svoje troškove

Oblik obuke: decentralizovana

Metod: kombinacija prezentacije predstavnika i diskusija, rad u grupama

Organizator: Udruženje sudija RS u saradnji sa Udruženjem sudija BiH i FBiH, Centrima za edukaciju sudija i javnih tužilaca RS i FBiH i Pravosudnom komisijom Brčko Distrikta

Edukatori: pravni eksperti

Ciljne grupe: sudije raspoređene na relevantnim referatima u sudovima (građanski, upravni, vanparnični i dr.), stručni saradnici, a namijenjeno je i advokatima, ministarstvima, pravobranilaštvima

Savjetovanje iz građanskopravne oblasti se tradicionalno organizuje na Jahorini, na kojem se okuplja veliki broj učesnika, kako iz oblasti pravosuđa, tako i veliki broj advokata, predstavnika pravobranilaštava, opština, ministarstava i brojni drugi učesnici iz raznih oblasti kako iz zemlje, te pravni stručnjaci iz regiona, kako bi propratili izlaganja eksperata iz raznih pravnih oblasti. Sve veći broj učesnika, govori o značaju ove manifestacije i potrebi njenog održavanja.

13.2. Savjetovanje iz svih pravnih oblasti u saradnji sa Udruženjem pravnika RS, Pravnim fakultetom Univerziteta u Banjoj Luci i Centrom za edukaciju sudija i javnih tužilaca RS i FBiH - Oktobarski pravnički dani

Datum održavanja: oktobar 2025. godine

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: nije ograničen zbog mogućnosti da učesnici sami snose svoje troškove

Oblik obuke: decentralizovana

Metod: kombinacija prezentacije predstavnika i diskusija

Organizator: Udruženje pravnika RS i Pravni fakultet Univerziteta u Banjoj Luci u saradnji sa entitetskim centrima za edukaciju sudija i tužilaca i Pravosudnom komisijom Brčko Distrikta

Edukatori: pravni eksperti

Ciljne grupe: sudije, tužioci, stručni saradnici, advokati, ministarstva, pravobranilaštva i pravnici iz svih ostalih branši

Savjetovanje koje se tradicionalno organizuje dugi niz godina, a koje okuplja veliki broj učesnika, ne samo iz pravosuđa, već i veliki broj advokata, predstavnika pravobranilaštava, opština i brojne druge učesnike iz raznih oblasti kako iz zemlje, tako i iz regiona, kako bi propratili izlaganja eksperata iz raznih pravnih oblasti.

VANPARNIČNA OBLAST

14.1. Sudska praksa iz vanparničnih postupaka

Datum održavanja: 13. maj 2025. godine

Mjesto održavanja: Banja Luka

Trajanje: 1 dan

Broj učesnika: 30

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije i diskusija sa praktičnim primjerima iz prakse

Organizator: CEST RS

Potencijalni edukatori:

Ciljne grupe: sudije vanparničnog referata

Teme:

- Zakonsko nasljeđivanje i nasljeđivanje po testamentu
- Stvarna i faktička eksproprijacija
- Fizička i civilna dioba

Cilj seminara: Upoznavanje učesnika sa aktuelnom sudskom praksom iz vanparničnih postupaka, te ujednačavanje sudske prakse vanparničnih postupaka.

IZVRŠNI POSTUPAK

15.1. Aktuelna pitanja izvršnog postupka

Datum održavanja: 03. septembar 2025. godine

Mjesto održavanja: Banja Luka

Trajanje: 1 dan

Broj učesnika: 30

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije i diskusija sa praktičnim primjerima iz prakse

Organizator: CEST RS

Potencijalni edukatori:

Ciljne grupe: sudije na izvršnom referatu

Teme:

- Sudska praksa u izvršnom postupku i najčešći problemi u provođenju izvršnog postupka
- Vjerodostojne i izvršne isprave
- Obustava postupka izvršenja
- Izvršenje na nekretninama

Cilj seminara: Usaglašavanje sudske prakse u izvršnom postupku

15.2. Mjenica kao hartija od vrijednosti

Datum održavanja: 19. mart 2025. godine

Mjesto održavanja: Banja Luka

Trajanje: 1 dan

Broj učesnika: 30

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije i diskusija sa praktičnim primjerima iz prakse

Organizator: CEST RS

Potencijalni edukatori: Darko Stamenić, sudija Okružnog suda u Banjoj Luci

Teme:

- Trasirana i sopstvena mjenica
- Izvršenje po mjenici
- Mjениčni spor s osvrtom na aktuelnu sudsku praksu

Ciljne grupe: sudije na izvršnom referatu

15.3. „Primjena člana 37. Zakona o izvršnom postupku u praksi, naplata zateznih kamata i troškova u izvršnom postupku

Datum održavanja: 13. mart 2025. godine

Mjesto održavanja: Sarajevo,

Trajanje: 1 dan

Ciljna grupa: sudije, stručni saradnici, sudski izvršitelji

Planiran broj učesnika: do 50

Metod: interaktivna obuka

Edukativni materijal: Edukativni materijal pripremljeni od strane edukatora

Organizator: CEST RS i CEST FBiH

Edukatori: Stalni edukatori CEST RS i CEST F BiH

Teme:

- Prikupljanje informacija o imovini dužnika, postupanje sudova i tražilaca izvršenja u pogledu primjene člana 37. ZIP-a
- Razmatranje načina efikasnijeg prikupljanja podataka od strane suda i tražioca izvršenja

- Problemi s kojima se sudovi i tražioci izvršenja susreću u praksi pri primjeni člana 37. ZIP-a sa posebnim naglaskom na potraživanja koja se temelje na vjerodostojnoj ispravi
- Način obračuna zatezne kamate u izvršnom postupku - općenito, a u skladu sa članom 28. ZIP-a
- Način obračuna kamate na troškove parničnog postupka u slučaju kada je prvostepenom presudom dosuđeno za troškove parničnog postupka manji iznos, a drugostepenom presudom taj iznos povećan

Cilj seminara: identifikacija problema i iznalaženje efikasnijeg načina prikupljanja podataka o imovini izvršenika, prijedlozi sudova, te načinu obračuna kamata u izvršnom postupku; Razmjena iskustava polaznika edukacije o načinu obračuna kamate i problemima sa kojima se susreću i definisanje postupanja sudija i stručnih saradnika u slučaju da se traži izvršenje presude gdje su troškovi različiti u prvostepenoj i drugostepenoj presudi obzirom da je primjetno različito postupanje sudova

15.4. Naplata zateznih kamata i troškova u izvršnom postupku

Datum održavanja: 10. septembar 2025. godine

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Trajanje: 1 x 1 dan

Ciljna grupa: sudije, stručni saradnici, sudski izvršitelji

Planiran broj učesnika: do 50

Cilj seminara: ujednačavanje prakse sudova pri provođenju izvršenja na nekretninama.

Metod: interaktivna obuka

Organizator: CEST RS i CEST FBiH

Edukativni materijal: Edukativni materijal pripremljeni od strane edukatora

Edukatori: Stalni edukatori CEST-ova

PRIVREDNOPRAVNA OBLAST

16.1. Primjena Zakona o privrednim društvima Republike Srpske

Datum održavanja: 25. mart 2025. godine

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: do 30

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Organizator: CEST RS

Potencijalni edukator: Stalni edukatori CEST-a RS

Teme:

- Osnivanje privrednih društava
- Ništavost i pobožnost odluka skupštine društva, odnosno akcionarskog i d.o.o. društva
- Raspolaganje imovinom velike vrijednosti privrednih društava

Cilj: Razjašnjavanje aktuelnih praktičnih pitanja koja se pojavljuju u oblasti prava intelektualnog vlasništva.

16.2. Aktuelna pitanja iz stečajnog postupka

Datum održavanja: 19. septembar 2025. godine

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: do 30

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Organizator: CEST RS

Potencijalni edukator: Božana Gužvić, predsjednica Okružnog privrednog suda u Bijeljini

Cilj: Sticanje i proširivanje znanja iz oblasti stečajnog postupka

Teme:

- Prodaja stečajnog dužnika kao pravnog lica
- Prodaja potraživanja povjerioca prema stečajnom dužniku u toku stečajnog postupka

16.3. Aktuelna pitanja iz prakse privrednih sudova u Republici Srpskoj

Datum održavanja: 17. novembar 2025.

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: do 50

Oblik obuke: centralizovana

Metod: pored aktuelne problematike privrednih sudova, analize kvaliteta i zapažanja drugostepenih sudija, ovaj vid edukacije prvenstveno bi sadržavao pripremljene odgovore na pitanja koja bi se postavljala tokom godine, a koji bi se dostavili prije edukacije, radi što efikasnije rasprave, te bi se na osnovu rezultata rasprave o spornim pitanjima izradili i dostavili odnosno objavili konačni prečišćeni tekstovi sentenci i obrazloženja, kao zvaničan stav Višeg privrednog suda po tim pitanjima

Organizator: CEST RS

Potencijalni edukatori: mr Branka Skoko, predsjednik Višeg privrednog suda Republike Srpske, Bogdan Gajić sudija Višeg privrednog suda Republike Srpske

Ciljna grupa: sudije privrednih sudova

Cilj: Kako se u okviru prakse privrednih sudova u Republici Srpskoj stalno otvaraju nova sporna pitanja, Centar je, i ove godine, u svoj Program rada uvrstio ovaj seminar, kako bi se na taj način otvorila mogućnost za rješavanje mnogih nedoumica sa kojima se sudije privrednih sudova susreću u svom radu. Usaglašavanje različitih stavova o kojima se razgovaralo na edukacijama održanim u prethodnoj godini.

16.4. Regionalna radionica: stečaj i insolventnost- izgradnja pravosudnih kapaciteta zemalja Zapadnog Balkana

Datum održavanja: biće naknadno određeno/ februar 2025. godine/

Mjesto: online ili neposredno

Očekivani broj učesnika: 40

Organizator: CEST RS, CEST FBiH i CLDP (Commercial law development programme),

Edukativni materijal: powerpoint i studije slučaje

Zajednička aktivnost Centara za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji BiH, Republici Srpskoj i Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH u saradnji sa CLDP

16.5. Radionica: intelektualno vlasništvo

Datum održavanja: biće naknadno određeno juni 2025. godine/

Mjesto: biće naknadno određeno

Očekivani broj učesnika: 40

Organizator: CEST RS, CEST FBiH i CLDP (Commercial law development programme),

Teme: Intelektualno vlasništvo- poseban osvrt na korištenje umjetne inteligencije

Edukativni materijal: powerpoint i studije slučaje

16.6. Regionalna radionica: prekogranični privredni sporovi - izgradnja pravosudnih kapaciteta zemalja Zapadnog Balkana

Datum održavanja: biće naknadno određeno/ septembar 2025. godine/

Mjesto:

Očekivani broj učesnika: 40

Organizator: CEST RS, CEST FBiH i CLDP (Commercial law development programme),

Edukativni materijal: powerpoint i studije slučaje

16.7. Radionica: privredni sporovi stranih investitora

Datum održavanja: biće naknadno određeno juni 2025. godine/

Mjesto: biće naknadno određeno

Očekivani broj učesnika: 40

Organizator: CEST RS, CEST FBiH i CLDP (Commercial law development programme),

Teme: Intelektualno vlasništvo- poseban osvrt na korištenje umjetne inteligencije

Edukativni materijal: powerpoint i studije slučaje

UPRAVNOPRAVNA OBLAST

17.1. Čutanje administracije

Datum održavanja: 14. april 2025.

Mjesto: Banja Luka

Broj učesnika: 30

Metod: prezentacija, diskusija, rad na primjerima iz prakse

Organizator: CEST RS

Materijali: materijali edukatora

Potencijalni edukatori: Aleksandra Ždral, sudija Okružnog suda u Banjaluci

Ciljna grupa: sudije upravnog referata

17.2. Aktuelna praksa iz upravne oblasti

Datum održavanja: 16. septembar 2025.

Mjesto: Banja Luka

Broj učesnika: 30

Teme:

- Obračun penzije u svjetlu odredbe člana 47. stav 1. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju
- Ponovno određivanje starosne penzije i određivanje srazmjerne penzije
- -Analiza i primjena odradaba Zakona o slobodi pristupa informacijama i sudska praksa u vezi sa primjenom ovog Zakona
- Postupanje po žalbama protiv presuda i rješenja Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine¹

Metod: prezentacija, diskusija, rad na primjerima iz prakse

Organizator : CEST RS i PKBD BiH

Materijali: materijali edukatora

Potencijalni edukatori: Strahinja Ćurković, sudija Vrhovnog suda Republike Srpske i dr. sc. Robert Jović, sudija Apelacionog suda Brčko distrikta BiH

Ciljna grupa: sudije upravnog referata

Cilj: Ujednačavanje sudske prakse na upravnom referatu.

17.3. Primjena Zakona o utvrđivanju porijekla imovine i posebnog poreza na imovinu

Datum održavanja: 12. novembar 2025.

Mjesto: Banja Luka

Broj učesnika: 30

Metod: prezentacija, diskusija, rad na primjerima iz prakse

Organizator: CEST RS

Materijali: materijali edukatora

Potencijalni edukatori: biće naknadno određeni

Ciljna grupa: sudije upravnog referata

Napomena: Zakonom o utvrđivanju porijekla imovine i posebnog poreza na imovinu propisano je da sudije koje vode postupke po tužbama protiv konačnih rješenja o posebnom porezu prolaze obuku za sticanje posebnih znanja o postupku utvrđivanja imovine i posebnom porezu. Ovu obuku sprovodi Centar za edukaciju sudija i javnih tužilaca u Republici Srpskoj.

¹ Prijedlog tema Odjeljenja za sudsku praksu Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

PREKRŠAJNOPRAVNA OBLAST

18.1. Pred prekršajni postupak – istraga u prekršajom postupku

Datum održavanja: 28. april 2025.

Mjesto održavanja: Banja Luka

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Organizator: CEST RS

Potencijalni edukatori: stalni edukatori CEST- a RS

Ciljna grupa: sudije

18.2. VIII Savjetovanje iz prekršajnogpravne oblasti

S obzirom na veliki uspjeh prethodnih savjetovanja iz prekršajnogpravne oblasti, te iskazan interes učesnika za nastavkom organizacije istog, to će savjetovanje biti organizovano i ove godine, s tendencijom da preraste u tradicionalno, a s ciljem rješavanja aktuelnih pitanja iz primjene Zakona o prekršajima Republike Srpske. Predviđeno je da ovo Savjetovanje okupi veliki broj učesnika, ne samo iz pravosuđa, već i veliki broj advokata i brojnih drugih učesnika u prekršajnom postupku iz raznih oblasti kako iz zemlje, tako i iz regiona.

Datum održavanja: maj 2025.

Mjesto održavanja: biće naknadno dogovoreno

Broj učesnika: nije ograničen zbog mogućnosti da učesnici sami snose svoje troškove

Oblik obuke: decentralizovana

Metod: kombinacija prezentacije i diskusije

Organizator: Udruženje sudija RS, Udruženje sudija FBiH, CEST RS i CEST FBiH, Pravosudna komisija Brčko distrikta, Advokatska komora RS i Advokatska komora FBiH

Edukatori: edukatori CEST-a i pravni eksperti angažovani od strane Udruženja sudija Republike Srpske

Ciljna grupa: sudije koje postupaju u prekršajnom postupku predmetima, tužioci, stručni saradnici i predstavnici drugih profesija

18.3. Okrugli sto: Ujednačavanje sudske prakse u prekršajnim predmetima okružnih sudova u Republici Srpskoj

Datum održavanja: 09 - 10. septembar 2025.

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: do 30

Teme:

- Aktuelne teme iz prekršajnog referata sa fokusom na postupke zaštite od nasilja u porodici

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Organizator: CEST RS

Potencijalni edukatori: mr Duško Miloica, predsjednik Okružnog suda u Prijedoru i mr Dragoslav Erdelić, sudija Okružnog suda u Bijeljini

Ciljna grupa: sudije

Cilj: Cilj je da se rasvijetli aktuelna sudska praksa povodom različitih spornih pitanja, te da se ukaže na mogućnosti poboljšanja i usaglašavanja iste.

POSEBNE TEME

19. OBUKE IZ OBLASTI ETIKE I INTEGRITETA NOSILACA PRAVOSUDNIH FUNKCIJA

19.1. Uloga predsjednika sudova i glavnih tužilaca u očuvanju integriteta pravosudnih institucija

(Obavezna obuka za nove rukovodioce pravosudnih institucija)

Datum održavanja: 16 - 17. juni 2025. (Sarajevo) i 05 – 06. novembar 2025. (Banja Luka)

Mjesto održavanja: Sarajevo i Banja Luka

Trajanje: 2 dana

Broj obuka: 2

Ciljna grupa: predsjednici sudova/glavni tužioci, zamjenici predsjednika sudova/glavnih tužilaca, sekretari sudova/tužilaštava

Organizator: CEST RS i CEST FBiH

Broj učesnika: 35

Teme:

- Novine uvedene Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o VSTS-u BiH od značaja za očuvanje integriteta pravosudnih institucija
- Implementacija mjera iz planova integriteta uključujući promjenu Zakona o zaštiti tajnih podataka, finansijsko upravljanje i kontrola (FUK), mjera vjezanih za ujednačavanje sudske prakse i drugo
- Efekti povjerljivog savjetovanja
- Znanje kao bitan faktor integriteta i uloga edukacije

Metod obuke: PP prezentacija, planovi integriteta, dobre i loše prakse, diskusija

Edukatori: rukovodioci pravosudnih institucija, predavnik/ci Ministarstva sigurnosti

Cilj: Jačanje integriteta i podizanje standarda ponašanja. Razmjeniti informacije i identifikovati najbolje prakse. Nakon dvogodišnje provedbe ovog tipa obuke kroz istu će se adresirati novine u ovoj oblasti sa kojima moraju biti upoznati rukovodioci pravosudnih institucija, poput praćenja realizacije planova integriteta i primjene Zakona o zaštiti tajnih podataka. Takođe, kroz obuku je potrebno razmotriti efekte Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTS-u BiH, naročito u dijelu koji se odnosi na nove disciplinske prekršaje u vezi kršenja etičkih kodeksa za sudije i tužioce i novim sistemom prijavljivanja i provjere imovine, te značaj postojanja ovih kodeksa za druge zaposlene u pravosudnim institucijama, kao i principe povjerljivog savjetovanja ukoliko se isti uvede u sistem BH pravosuđa u 2025. godini.

Napomena: Seminar je uvršten na prijedlog Visokog sudskog i tužilačkog savjeta Bosne i Hercegovine.

19.2. Sudijska i tužilačka etika, integritet i disciplinska praksa

Datum održavanja: 06. maj 2025.

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Broj učesnika: 60

Metod obuke: PP prezentacija, predstavljanje predmeta iz prakse, diskusija

Organizator: CEST RS, CEST FBiH, Misija OSCE-a u BiH i AIRE Centar

Edukatori: eksperti za ova pitanja

Ciljna grupa: sve sudije i tužioci

Cilj: Ojačati integritet i povjerenje u pravosudni sistem kroz edukacije o disciplinskom postupku i etičkim standardima.

Napomena: Seminar će biti realizovan u saradnji sa Misijom OSCE-a u Bosni i Hercegovini i AIRE Centrom, kao zajednička aktivnost CEST RS i CEST FBiH.

19.3. Pravosudni integritet i etičnost:

19.3.1. Izgradnja kapaciteta za provođenje novog sistema prijavljivanja imovine i interesa nosilaca pravosudnih funkcija i članova VSTS-a:

- 4 regionalne radionice (Banjaluka, Tuzla, Sarajevo, Mostar) tokom kojih će se održati ciljane obuke uzimajući u obzir početno iskustvo popunjavanja novog obrasca za prijavu imovine i interesa. Ova aktivnost obuke se takođe smatra nastavkom niza regionalnih radionica koje su organizovane u septembru 2024. godine na ovu temu, u kojima je učestvovalo oko 350 nosilaca pravosudnih funkcija. Ovoga puta aktivnost je usmjerena na povećanje znanja i svijesti šireg broja nosilaca pravosudnih funkcija o novom sistemu prijavljivanja imovine i interesa².

Termin: maj - septembar 2025.

Edukatori: CEST - certificovani edukatori iz etike, međunarodni i domaći stručnjaci (EU4 Justice)

U partnerstvu sa: CEST-ovima, Pravosudnom komisijom Brčko distrikta BiH, sudovima, tužilaštvima, VSTS-om.

Napomena: Obuka će biti realizovana kada se za to steknu preduslovi.

19.3.2. Podrška unapređenju edukativnih šema u oblasti integriteta

- 3 sesije obuka u cijeloj zemlji (svaka po 1 dan) o etici i integritetu (Banjaluka, Tuzla, Brčko, Zenica, Sarajevo, Mostar). Ovo je treći korak u nizu aktivnosti koje su započete 2023. godine analizom potreba za obukom u oblasti integriteta od strane EU4 Justice eksperta, a koje će biti nastavljene u decembru 2024. godine obukom edukatora pri CEST-ovima. Stoga će projekat EU4 Justice dodatno ponuditi 3 sesije obuka širom zemlje za sudije i tužioce, s ciljem organizovanja međusobne razmjene iskustava („peer-to-peer“ razmjena) i radionica koje uključuju nosioce pravosudnih funkcija iz država članica EU, uključujući nosioce iz regiona, s fokusom na praktične diskusije zasnovane na konkretnim slučajevima³.

Termin: februar – juni 2025.

Edukatori: CEST - certificovani edukatori iz područja etike, međunarodni i domaći stručnjaci (EU4 Justice).

U partnerstvu sa: CEST-ovima, Pravosudnom komisijom Brčko distrikta BiH, sudovima, tužilaštvima, VSTS-om;

Moguće sinergije sa: Evropskom mrežom za edukaciju u pravosuđu, Regionalnom antikorupcijskom inicijativom.

19.3.3. Usavršiti znanje i prisvajanje prakse u odlučivanju disciplinskih komisija od strane nosilaca pravosudnih funkcija i vratiti povjerenje javnosti u pravosudni sistem kroz bolje poštovanje etičkih zahtjeva

- Radionica o praksi disciplinskog odlučivanja u pogledu poštovanja etičkih zahtjeva.
- 2 radionice studija slučaja u regionalnim pravosudnim centrima (Sarajevo, Banjaluka, Tuzla, Mostar).

Cilj ovih obuka je da unaprijede znanje o etičkim i deontološkim obavezama sudija i tužilaca i da obezbijede da su oni dobro upoznati sa zahtjevima ponašanja, etike i vještina za nosioce pravosudnih funkcija, posebno u oblastima nedoličnog ponašanja, sukoba interesa i nedostatka profesionalnih

² Projektna aktivnost br. A 2.1.3 (EU4Justice)

³ Projektna aktivnost br. A 2.3 (EU4Justice)

vještina. EU4Justice će podržati stvaranje kompilacije disciplinskih odluka koje bi trebale biti dostupne svim nosiocima pravosudnih funkcija, promovišući na taj način dosljednost, transparentnost i poznavanje njihovih etičkih obaveza⁴.

Termin: juni – oktobar 2025.

Edukatori: CEST – certificovani edukatori iz etike, međunarodni i domaći stručnjaci (EU4 Justice).

U partnerstvu sa: CEST-ovima, Pravosudnom komisijom Brčko distrikta BiH, sudovima, tužilaštvima, VSTS-om (uključujući ODC i disciplinske komisije).

Napomena: Seminari iz pravosudnog integriteta i etike biće realizovani u saradnji sa EU4JUSTICE, projekat faza II, kao zajednička aktivnost CEST RS i CEST FBiH.

19.4. ONLINE OBUKA o etici, integritetu i sprečavanju sukoba interesa za nosioce pravosudne funkcije

Način održavanja: online

Trajanje: 1 dan (obuku je moguće pohađati svojom dinamikom, sa prekidima po potrebi i nastavkom od mjesta prekida)

Datum održavanja: Obuku je moguće pohađati tokom čitave godine uz prethodno dostavljene pristupne detalje od strane CEST.

Ciljna grupa: sudije, tužioci i stručni saradnici

Cilj obuke: Podsjećanje na etičke principe koji se odnose na nosioce pravosudne funkcije.

Obuka sadrži i kvizove sa pitanjima za podsjećanje na informacije iz pojedinačnih modula. Obuka se završava evaluacijom koja predstavlja završni dio obuke i bez koje nije moguće završiti obuku.

Napomena: Odluka Visokog sudskog i tužilačkog savjeta Bosne i Hercegovine o odobravanju Programa početne obuke i stručnog usavršavanja sudija i tužilaca u Bosni i Hercegovini u 2025. godini, između ostalog, sadrži sljedeće odredbe, kada su u pitanju posebna pravila o obaveznosti obuke na temu etike, integriteta i sprečavanja sukoba interesa:

- 1) Svi nosioci pravosudnih funkcija obavezni su svake treće godine ponoviti obuku radi podsjećanja na etičke standarde.*
- 2) Nakon završetka obuke i sticanja sertifikata o tome, obuka će se priznati kao jedan dan obavezne obuke.*

Obuka se realizuje kao zajednička aktivnost CEST RS i CEST FBiH.

20. OBUKA RUKOVODNOG KADRA U INSTITUCIJAMA PRAVOSUĐA

20.1. RADIONICA: Savremeno komuniciranje s javnošću⁵

(Obavezna obuka za sve rukovodioce pravosudnih institucija)

Datum održavanja: 17 – 18. mart 2025. (Banja Luka) i 23 – 24. septembar 2025. (Sarajevo)

Mjesto održavanja: Banja Luka i Sarajevo

Trajanje: 1 dan

Broj obuka: 2

⁴ Projektna aktivnost br. A 3.3.3 (EU4Justice)

⁵ Program obuke razvijen u okviru Projekta „Izgradnja efikasnog pravosuđa u službi građana“ (IPA 2017).

Ciljna grupa: predsjednici sudova, sudije, sekretari, glasnogovornici, i osoblje zaduženo za obavljanje poslova odnosa s javnošću

Broj učesnika: do 35

Organizator: CEST RS i CEST FBiH

Teme:

- Savremeno komuniciranje s javnošću, javna sfera i javno mnijenje;
- Liderstvo i imidž predsjednika sudova i sudija;
- Ciljevi, načini i metode komuniciranja pravosudnih institucija sa medijima i javnošću;
- Pripreme za nastup u javnosti, oblačenje i ponašanje na javnom mjestu;
- Krizno komuniciranje, ponašanje i etika;
- Lobiranje i odnosi sa javnošću;
- Iskustva rada institucija s medijima;
- Radionice pisanja saopštenja za javnost, održavanja konferencija za novinare, javnog nastupa, simulacije intervju i davanje izjava za medije.

Edukativni materijali: materijali razvijeni od strane edukatora, dokument Medijski akcioni plan koji čini kompilacija dokumenata „Medijski akcioni plan“, „Komunikacija s medijima i korištenje komunikacijskih alata/ Kontrolna lista“ i „Vodič za kreiranje i upravljanje sadržajima web-stranica“, razvijenog od strane VSTS -a BiH

Edukatori: edukatori angažovani od strane centara za edukaciju i predstavnik VSTS-a BiH zadužen za predstavljanje dokumenta „Medijski akcioni plan“, „Komunikacija s medijima i korištenje komunikacijskih alata/ Kontrolna lista“ i „Vodič za kreiranje i upravljanje sadržajima web-stranica“- razvijenog od strane VSTS-a BiH.

Ciljevi:

- Upoznati učesnike sa najnovijim tendencijama komuniciranja sa javnošću sa posebnim osvrtom na savremene karakteristike komuniciranja s javnošću, specifičnosti javnog komuniciranja, javne sfere i ispoljavanja javnog mnijenja;
- Pripremiti predsjednike sudova za javne nastupe, upoznati ih sa kodeksom oblačenja i ponašanja u javnim nastupima, značaju verbalnog komuniciranja i ulogom jezika u komuniciranju s javnošću, potrebama organizovanja i učešća na konferencijama za novinare, specifičnostima komuniciranja internetom i drugim savremenim komunikacijskim sredstvima;
- Kroz edukaciju upoznati polaznike sa liderstvom i potrebom izgrađivanja poželjnog imidža, oblicima ponašanja u obavljanju javnih poslova;
- Putem vježbi upoznati učesnike sa pripremom za javni nastup, izradom kratkih informacija – saopštenja za javnost te za učešće u raspravama po određenim pitanjima u televizijskim debatama, neposrednim pripremama za učešće na konferencijama za novinare i medijskim nastupima kroz kreativne radionice.

Napomena: Predmetna edukacija je prethodnih godina bila organizovana u saradnji sa CEST RS i CEST FBiH i finansirani od strane projekta „Izgradnja efikasnog pravosuđa od strane građana“ (IPA 2017). Kako je implementacija predmetnog Projekta završena predloženi seminar se neće moći nastaviti finansirati iz budžeta Projekta. Prisustvo predstavnika VSTS-a BiH za potrebe predstavljanja dokumenata „Medijski akcioni plan“, „Komunikacija s medijima i korištenje komunikacijskih alata/ Kontrolna lista“ i „Vodič za kreiranje i upravljanje sadržajima web-stranica“- razvijenog od strane VSTS-a BiH neće zahtijevati bilo kakve finansijske izdatke. VSTS BiH predlaže da se seminar nastavi provoditi kao redovna edukacija u okviru entitetskih centara, jer se do sada pokazala kao veoma uspješnom i posjećenom edukacijom koja ima za cilj da se polaznici upoznaju sa svim aspektima komuniciranja s javnošću.

Seminar je uvršten na prijedlog Visokog sudskog i tužilačkog savjeta Bosne i Hercegovine.

20.2. Izgradnja upravljačkih kapaciteta u pravosudnim institucijama

(Obavezna obuka za nove rukovodioce pravosudnih institucija)

Datum održavanja: 10 – 11. april 2025. (Banja Luka) i 27 – 28. novembar 2025. (Sarajevo)

Mjesto održavanja: Banja Luka i Sarajevo

Trajanje: 2 dana

Broj obuka: 2

Ciljna grupa: predsjednici sudova/glavni tužioci, zamjenici glavnih tužilaca, predsjednici sudskih i tužilačkih odjeljenja, sekretari sudova/tužilaštava,

Broj učesnika: 30

Organizator: CEST RS i CEST FBiH

Teme:

- Izrada i realizacija strateških i godišnjih Programa rada, uključujući Planove rješavanja predmeta
- Izrada prijedloga budžeta i rebalansa budžeta
- Izvještavanje o radu institucija
- Predstavljanje naprednih i novih funkcionalnosti CMS-a/TCMS-a, Primjena pravilnika o CMS-u i TCMS-u, sa naglaskom na važnost osiguranja kvaliteta podataka, kreiranje specijalizacije za dodjelu predmeta
- Predstavljanje mogućnosti sistema za izvještavanje i podršku odlučivanju (SIPO)
- Predstavljanje HRMIS sistema i njegovo korištenje za lakše upravljanje i unapređenje rada institucije

Metod obuke: kombinacija prezentacije, praktičnog rada i diskusije

Edukatori: rukovodioci i sekretari pravosudnih institucija, IKT stručnjaci VSTS-a BiH

Cilj: Razviti vještine liderstva, planiranja i upravljanja, uključujući vještine za naprednu primjenu CMS/TCMS-a i drugih elektronskih alata koji su dostupni za strateško planiranje i rukovođenje, te izvještavanje o radu institucije. Upoznati rukovodioce sa prednostima HRMIS sistema, radi njegovog korištenja u pravosuđu.

Napomena: Seminar je uvršten na prijedlog Visokog sudskog i tužilačkog savjeta Bosne i Hercegovine.

21. LJUDSKA PRAVA, RODNA RAVNOPRAVNOST, RANJIVE GRUPE

21.1. Ljudska prava LGBTI osoba u Bosni i Hercegovini i pravni mehanizmi njihove zaštite – iskustva iz Bosne i Hercegovine i regiona

Datum održavanja: 02 – 03. oktobar 2025.

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Trajanje: utvrditi u saradnji sa edukatorima

Broj seminara: 1

Edukatori: stalni edukatori CEST-a RS/spoljni saradnici Sarajevskog otvorenog centra

Ciljna grupa: sudije i javni tužioci

Organizator: CEST RS i Sarajevski otvoreni centar

Planirani broj učesnika: utvrditi u saradnji sa edukatorima

Metod: utvrditi u saradnji sa edukatorima

Materijal: Utvrditi u saradnji sa edukatorima

Teme obuke: zaštita prava LGBTI osoba kroz pravosuđe BiH, sa naglaskom na komparativnu praksu iz regije i EU (anti-diskriminaciono i krivično pravo)

Edukativni materijali: utvrditi u saradnji sa edukatorima

Cilj: Upoznavanje pravosudne zajednice i praktičara sa postojećim pravnim okvirom BiH i praksom u oblasti zaštite ljudskih prava marginalizovanih grupa, sa naglaskom na ljudska prava LGBTI osoba, kroz konkretne primjere i slučajeve iz pravne prakse u BiH i zemljama regiona.

Napomena: Seminar je uvršten na prijedlog Visokog sudskog i tužilačkog savjeta Bosne i Hercegovine.

21.2. Forum o nacionalnoj interpretaciji Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda

Datum održavanja: novembar 2025.

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Trajanje: 1 dan

Ciljna grupa: sudije Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, Vrhovnih sudova Federacije i Republike Srpske i Suda Bosne i Hercegovine

Napomena: Planirano je da se aktivnost realizuje u saradnji sa AIRE Centrom iz Londona, kao zajednička aktivnost sa Centrom za edukaciju sudija i tužilaca Federacije Bosne i Hercegovine.

21.3. Novine u praksi Evropskog suda za ljudska prava

Datum održavanja: 07. april 2025.

Mjesto održavanja: naknadno će se utvrditi

Ciljna grupa: Sudije, sudijski stručni saradnici i savjetnici

Planiran broj učesnika: 40

Teme seminara: konkretne teme, iz oblasti prakse Evropskog Suda za ljudska prava, biće određene prije održavanja skupa, u skladu sa sprovedenom analizom potreba sudstva koja navodi teme koje su od posebnog interesa

Metod: prezentacije, diskusija, interaktivni rad na studijama slučaja iz domaće i inostrane sudske prakse

Edukativni materijal: materijali edukatora, prikaz relevantne prakse

Edukatori: edukatori CEST-a FBiH

Cilj seminara: Pružanje ciljane napredne obuke o evropskom pravu ljudskih prava i primjeni Konvencije

Napomena: Planirano je da se aktivnost realizuje u saradnji sa AIRE Centrom iz Londona, kao zajednička aktivnost sa Centrom za edukaciju sudija i tužilaca Federacije Bosne i Hercegovine.

21.4. E-UČENJE: Osnovna obuka o rodnoj ravnopravnosti

Trajanje: 140 minuta

Mjesto: online obuka, učenje na daljinu putem online modula postavljenog na platformi za učenje na daljinu

Datum državanja pripremnog sastanka: datum će biti naknadno određen o čemu će blagovremeno biti obaviješteni prijavljeni učesnici.

Ciljna grupa: sudije, tužioci kao i svi zaposleni u pravosuđu, uključujući nesudsko osoblje. Metod: elektronsko učenje na daljinu, koje se sastoji od tri modula, a učesnicima će biti ponuđeni materijali za dalje čitanje, prezentacije sa temama kursa, kao i pitanja za provjeru znanja u okviru svakog modula.

Ciljevi osnovnog online treninga o rodnoj ravnopravnosti:

- 1) Upoznavanje učesnika/ca s osnovnim pojmovima rodne ravnopravnosti – definisanje pojmova pol i rod, kao i razlike između ovih pojmova; definisanje i objašnjenje pojmova rodnih uloga, rodnih identiteta, seksualne orijentacije i razgraničenje između ovih pojmova;
- 2) Omogućavanje dubljeg razumijevanja koncepta rodne ravnopravnosti, razloga zbog kojih je rodna ravnopravnost važna tema, odnosno kako se ovaj princip ostvaruje u praksi i do kakvih posljedica dovodi;
- 3) Upoznavanje učesnika/ca s rodnim stereotipima i predrasudama, kao uzrocima diskriminacije žena. Predstavljani su statistički podaci o tome kako žive žene i muškarci u BiH (zvanične

državne statistike), koji su upoređeni sa stavovima koji o tome postoje u BiH društvu. Cilj je da učesnici/ce steknu znanja o tome kako rodni stereotipi i predrasude utiču na svakodnevni život žena i muškaraca u BiH;

- 4) Upoznavanje učesnika/ca s pojmom diskriminacije, posebno s diskriminacijom žena; razgraničavanje pojmova diskriminacije, seksualnog uznemiravanja i mobinga;
 - 5) Upoznavanje učesnika/ca s osnovnim pojmovima i podacima o nasilju prema ženama.
- Edukatori: sudije i voditelji online modula AIRE Centra.

Planirano je da se aktivnost realizuje u saradnji sa AIRE Centrom iz Londona, kao zajednička aktivnost sa Centrom za edukaciju sudija i tužilaca Federacije Bosne i Hercegovine

21.5. Novije zakonodavne promjene u oblasti slobode mirnog okupljanja

Datum održavanja: 28. mart 2025.

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Broj učesnika: 60

Metod obuke: PP prezentacija, predstavljanje predmeta iz prakse, diskusija

Organizator: CEST RS, CEST FBiH, Misija OSCE-a u BiH

Edukatori: eksperti za ova pitanja

Ciljna grupa: sve sudije i tužioci

Napomena: Seminar će biti realizovan u saradnji sa Misijom OSCE-a u Bosni i Hercegovini, kao zajednička aktivnost CEST RS i CEST FBiH.

21.6. Pravo na pristup informacijama

Datum održavanja: 24. april 2025.

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Broj učesnika: 60

Metod obuke: PP prezentacija, predstavljanje predmeta iz prakse, diskusija

Organizator: CEST RS, CEST FBiH, UNHR

Edukatori: eksperti za ova pitanja

Ciljna grupa: sudije i tužioci

Ciljevi:

- Istražiti razvoj prava na pristup informacijama kao autonomnog prava u okviru slobode izražavanja u sudskoj praksi međunarodnih tijela za ljudska prava.
- Razumjeti korelaciju između pristupa informacijama i Ciljeva održivog razvoja (Sustainable Development Goals – SDG, 16.10).
- Procijeniti relevantne kriterijume ESLJP-a o primjenjivosti prava na slobodu izražavanja u sporovima o pristupu informacijama.
- Razviti kritičko razumijevanje domaćih procedura za pristup informacijama, uključujući test javnog interesa i primjenu međunarodnih standarda ljudskih prava prilikom odvagivanja između prava na pristup informacijama i javnog interesa za uskraćivanje pristupa informacijama.
- Ispitati konkretnu obavezu države u pogledu pristupa informacijama i proaktivne transparentnosti.
- Procijeniti proceduralno pravo na pristup informacijama koje se tiče životne sredine u kontekstu slobode izražavanja.

Kao rezultat razvoja sudske prakse ESLJP-a o ljudskim pravima posljednjih godina, pristup informacijama je danas prepoznat kao bitna komponenta slobode izražavanja. Ovaj stav je u skladu i s univerzalnim i drugim regionalnim instrumentima o ljudskim pravima, koji takođe naglašavaju da je pristup informacijama sastavni dio prava na slobodu izražavanja. Zbog toga se od redovnih sudova u sporovima o pristupu informacijama očekuje da se rukovode relevantnim međunarodnim standardima zaštite slobode izražavanja. Tokom seminara biće obrađena pitanja od značaja za primjenu ovog prava u Bosni i Hercegovini.

Napomena: Seminar će biti realizovan u saradnji sa UNHR u Bosni i Hercegovini, kao zajednička aktivnost CEST RS i CEST FBiH.

21.7. Sloboda izražavanja u digitalnom svijetu

Datum održavanja: 30. maj 2025.

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Broj učesnika: 60

Metod obuke: PP prezentacija, predstavljanje predmeta iz prakse, diskusija

Organizator: CEST RS, CEST FBiH, UNHR

Edukatori: eksperti za ova pitanja

Ciljna grupa: sudije i tužioci

Ciljevi:

- Procijeniti značaj prava na internet u kontekstu Ciljeva održivog razvoja UN-a
- Razumjeti kako se pravni standardi regionalnog i međunarodnog prava o slobodi izražavanja primjenjuju u online okruženju.
- Identifikovati i analizirati izazove i ograničenja slobode izražavanja i prava na privatnost na internetu, uključujući pravo da se bude zaboravljen i različite načine ostvarivanja tog prava.
- Upoznati se s Rukovodećim načelima Ujedinjenih nacija o poslovanju i ljudskim pravima kao mekim pravom koje primjenjuju kompanije Google i META, kao i Oversight Board (samoregulatorno tijelo META-e).
- Procijeniti kriterijume na osnovu kojih države mogu ograničiti pristup internetu, s naglaskom na nužnost i srazmjernost takvih ograničenja, uključujući i u slučaju ograničenja za zatvorenike.
- Razumjeti obavezu praćenja i uklanjanja komentara trećih strana na profilima društvenih medija i novinskim portalima u skladu s međunarodnim standardima zaštite ljudskih prava. Procijeniti prirodu hiperlink-a i kriterijume odgovornosti za njegovo objavljivanje.

Sloboda izražavanja na internetu postavlja niz izazova u kontekstu ljudskih prava, uključujući pravo na pristup internetu, ograničenje dostupnosti interneta i blokiranje pristupa web stranicama, odgovornost novinskih portala za nezakonite komentare trećih osoba te pravo da se bude zaboravljen. U javnom prostoru BiH do sada se raspravljalo isključivo o pitanju prima facie nezakonitih komentara (poput govora mržnje i klevete) na novinskim portalima, bez pronalaženja konkretnog rješenja. Nedavno je najpopularniji novinski portal uveo AI alat za uklanjanje nezakonitih komentara, dok će o ostalim pitanjima sudovi tek odlučivati kroz svoje presude. U izostanku adekvatne zakonske regulacije, na sudijama je teret adekvatne i ustrajne primjene međunarodnih standarda zaštite prava na privatnost i prava na slobodu izražavanja u kontekstu nezakonitih komentara na novinskim portalima.

Napomena: Seminar će biti realizovan u saradnji sa UNHR u Bosni i Hercegovini, kao zajednička aktivnost CEST RS i CEST FBiH.

21.8. Pravosuđe i sloboda izražavanja u sudnici

Datum održavanja: 29. septembar 2025.

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Broj učesnika: 60

Metod obuke: PP prezentacija, predstavljanje predmeta iz prakse, diskusija

Organizator: CEST RS, CEST FBiH, UNHR

Edukatori: eksperti za ova pitanja

Ciljna grupa: sudije i tužioci

Ciljevi: Ukazati na evropske standarde i mogućnost primjene u Bosni i Hercegovini.

Napomena: Seminar će biti realizovan u saradnji sa UNHR u Bosni i Hercegovini, kao zajednička aktivnost CEST RS i CEST FBiH.

21.9. Rodna (ne)ravnopravnost: stereotipi i predrasude

Datum održavanja: 15 - 16. maj 2025.

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Trajanje: 3 dana

Broj seminara: 1

Broj učesnika: 12 - 15

Metod: interaktivni pristup, rad u grupama, prezentacija, diskusija

Edukativni materijal: materijali edukatora i slučajevi iz prakse, Specijalizovani priručnik za profesionalce koji se u svom poslu susreću sa slučajevima rodno zasnovanog nasilja.

Organizator: CEST RS i Centar ženskih prava (Zenica)

Edukatori: Centra ženskih prava (Zenica)

Ciljna grupa: sudije i javni tužioci, koji do sada nisu prošli ovu obuku

Teme:

- Uticaj ličnog stava na donošenje presuda u predmetima rodno zasnovanog nasilja
- Važnost primjene holističkog pristupa u predmetima rodno zasnovanog nasilja
- Diskriminacija i opšti društveni stereotipi u predmetima rodno zasnovanog nasilja

Cilj: podizanje svijesti, senzibilizacija usmjerena na smanjenje predrasuda i stereotipa prema specifičnim manjinskim grupama u društvu, čime će se poboljšati položaj oštećene u postupcima rodno zasnovanog nasilja (RZN), zatim pooštriti blaga kaznena politika koja će dovesti do ostvarivanja svrhe sankcije, odnosno direktne zaštite i satisfakcije žrtve krivičnih djela RZN.

Napomena: Seminar je uvršten na prijedlog Visokog sudskog i tužilačkog savjeta Bosne i Hercegovine.

21.10. Pripadnici ranjivih grupa kao svjedoci u postupku

Datum održavanja: biće naknadno određen

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Trajanje: 2 dana

Broj seminara: 2 (zajednička aktivnost CEST-ova)

Ciljna grupa: sudije i tužioci

Planirani broj učesnika: do 25 po seminaru

Teme: Vještine ispitivanja svjedoka – pripadnika ranjivih grupa (djeca, osobe sa invaliditetom, Romi, LGBTI osobe, marginalizovane kategorije žena, itd.)

Cilj: Kada pripadnik određene ranjive grupe dođe u kontakt sa pravosuđem, tj. kada dođe u kontakt sa tužilaštvom, te se pojavi pred sudom, nosioci pravosudnih funkcija moraju osigurati da se komunikacija sa tom osobom odvija na odgovarajući način, posebno vodeći računa o tome da sudija upravlja postupkom, te, u tom svojstvu, ima pravo i obavezu da uspostavi takav način komunikacije, koji će biti prilagođen vulnerabilnom svjedoku, te stoga pozitivno uticati na tok samog postupka. Naime, način postavljanja pitanja, te sadržaj pitanja, koja se postave vulnerabilnom svjedoku, može negativno uticati na iskaz svjedoka, odnosno navesti ga da da netačan odgovor. Stoga, neophodno je da nosioci pravosudnih funkcija razviju odgovarajuće vještine, koje će im omogućiti da prepoznaju specifične komunikacione potrebe vulnerabilnog svjedoka, te da, u skladu s tim, uspostave takav sistem komunikacije, koji će vulnerabilnom svjedoku omogućiti da adekvatno učestvuje u postupku, tj. da razumije pitanje i da da odgovor, koji smatra tačnim.

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Edukativni materijal: materijali razvijeni od strane edukatora

Edukatori: edukatori naknadno zajednički određeni od strane CEST-ova i VSTS BiH.

Napomena: Postoji mogućnost da VSTS BiH djelimično pokrije troškove ovog seminara, što zavisi od dostupnosti donatorskih sredstava.

Seminar je uvršten na prijedlog Visokog sudskog i tužilačkog savjeta Bosne i Hercegovine.

21.11. Obuka za savjetnike za prevenciju seksualnog i rodno zasnovanog uznemiravanja u pravosudnim institucijama BiH

Datum održavanja: novembar ili decembar 2025. godine

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Trajanje: 2 dana

Broj seminara: 1 (zajednička aktivnost CEST-ova)

Ciljna grupa: savjetnici za prevenciju seksualnog i rodno zasnovanog uznemiravanja u pravosudnim institucijama u BiH

Planirani broj učesnika: utvrditi u saradnji sa edukatorima

Teme: utvrditi u saradnji sa edukatorima

Cilj: osposobljavanje savjetnika za prevenciju seksualnog i rodno zasnovanog uznemiravanja za primjenu Smjernica za prevenciju seksualnog i rodno zasnovanog uznemiravanja u pravosudnim institucijama u Bosni i Hercegovini.

Metod: utvrditi u saradnji sa edukatorima

Edukativni materijal: Smjernice za prevenciju seksualnog i rodno zasnovanog uznemiravanja u pravosudnim institucijama u Bosni i Hercegovini i materijali razvijeni od strane edukatora

Edukatori: edukatori naknadno zajednički određeni od strane CEST-a i VSTS BiH.

Napomena: Postoji mogućnost da VSTS BiH djelimično pokrije troškove ovog seminara, što zavisi od dostupnosti donatorskih sredstava.

Seminar je uvršten na prijedlog Visokog sudskog i tužilačkog savjeta Bosne i Hercegovine.

22. RAZVOJ SISTEMA MENTORSTVA U SUDOVIMA I TUŽILAŠTVIMA⁶

22.1. RADIONICA: Obuka za sudije mentore⁷

Datum održavanja: 2025.

Trajanje: 3 modula (ukupno trajanje 5 dana)

Broj radionica: po potrebi⁸

Ciljna grupa: sudije mentori koji su odlukom predsjednika suda uvršteni na listu mentora

Broj učesnika: 12

Teme:

Modul 1: Obuka za sudije mentore (opšti dio)

- Šta čini dobrog mentora;
- Uloga i položaj sudije mentora i mentorisanog - novoimenovanog sudije/stručnog saradnika;
- Filozofija učenja i različite metode učenja;
- Šta čini stimulirajuće okruženje za učenje;
- Vještine podučavanja;
- Kako se nositi s otporom;
- Vještine pružanja povratnih informacija (feedback);
- Promatranje – razlika između činjenica i mišljenja;
- Razlike između vrednovanja i procjene;

⁶ NAPOMENA: Ova aktivnost se može realizovati tek nakon usvajanja pravnog okvira za provođenje mentorstva u sudovima.

⁷ Kurikulum obuke je razvijen u okviru Projekta unapređenja kvalitetapravosuđa (IJQ), 2019-2021., usvojen od strane VSTS-a BiH

⁸ Broj radionica koje se organizuju godišnje treba pratiti stvarne potrebe sudova za dodjeljivanjem sudija mentora, što će zavisiti od broja novoimenovanih sudija te stručnih saradnika koje imenuje VSTS BiH

- Pravilnik o mentorstvu za novoimenovane sudije i stručne saradnike koje imenuje VSTS BiH;
- Okvirni program mentorstva:
 - a. organizacija posla;
 - b. sudijske vještine pripreme i održavanja ročišta;
 - c. tehnike izrade sudske odluke
 - d. upoznavanje sa stavovima sudske prakse.

Modul 2: Obuka za sudije mentore (vještine vođenja ročišta/rasprave – metoda video snimanja)

- Verbalna i neverbalna komunikacija u sudnici
- Moć samouvida
- Uloga mentora u realizaciji metode video snimanja
- Pravila pružanja povratnih informacija
- Kako primijeniti metodu (tok postupka) – praktična vježba

Modul 3: Dan sudija mentora

- Iskustva u provođenju programa mentorstva;
- Utjecaj na kvalitet rada novoimenovanih;
- Kako se nositi s otporom novoimenovanih za prihvatanje sugestija mentora;
- Granice u mentorskom odnosu;
- Mišljenje o napretku novoimenovanog – kako biti objektivan

Cilj: osigurati kvalifikovan, obučen kadar u sudovima koji je u mogućnosti pravilno provesti program mentorstva, uvažavajući sve osobenosti sudijske funkcije, s fokusom na nezavisnost i samostalnost

Metod: interakcija, predavanje, prezentacije, timske vježbe

Edukativni materijal: materijali razvijeni od strane edukatora (prezentacije, testovi, interaktivni materijali), Pravilnik o mentorstvu za novoimenovane sudije i stručne saradnike koje imenuje VSTS BiH sa Okvirnim programom mentorstva

Edukatori: edukatori CEST-ova koji su prošli edukaciju edukatora u okviru projekta „Unapređenje kvaliteta pravosuđa“.

Napomena: Aktivnost je uvrštena na prijedlog Visokog sudskog i tužilačkog savjeta Bosne i Hercegovine.

23. OSTALI SEMINARI U OKVIRU POSEBNIH TEMA

23.1. Izazovi u izradi nalaza za psihološko – psihijatrijsko vještačenje

Datum održavanja: 20. mart 2025.

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: do 30

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Organizator: CEST RS

Potencijalni edukatori: Olga Lola Ninković, psiholog, rukovodilac Odjela za podršku svjedocima u Okružnom sudu u Banjaluci

Ciljna grupa: sudije i javni tužioci

23.2. Iskustva u primjeni Zakona o zaštiti lica koja prijavljuju korupciju

Datum održavanja: 07. maj 2025.

Mjesto održavanja: Banja Luka

Broj učesnika: do 60

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Organizator: CEST RS

Potencijalni edukatori: Bojana Milanović Kresojević i Mladen Maksimović

Ciljna grupa: rukovodioci pravosudnih institucija, sudije i javni tužioci

Cilj: Tokom seminara biće obrađene i izmjene postojećeg Zakona kao i teme koje bi se odnosile na upoznavanje sudija i javnih tužilaca sa utvrđenim prioritetima i mjerama predviđenim za sektorsku ovlast pravosuđe, te ulozi i značaju nosilaca pravosudne funkcije u sistemu sprovođenja, u okviru nove Strategije za borbu protiv korupcije u Republici Srpskoj.

Napomena: Seminar je uvršten na prijedlog Ministarstva pravde Republike Srpske.

23.3. Napredna obuka o komunikacijskim vještinama

Datum održavanja: druga polovina 2025.

Mjesto: biće naknadno određeno

Obuka: 20 učesnika

Ciljna grupa: (javni) tužioci

Materijali za obuku: pripremaju treneri

Predavači: predstavnici Holandskog Centra za obuku i studije za pravosuđe, SSR u koprodukciji sa lokalnim trenerima

Napomena: Ova aktivnost će se realizovati kao zajednička aktivnost centara za edukaciju sudija i tužilaca u FBiH i RS, uz podršku Holandskog Helsinškog komiteta i Holandskog Centra za obuku i studije za pravosuđe.

UČENJE NA DALJINU

U okviru Projekta „Izgradnja kapaciteta za reformu pravosuđa“ Visoki sudski i tužilački savjet Bosne i Hercegovine je izradio module učenja na daljinu koji će biti jedan od resursa edukacije sudija i tužilaca u narednom periodu.

24.1. Novoimenovanim javnim tužiocima biće dostupne i sljedeće teme putem učenja na daljinu:

„Glavni pretres“, „Posebne istražne radnje“, „Tehnike izrade tužilačkih akata“, „Pritvor i druge mjere za obezbjeđenje prisustva osumnjičenog i saradnja sa policijom“ i „Radnje dokazivanja u krivičnom postupku i zakonitost dokaza“, putem Modula učenja na daljinu koji je obezbijedio Visoki sudski i tužilački savjet u saradnji sa Centrima za edukaciju u oba entiteta putem Projekta jačanja tužilačkih kapaciteta. Koautori modula učenja na daljinu među kojima su Miodrag Bajić, zamjenik glavnog javnog republičkog tužioca- specijalni tužilac Republičkog tužilaštva RS, Biljana Janković, okružni javni tužilac Okružnog javnog tužilaštva Banja Luka, Sanin Bogunić, tužilac Kantonalnog tužilaštva Sarajevo, Samir Selimović, tužilac Kantonalnog tužilaštva Sarajevo, Ermin Imamović, tužilac Kantonalnog tužilaštva ZE-do Kantona Zenica, Amir Bajrić, tužilac Kantonalnog tužilaštva ZE-do Kantona Zenica i Božidarka Dodik, sudija Vrhovnog suda FBiH.

24.2. E-UČENJE: Osnovna obuka o rodnoj ravnopravnosti

Trajanje: 140 minuta

Mjesto: online obuka, učenje na daljinu putem online modula postavljenog na platformi za učenje na daljinu

Datum državanja pripremnog sastanka: datum će biti naknadno određen o čemu će blagovremeno biti obaviješteni prijavljeni učesnici.

Ciljna grupa: sudije, tužioci kao i svi zaposleni u pravosuđu, uključujući nesudsko osoblje.

Metod: elektronsko učenje na daljinu, koje se sastoji od tri modula, a učesnicima će biti ponuđeni materijali za dalje čitanje, prezentacije sa temama kursa, kao i pitanja za provjeru znanja u okviru svakog modula.

Ciljevi osnovnog online treninga o rodnoj ravnopravnosti:

- 1) Upoznavanje učesnika/ca s osnovnim pojmovima rodne ravnopravnosti – definisanje pojmova pol i rod, kao i razlike između ovih pojmova; definisanje i objašnjenje pojmova rodnih uloga, rodnih identiteta, seksualne orijentacije i razgraničenje između ovih pojmova;
- 2) Omogućavanje dubljeg razumijevanja koncepta rodne ravnopravnosti, razloga zbog kojih je rodna ravnopravnost važna tema, odnosno kako se ovaj princip ostvaruje u praksi i do kakvih posljedica dovodi;
- 3) Upoznavanje učesnika/ca s rodnim stereotipima i predrasudama, kao uzrocima diskriminacije žena. Predstavljeni su statistički podaci o tome kako žive žene i muškarci u BiH (zvanične državne statistike), koji su upoređeni sa stavovima koji o tome postoje u BiH društvu. Cilj je da učesnici/ce steknu znanja o tome kako rodni stereotipi i predrasude utiču na svakodnevni život žena i muškaraca u BiH;
- 4) Upoznavanje učesnika/ca s pojmom diskriminacije, posebno s diskriminacijom žena; razgraničavanje pojmova diskriminacije, seksualnog uznemiravanja i mobinga;
- 5) Upoznavanje učesnika/ca s osnovnim pojmovima i podacima o nasilju prema ženama.

Edukatori: sudije i voditelji online modula AIRE Centra

Napomena: Aktivnost je planirana kao zajednička aktivnost CEST RS i CEST FBiH, uz finansijsku podršku AIRE Centra iz Londona.

24.3. ONLINE OBUKA o etici, integritetu i sprečavanju sukoba interesa za nosioce pravosudne funkcije

Način održavanja: online

Trajanje: 1 dan (obuku je moguće pohađati svojom dinamikom, sa prekidima po potrebi i nastavkom od mjesta prekida)

Datum održavanja: Obuku je moguće pohađati tokom čitave godine uz prethodno dostavljene pristupne detalje od strane CEST.

Ciljna grupa: sudije, tužioci i stručni saradnici

Cilj obuke: Podsjećanje na etičke principe koji se odnose na nosioce pravosudne funkcije.

Obuka sadrži i kvizove sa pitanjima za podsjećanje na informacije iz pojedinačnih modula. Obuka se završava evaluacijom koja predstavlja završni dio obuke i bez koje nije moguće završiti obuku.

Napomena: Odluka Visokog sudskog i tužilačkog savjeta Bosne i Hercegovine o odobravanju Programa početne obuke i stručnog usavršavanja sudija i tužilaca u Bosni i Hercegovini u 2025. godini, između ostalog, sadrži sljedeće odredbe, kada su u pitanju posebna pravila o obaveznosti obuke na temu etike, integriteta i sprečavanja sukoba interesa:

- 1) Svi nosioci pravosudnih funkcija obavezni su svake treće godine ponoviti obuku radi podsjećanja na etičke standarde.*
- 2) Nakon završetka obuke i sticanja sertifikata o tome, obuka će se priznati kao jedan dan obavezne obuke.*

Obuka se realizuje kao zajednička aktivnost CEST RS i CEST FBiH.

25. HELP KURSEVI SAVJETA EVROPE

Evropski program edukacije o ljudskim pravima za pravne stručnjake (HELP) podržava države članice Savjeta Evrope u provođenju Evropske konvencije o ljudskim pravima na nacionalnom nivou, u skladu s Preporukom Komiteta ministara (2004.) 4, Deklaracijom iz Interlakena iz 2010., Deklaracijom iz Brightona iz 2012. i Deklaracijom iz Brisela iz 2015. godine i to jačanjem sposobnosti sudija, tužilaca i advokata u svih 47 država članica da primjenjuju Konvenciju u svom svakodnevnom radu.

U okviru zajedničke inicijative Evropske unije i Savjeta Evrope planirano je održavanje nekoliko online obuka putem HELP platforme iz različitih pravih oblasti.

25.1. E-UČENJE: Uvod u Evropsku konvenciju o ljudskim pravima

Trajanje: 6 sati

Mjesto: online

Datum održavanja pripremnog sastanka: biće naknadno dogovoren

Ciljna grupa: novoimenovani sudije i tužioci, stručni saradnici i savjetnici

Metod: elektronsko učenje na daljinu u trajanju od 6 sati.

Napomena: Aktivnost se realiziraje u okviru zajedničkog Programa Evropske unije i Savjeta Evrope "HELP in the Western Balkans".

25.2. E-UČENJE: „OBRAZLOŽENJE SUDSKE PRESUDE“

Trajanje: 6 sedmica, Mjesto: online obuka

Datum održavanja pripremnog sastanka: prvi sastanak učesnika 2025 godine, start online kursa od 2025. godine

Ciljna grupa: sudije i tužioci, stručni saradnici i savjetnici, pripravnici.

Metod: elektronsko učenje na daljinu uz tutora u trajanju od 4 sedmice.

Edukator: HELP tutor (edukator Savjeta Evrope iz Bosne i Hercegovine/Centra za edukaciju sudija i tužilaca).

25.3. E –UČENJE: Kvalitet pravosuđa

Lokacija: Dostupno na HELP platformi za edukaciju Savjeta Evrope

Trajanje: 10 sati

Početak kursa: Inicijalni događaj – februar 2025 godine

Broj polaznika: najmanje 20

Ciljna grupa: sudije, rukovodstvo sudova, tužioci, advokati, medijatori i organi izvršne vlasti

Metodologija: HELP tutor i samostalno učenje

Online kurs razvijen je tokom 2023. godine (prilagođen jezicima koji se koriste u BiH) i ima za cilj da predstavi osnovne alate i metodologije CEPEJ-a pravosudnoj zajednici, ali i široj javnosti. Kroz praktične vježbe, kurs prikazuje kako se određeni alati mogu koristiti u pravosudnim sistemima u cilju jačanja kvalitete i efikasnosti.

Kurs se sastoji od uvodnog i 7 suštinskih modula:

- 1) Uvod u rad CEPEJ-a
- 2) CEPEJ i mjerenje kvaliteta pravosuđa
- 3) Korisnici/e i kvalitet pravosuđa
- 4) Vremensko upravljanje sudskim postupcima
- 5) Digitalizacija pravosudnih procesa
- 6) Vještačka inteligencija i pravosuđe
- 7) Važnost kvaliteta pravosuđa u medijaciji

Napomena: Aktivnost se realizuje u okviru rojekta „Jačanje efikasnosti i kvalitete pravosuđa u BiH (BIHSEJ)“ Evropske komisije za efikasnost pravosuđa (CEPEJ).

EDUKACIJA EDUKATORA

Edukacija edukatora je svake godine sastavni dio programa rada CEST-a RS, a realizacija ovih aktivnosti će u 2025. godini zavisiti od potreba pravosudne zajednice i raspoloživosti sredstava projekata partnerskih organizacija. O svakoj konkretnoj aktivnosti iz domena edukacije edukatora, CEST RS će, prema dosadašnjoj praksi, uputiti zvaničan poziv pravosudnoj zajednici.

OBUKA ZA NOVOIMENOVANE SUDIJE I JAVNE TUŽIOCE

Obuka novoimenovanih sudija i javnih tužilaca prema Programu početne obuke novoimenovanih sudija i tužilaca će se odvijati najkasnije u prvih šest (6) mjeseci nakon preuzimanja dužnosti. Obuka novoimenovanih sudija i javnih tužilaca odvijat će se prema Programu početne obuke novoimenovanih sudija i javnih tužilaca koji je usvojilo VSTS BiH kao posebnu obuku za novoimenovane sudije i javne tužioce.

Ovim programom se želi obezbijediti svim javnim tužiocima i sudijama koji su prvi put imenovani da dobiju jednu temeljnu, efektivnu i jednoobraznu obuku u određenom periodu nakon stupanja na sudijsku, odnosno tužilačku funkciju.

Cjelokupan program obuke za javne tužioce i sudije obuhvata ispod navedene teme. Novoimenovani javni tužioci su dužni pohađati sve navedene teme za javne tužioce /zajedničke teme i teme za javnetužioce/, a novoimenovane sudije dužne pohađati sve navedene teme za sudije /zajedničke teme i teme za sudije/, kako bi završili svu obuku iz Programa početne obuke novoimenovanih sudija i javnih tužilaca, odnosno ispunili uslove za izadavanje uvjerenja o tome.

Prijavljivanje novimenovanih javnih tužilaca na edukativne aktivnosti vršiće isključivo glavni tužioci. Glavni tužilac je dužan da javnom tužiocu koji je prvi put imenovan na ovu funkciju omogućiti pohađanje cjelokupnog Programa obuke za novoimenovane nosioce pravosudnih funkcija, koji je utvrđen od strane VSTS-a BiH.

Prijavljivanje novimenovanih sudija na edukativne aktivnosti vršiće isključivo predsjednici sudova. Predsjednik suda je dužan sudiji koji je prvi put imenovan na ovu funkciju omogućiti pohađanje cjelokupnog Programa obuke za novoimenovane nosioce pravosudnih funkcija, koji je utvrđen od strane VSTS-a BiH.

Obuka će biti provedena u dva termina, u prvom i u drugom dijelu godine, zavisno od broja novoimenovanih nosilaca pravosudnih funkcija i vremena njihovog imenovanja. Ukoliko su imenovani i stupili na dužnost krajem 2024. godine i početkom 2025. godine, obuku će pohađati u prvim terminima 2025. godine, a nosioci pravosudnih funkcija koji budu imenovani tokom drugog dijela 2025. godine, obuku mogu pohađati u drugim terminima, koji će biti naknadno definisani, u zavisnosti od broja novoimenovanih nosilaca pravosudnih funkcija i raspoloživosti ljudskih i finansijskih resursa. Shodno broju novoimenovanih sudija i javnih tužilaca, Centar zadržava pravo na izmjenu termina obuke, o čemu će polaznici obuke biti blagovremeno informisani.

26. SEMINARI NAMIJENJENI NOVOIMENOVANIM SUDIJAMA

26.1. Priprema za suđenje, vođenje postupka i donošenje odluke

Datum održavanja: biće naknadno određeno

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Broj učesnika: do 30

Teme:

- Prethodno ispitivanje tužbe
- Dostavljanje tužbe tuženom na obavezan odgovor
- Održavanje pripremnog ročišta
- Zakazivanje glavne rasprave
- Upravljanje ročištem za glavnu raspravu
- Urednost dostave pismena strankama
- Komunikacija i ponašanje u sudnici

- Odlučivanje o prijedlozima i prigovorima stranaka
- Izrada zapisnika
- Donošenje procesnih odluka
- Objektivno razmatranje i analiza svih relevantnih činjeničnih i pravnih pitanja
- Ocjena dokaza
- Razlikovanje bitnih od nebitnih činjenica

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Organizator: CEST RS i CEST FBiH

Potencijalni edukatori: edukatori CEST-ova

Ciljna grupa: novoimenovane sudije

Cilj: Razvijanje sudijskih vještina upravljanja vremenom i efikasne upotrebe vremena koje sudiji stoji na raspolaganju, posebno tokom pripreme za suđenje tokom vođenja postupka i procesa i analize svih važnih činjeničnih i pravnih pitanja kod donošenja sudske odluke.

26.2. Tehnike izrade krivične presude

Datum održavanja: biće naknadno određeno

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Broj učesnika: do 30

Teme:

- Pisana izrada presude (obrazloženje i razumljivost presude)
- Dokazi na kojima se zasniva presuda (uz poseban osvrt na unakrsno ispitivanje)
- Izricanje i objavljivanje presude
- Pismena izrada presude – praktični primjeri

Oblik obuke: decentralizovana

Metod: kombinacija prezentacije, praktičnog rada i diskusije

Organizatori: CEST RS i CEST FBiH

Potencijalni edukatori: edukatori CEST-ova

Ciljna grupa: novoimenovane sudije

Cilj: Unapređenje standarda u izradi presude, usaglašavanje metodologije izrade presude i izbjegavanje nepravilnosti prilikom izrade presude u praksi.

26.3. Tehnike izrade presude u građanskim sporovima

Datum održavanja: biće naknadno određeno

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Broj učesnika: do 30

Teme:

- Izrada presude
- Uvod, izreka presude
- Pravo na obrazloženu sudsku odluku
- Obrazloženje presude sa osvrtom na sadržaj
- Pravno izražavanje i jezička pismenost
- Jasno i sažeto iznošenje razloga za činjenične i pravne zaključke
- Razumljivost presude za stranke
- Analiza pta koi nisu efikasno okončani zbog nedostataka u presudi
- Specifičnosti izrade drugostepene presude

Oblik obuke: decentralizovana

Metod: kombinacija prezentacije, praktičnog rada i diskusije

Organizatori: CEST RS i CEST FBiH

Potencijalni edukatori: edukatori CEST-ova

Ciljna grupa: novoimenovane sudije

Cilj: Unapređenje standarda u izradi presude, usaglašavanje metodologije izrade presude i izbjegavanje nepravilnosti prilikom izrade presude u praksi.

26.4. *Aktuelna praksa iz izvršnog postupka za novoimenovane sudije*

Datum održavanja: biće naknadno određeno

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Broj učesnika: do 30

Teme:

- Akutelnne teme iz izvršne oblasti
- Teme iz oblasti zaštite od nasilja u porodici

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Organizator: CEST RS i CEST FBiH

Potencijalni edukatori: edukatori CEST-ova

Ciljna grupa: novoimenovane sudije

26.5. *Prethodno saslušanje i potvrđivanje optužnice*

Datum održavanja: biće naknadno određeno

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Broj učesnika: do 30

Teme:

- Postupk potvrđivanja optužnice;
- Postupanje sudije za prethodno saslušnje u slučaju izjavljenih prethodnih prigovora
- Prigovori zakonitosti dokaza

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Organizator: CEST RS i CEST FBiH

Potencijalni edukatori: edukatori CEST-ova

Ciljna grupa: novoimenovane sudije

27. SEMINARI NAMIJENJENI NOVOIMENOVANIM (JAVNIM) TUŽIOCIMA

27.1. *Provođenje istrage i zajednički istažni timovi*

Datum održavanja: biće naknadno određeno

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Broj učesnika: do 30

Teme:

- Osnov i otvaranje istrage
- Planiranje, rukovođenje i nadzor nad istragom (prava i ovlaštenja tužioca i ovlaštenih službenih lica u istrazi)
- Saradnja sa policijom, uključujući koordinaciju i nadzor tužioca nad radom policije tokom istrage, a naročito prilikom dežurstava i kada postoji opasnost od odlaganja
- Prepoznavanje i zakonitost prepoznavanja
- Radnje dokazivanja za koje je potrebno sudsko odobrenje
- Značaj i primjena posebnih istražnih radnji
- Sumiranje raspoloživih dokaza i završna analiza
- Posebne istražne radnje (nadležnost, korištenje, koordinacija i upravljanje istražnim aktivnostima ili radnjama, slučajni nalazi i drugo)
- Način izvođenja dokaza pribavljenih primjenom posebnih istražnih radnji

- Zakonito prikupljanje dokaza i prigovor zakonitosti dokaza (procedura odlučivanja, sudska praksa)
- Zajednički istražni timovi

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Organizator: CEST RS i CEST FBiH

Potencijalni edukatori: edukatori CEST-ova

Ciljne grupe: novoimenovani javni tužioci

Cilj: Unapređenje znanja novoimenovanih javnih tužilaca o istrazi kao jednoj od bitnih faza krivičnog postupka, s posebnim osvrtom na posebne istražne timove.

27.2. Postupanje u dežurstvima s posebnim osvrtom na rad na predmetima opšteg kriminala sa kojima se novoimenovani tužilac susreće u dežurstvima

Datum održavanja: biće naknadno određeno

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Broj učesnika: do 30

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Organizator: CEST RS i CEST FBiH

Potencijalni edukatori:

Ciljne grupe: novoimenovani javni tužioci

Cilj: Cilj seminara je upoznati novoimenovane tužioce sa načinom postupanja tokom dežurstava.

27.3. Tehnike izrade tužilačkih akata

Datum održavanja: biće naknadno određeno

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Broj učesnika: do 30

Teme:

- Naredba o sprovođenju/neprovođenju/obustavi istrage
- Pismena izrada optužnice
- Sačinjavanje činjeničnog opisa djela u optužnici
- Pravna kvalifikacija krivičnog djela
- Sadržaj optužnice
- Dopuna i izmjena optužnice (razlozi vraćanja optužnice na uređivanje)
- Sporazum o priznanju krivnje
- Pisanje žalbi i kvalitet obrazloženja svakog žalbenog osnova
- Tužilačka praksa
- Vježba - izrada tužilačkih akata

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Organizator: CEST RS i CEST FBiH

Potencijalni edukatori: edukatori CEST-ova

Ciljne grupe: novoimenovani javni tužioci

Cilj: Unapređenje standarda u izradi tužilačkih akata, usaglašavanje metodologije izrade optužnice i žalbe i ukazivanje na nepravilnosti koje se javljaju u praksi.

27.4. Vještina zastupanja optužnice

Datum održavanja: biće naknadno određeno

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Broj učesnika: do 30

Teme:

- Prijedlozi stranaka i prigovori, propusti u odlučivanju
- Izuzeci od neposrednog izvođenja dokaza
- Izmjena optužnice
- Uvodna riječ
- Direktno ispitivanje
- Unakrsno ispitivanje
- Završna riječ

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Organizator: CEST RS i CEST FBiH

Potencijalni edukatori: edukatori CEST-ova

Ciljne grupe: novoimenovani javni tužioci

Cilj: Upoznati novoimenovane javne tužioce sa pravilima i vještinama unakrsnog ispitivanja u krivičnom postupku.

27.5. Radnje dokazivanja i zakonitost dokaza

Datum održavanja: biće naknadno određeno

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Broj učesnika: do 30

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Organizator: CEST RS i CEST FBiH

Potencijalni edukatori: edukatori CEST-ova

Ciljne grupe: novoimenovani javni tužioci

Cilj: Cilj seminara je razmotriti pitanja vezana za radnje dokazivanja, te zakonitost dokaza u svim fazama krivičnog postupka kao i unapređenje standarda u krivičnom postupku i izbjegavanje nepravilnosti iz prakse.

Novoimenovanim javnim tužiocima će biti dostupne i sljedeće teme putem učenja na daljinu:

1. „Glavni pretres“,
2. „Posebne istražne radnje“,
3. „Tehnike izrade tužilačkih akata“,
4. „Pritvor i druge mjere za obezbjeđenje prisustva osumnjičenog i saradnja sa policijom“ i
5. „Radnje dokazivanja u krivičnom postupku i zakonitost dokaza“,

putem Modula učenja na daljinu koji je obezbijedio Visoki sudski i tužilački savjet Bosne i Hercegovine u saradnji sa centrima za edukaciju u oba entiteta i Pravosudnom komisijom Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, u okviru Projekta jačanja tužilačkih kapaciteta.

28. SEMINARI NAMIJENJENI NOVOIMENOVANIM SUDIJAMA I (JAVNIM) TUŽIOCIMA

28.1. Sudijska i tužilačka etika i disciplinska praksa

Datum održavanja: biće naknadno određeno

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Broj učesnika: do 30

Teme:

- sukob interesa, komunikacija ex parte,
- nezavisnost i nepristrasnost pravosuđa,

- odgovornost prema poslu
- pretpostavljena (rodbinska, prijateljska ili dr.) povezanost sudije sa predstavnicima izvršne i zakonodavne vlasti, političkim strankama i drugim interesnim grupama
- sigurnost informacija i korištenje istih informacija van pravosudne institucije
- integritet tužioca – međunarodni i domaći propisi

Oblik obuke: centralizovan

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Organizator: CEST RS, CEST FBiH i Misija OSCE-a u BiH

Potencijalni edukatori: domaći edukatori, eksperti CEST-ova

Ciljna grupa: novoimenovane sudije i javni tužioci

Cilj: Upoznavanje sudija i javnih tužilaca sa pitanjima i principima integriteta, etike i prevencije, savjesnog i profesionalnog vršenja funkcije nosilaca pravosudne funkcije, propisima koji uređuju izbor, razrješenje i odgovornost sudija i tužilaca, te šira zakonska regulativa, koja se odnosi na status nosilaca pravosudnih funkcija, kao i drugih relevantni međunarodni pravni izvori i propisi koji uređuju pitanje etike nosilaca pravosudnih funkcija.

Napomena: Seminar će biti realizovan u saradnji sa Misijom OSCE-a u Bosni i Hercegovini, kao zajednička aktivnost CEST RS i CEST FBiH.

28.2. Značaj pravilnog prijavljivanja imovine sa aspekta etike i integriteta

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Datum održavanja: biće naknadno određeno

Ciljna grupa: posebno novoimenovane sudije i javni tužioci, stručni saradnici

Broj učesnika: do 25

Način održavanja obuke: praktična obuka

Organizator: CEST RS, CEST FBiH, VSTS BiH i Projekat EU4JUSTICE.

Napomena: Obuka će biti realizovana kao zajednička aktivnost VSTS BiH, CEST FBiH, CEST RS i Projekat EU4JUSTICE.

28.3. Predstavljanje baze sudskih odluka OSD VSTS-a BiH, Portala sudske prakse i osnove CMS/TCMS-a – osnovna edukacija i upravljanje vremenom

Datum održavanja: biće naknadno određeno

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Broj učesnika: 30

Oblik obuke: centralizovan

Metod: e-učenje i interaktivni

Edukativni materijal: baze podataka i materijali edukatora

Organizator: CEST RS, CEST FBiH i VSTS BiH

Potencijalni edukator: predstavnici OSD-a VSTS-a BiH, IKT stručnjaci i edukatori CEST-ova

Ciljne grupe: novoimenovane sudije i javni tužioci

Teme:

- Baza sudskih odluka Odjela za sudsku dokumentaciju
- Uvod u poznavanje CMS/TCMS funkcionalnosti za početnike
- CMS/TCMS i prateće promjene u tužilaštvu i sudu
- Statistički podaci i izvještavanje u CMS-u i TCMS u praksi
- Efektivna komunikacija i korištenje tehnologije
- Metode i instrumenti za efikasno upravljanje vremenom
- Određivanje vremenskog okvira za postupanje u pojedinom predmetu – praktični dio

Cilj: Predstaviti nosiocima pravosudnih funkcija informacione tehnologije, koje mogu biti od značaja za njihov rad u pravosudnim institucijama, te razvijanje vještina upravljanja vremenom i efikasne upotrebe vremena koje tužiocu stoji na raspolaganju.

28.4. Specifični aspekti pristupa pravdi sa stanovišta pripadnika ranjivih grupa (djeca, osobe sa invaliditetom, Romi, LGBTI osobe, marginalizovane kategorije žena)

Datum održavanja: biće naknadno određeno

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Broj učesnika: do 30

Teme:

- posljedice takvih negativnih stavova, posebno u kontekstu provođenja zakona, čime se stereotipi i predrasude mogu stvoriti i ojačati ili prevenirati i otkloniti;
- otklanjanje predrasuda preduvjet za ostvarenje jednakog pristupa pravdi i sticanje povjerenja javnosti u pravosuđe, te da je uloga nosioca pravosudnih funkcija u ovom procesu ključna
- predrasude i stereotipi rezultiraju diskriminirajućim praksama, a što je decido zabranjeno kodeksima sudijske i tužilačke etike.

Oblik obuke: centralizovan

Metod: kombinacija prezentacije, primjera iz prakse i diskusije

Organizator: CEST RS i CEST FBiH

Potencijalni edukatori: domaći edukatori, eksperti CEST-ova

Ciljna grupa: novoimenovane sudije i javni tužioci

Cilj: Od značaja je da novoimenovane sudije i tužioci budu upoznate sa položajem i potrebama pripadnika ranjivih grupa, kao ravnopravnih korisnika pravosuđa, kako bi mogli da im pruže adekvatnu pomoć i podršku u ostvarenju njihovih prava, tj. kako bi im se osigurao jednak pristup pravdi. Informacije, prikupljene tokom realizacije projektnih aktivnosti, ukazuju na to da nosioci pravosudnih funkcija nisu dovoljno senzibilizirani za rad sa pripadnicima ranjivih grupa, kao neizostavnom dijelu svakog, pa i našeg društva. Zbog toga, ključno je da novoimenovani nosioci pravosudnih funkcija budu svjesni izazova i poteškoća, sa kojima se pripadnici ranjivih grupa suočavaju u društvu, ali i u kontaktu sa pravosuđem. Pored toga, obukom je potrebno skrenuti pažnju novoimenovanih nosioca pravosudnih funkcija na opasnost posjedovanja/stvaranja stereotipa i predrasuda, zbog nečije pripadnosti određenoj ranjivoj grupi, te na neophodnost razvijanja takvih vještina, koje će sudijama i tužiocima omogućiti da prepoznaju stereotipe i predrasude, da spriječe njihov uticaj na tok postupka i donošenje odluka, odnosno da osiguraju jedno nepristrasno i fer pravosuđe.

29. OBUKE O LJUDSKIM PRAVIMA U OKVIRU PROGRAMA OBUKE NOVOIMENOVANIH SUDIJA I (JAVNIH) TUŽILACA

U okviru projekta Savjeta Evrope „Inicijativa za pravnu sigurnost i efikasno pravosuđe u Bosni i Hercegovini – Faza II“ i saradnje sa Stalnom komisijom za edukaciju VSTS BiH kroz realizaciju cilja pružanja podrške reformi pravosuđa u Bosni i Hercegovini, te jačanja odjeljenja za sudsku praksu; poboljšanja efikasnost sudova i osiguranja bolje sudske zaštite za građane, koja proizilazi iz presuda ESLJP-a i jačanja kapaciteta domaćih institucija za edukaciju sudija i tužilaca u organizaciji obuke o ljudskim pravima, izrađen je poseban program obuke novoimenovanih sudija i tužilac u domenu Evropske konvencije I ljudskih prava. Ovaj program biće sastavni dio obuka novoimenovanih nosilca pravosudnih funkcija.

Preduslov za postizanje efektivne nacionalne implementacije ljudskih prava zahtijeva da svi akteri u pravosuđu (sudije, tužioci i advokati, ali i budući praktičari) budu upoznati sa Evropskom konvencijom o ljudskim pravima i drugim standardima ljudskih prava kroz fokusirano i efektivno obrazovanje i obuku, omogućavajući im da primjenjuju takve standarde u konkretnim situacijama.⁹

Obzirom da obuka o ljudskim pravima u BiH nije standardni obavezni dio nastavnih planova i programa, plan budućih obuka o ljudskim pravima navodi ciljeve učenja, temu i približno trajanje kao i metodologije obuke koje bi mogle biti funkcionalne za postizanje očekivanih rezultata. Plan obuka o

⁹ Savjet Evrope, Ured Generalne direkcije za programe, *Akcioni plan za Bosnu i Hercegovinu 2018-2021*, 2018, str. : <https://rm.coe.int/bih-action-plan-2018-2021-en/16808b7563>

ljudskim pravima za novoimenovane sudije i tužioce imat će dvije faze, osnovne obuke kroz seminare, radionice i online HELP kurseve u prvoj godini /4 modula/, kao obaveznu obuku, zatim u naredne dvije godine naprednu obuku kroz ostalih 6 modula.

OBUKE TOKOM 2025. GODINE – PRVA GODINA OBUKE O LJUDSKIM PRAVIMA:

29.1. OBUKA: UVOD U EVROPSKU KONVENCIJU O LJUDSKIM PRAVIMA I SLOBODAMA

Trajanje obuke: 1,5 dan

Preduslovi: HELP kurs o uvodu u EKLJP i ESLJP (procjena trajanja: ukupno 6 sati). Pohađanje onlajn kurseva može se ocijeniti potvrdom o završenom kursu koju na kraju kursa izdaje HELP (ne starije od 4 godine). Popis svih HELP kurseva nalazi se na stranici <http://help.elearning.ext.coe.int/#> Za pristup HELP platformi potrebna je registracija.

Opšti cilj: Omogućiti polaznicima da detaljnije razmotre neke aspekte sistema Konvencije, uključujući i način primjene u zemlji.

Posebni ciljevi učenja: Utvrđivanje primjene i pozicioniranje EKLJP-a u domaćem pravnom sistemu (znanje), Razmatranje izazova svojstvenih primjeni međunarodnih standarda ljudskih prava, uključujući sukob sa kulturološkim i organizacionim vrijednostima (stavovi/vrijednosti) Opisivanje uloge domaćeg zakonodavstva u utvrđivanju sekundarnog karaktera sistema EKLJP-a (znanje, stavovi/vrijednosti); Primjena domaćeg zakonodavstva na pojam efikasnog pravnog lijeka za potrebe člana 35. EKLJP (znanje, vještine)

Teme:

- Primjena *ratione personae*, *temporis* i *loci* EKLJP u domaćem pravnom okvir
- pojam žrtve povrede ljudskih prava (direktna i indirektna žrtva)
- ograničenja u primjeni EKLJP-a na određene kategorije i grupe (tj. strance)
- zabrana zloupotrebe prava (član 17. EKLJP)
- ograničenja u primjeni ograničenja prava (član 18. EKLJP)
- hijerarhija zakona i pozicija EKLJP-a u domaćem pravnom poretku
- doktrina četvrte instance prema EKLJP-u pojam efikasnog pravnog lijeka prema članu 13. EKLJP-a u primjeni u domaćem pravnom poretku
- pitanje pristupa pravdi (uključujući i perspektivu rodne pripadnosti)
- pozicija EKLJP-a u domaćem pravnom sistemu
- hijerarhija zakona
- sukob EKLJP-a i domaćih zakona obavezujuća priroda presuda ESLJP-a donesenih protiv BiH i njihove posljedice (tj. obnova postupaka...)
- snaga presuda ESLJP-a donesenih protiv drugih zemalja članica SE
- razmjena iskustava između polaznika u pogledu primjene EKLJP-a u praksi
- uticaj privremene mjere (član 39. Poslovnika Suda) u domaćem pravnom sistemu
- Metodologija: krenuti od pretpostavke da su polaznici putem onlajn kursa već imali standardnu prezentaciju/predavanje o sistemu. Edukacija licem-u-lice služi za potrebe omogućavanja diskusije i polaznicima omogućava razmjenu iskustava i razvijanje vještina. Primjenjivati dinamičnije metodologije koje zahtijevaju više učešća, kao što su:
- anketa: oko 10-7 dana prije obuke može se napraviti anketa u cilju prikupljanja ulaznih informacija od polaznika, a vezano za teme predstavljene na HELP kursu kojima bi željeli razgovarati tokom edukacija licem-u-lice;
- scenariji: moguće je prezentovati svaku temu i aspekt vezan za primjenu EKLJP-a na nivou zemlje (uključujući i vezano za član 39.);
- razgovor u krugu: o primjerima primjene prava ljudskih prava iz ličnog iskustva;
- igranje uloga/obrnute uloge: može biti vrlo korisno za polaznike kako bi razmislili o svojim stavovima i ponašanju, na primjer stavljajući se u poziciju druge osobe (tj. žrtve navodne diskriminacije kojoj vlasti negiraju bilo kakvu mogućnost naknade ili pretjerano formalističkim pristupom ometaju pristup pravdi)

Način izdavanja potvrde/certifikata o završenoj obuci: test sa ocjenom „položio/la/nije položio/la“, koji obuhvata najmanje 2-3 otvorena pitanja na koja se odgovora u stavkama (bulletpoints) ili upućivanjem na opšte koncepte i principe. Test sa ocjenom „položio/la/nije položio/la“ provodi se na kraju obuke. O rezultatima testiranja polaznici se obavještavaju pojedinačno nakon obuke.

29.2. OBUKA: OBUKA O PRINCIPIMA TUMAČENJA EVROPSKE KONVENCIJE O LJUDSKIM PRAVIMA- OSNOVNA OBUKA

Trajanje obuke: 1,5 dan

Preduslovi: kurs o uvodu u EKLJP. Pohađanje kursa uz lično prisustvo može se ocijeniti relevantnim certifikatom/potvrdom (ne starijim od 4 godine).

Opšti cilj:

Omogućiti polaznicima da razviju takozvani „refleks za ljudska prava“, odnosno sposobnost pravnih i pravosudnih stručnjaka da u svim predmetima koje ispituju sagledaju dimenziju ljudskih prava i osiguraju da su njihove odluke u skladu sa obavezama države u pogledu poštivanja ljudskih prava.

Posebni ciljevi učenja:

Utvrđiti osnovne principe primjene koje koristi ESLJP (znanje) ; Odrediti dimenzije ljudskih prava u običnim slučajevima iz prakse (vještine) ;Primijeniti test u 3 koraka u vezi sa kvalifikovanim pravima (vještine) ;Prepoznati važnost pristupa usmjerenog na perspektivu žrtve integrisanog u pravosudnu praksu (vještine, stavovi/vrijednosti)

Teme

- EKLJP kao živi instrument
- Učinkovitost prava u skladu sa EKLJP i njihovo svrhovito tumačenje, uključujući i u odnosu na uživanje prava žena i djevojčica
- Pozitivne obaveze prema EKLJP: kako mjeriti obim obaveze? Osmanov test
- Ograničavanje prava: test u 3 koraka o kvalifikovanim pravima
- Definicija uplitanja
- Zakonitost (uključujući samostalno značenje zakona i kvaliteta zakona)
- Legitimni cilj; nužnost; demokratsko društvo
- Srazmjernost kao sastavni dio nužnosti
- Polje slobodne procjene
- Zabrana diskriminacije kao sveobuhvatni princip prema EKLJP
- Nediskriminacija i jednakost; pozitivne mjere
- Samostalni koncepti prema EKLJP

Metodologija:

- scenariji i analize slučaja: svakoj od prethodno navedenih tema i aspekata treba pristupiti primjenjujući kratke scenarije, analize slučajeva na kojima će se raditi pojedinačno, u parovima ili u malim grupama (u zavisnosti od njihove složenosti). Treba ih razraditi na osnovu sudske prakse ESLJP-a imajući u vidu domaće zakonodavstvo i eventualne nedostatke, a ne treba se ograničavati na odluke donesene protiv BiH);
- kratki testovi: brzi kratki testovi (sa eventualnim korištenjem onlajn alata kao što je menti.com) mogu se koristiti za ispitivanje polaznika o poznavanju različitih samostalnih koncepata. Slike (tj. pokazivanje različitih odnosa sa istim efektom kao porodični) također mogu pokrenuti diskusije i pomoći edukatoru kod ilustrovanja pojmova;

29.3. OBUKA: OBUKA O PROCESNIM LJUDSKIM PRAVIMA

Trajanje obuke: 2 dana

Preduslovi: kurs uz lično prisustvo o Uvodu o EKLJP i Principima tumačenja EKLJP-a. Onlajn HELP kurs o Proceduralnim zaštitama u krivičnim postupcima i pravima žrtava –

Napomena: preduslov je ograničen na sudije u krivičnom postupku i tužioce. Popis svih HELP kurseva nalazi se na stranici <http://help.elearning.ext.coe.int/#>. Za pristup HELP platformi potrebna je registracija.

Opšti cilj:

Polaznicima omogućiti razumijevanje pluralizma, opsega i međusobne povezanosti procesnih ljudskih prava i obučiti ih tako da posjeduju vještine potrebne za njihovu primjenu u oblastima građanskog, krivičnog i upravnog prava.

Posebni ciljevi učenja:

Uvrstiti procesna prava u okvire šireg sistema ljudskih prava na način predviđen EKLJP-om (znanje) i kao element kvaliteta pravde (stavovi/vrijednosti);

Upoznati se sa standardima utvrđenim sudskom praksom ESLJP-a (znanje)

Utvrđiti ulogu pravosudnih stručnjaka u poštivanju procesnih ljudskih prava (vrijednosti/stavovi)

Teme:

- Pristup proceduralnoj pravdi
- Pravo na pravično suđenje; pravo na pristup sudu
- Pravednost
- Iznošenje dokaza

- Razuman rok; Akuzatorni postupak
- Jednakost u postupanju
- Obrazloženje sudskih presuda
- Pravna sigurnost i odstupajuća sudska praksa
- Posebne garancije koje se odnose na krivične i parnične predmete
 - Javna rasprava
- Pravo na efikasan pravni lijek
- Prava žrtava
- Pravda po mjeri djeteta
- Okruženje i pristup pravdi: Aarhuška konvencija
 - Pravo na informacije
 - Pravo na učešće
 - Pristup pravdi
- Pristup pravdi za žene
- Azil i pristup pravdi
- Pristup procesnih prava (proceduralna pravičnost u okviru suštinskih ljudskih prava sa fokusom na procesne zahtjeve u okviru različitih prava predviđenih EKLJP-om)
 - obaveza primjene dužne pažnje u istrazi i gonjenju
 - obaveza saslušanja zainteresovane stranke prije donošenja odluke
- Integrisana procesna ocjena: procjena elemenata proceduralne pravde u konkretnim slučajevima i analiza kvaliteta domaćeg procesa odlučivanja
 - srazmjernost mjere
 - opravdanost mjere
 - princip supsidijarnosti i polje slobodne procjene

Metodologija: krenuti od pretpostavke da su polaznici već imali standardnu prezentaciju/predavanje o standardima člana 6., strukturi presuda ESLJP-a. Edukacija licem-u-lice služi za potrebe omogućavanja diskusije i polaznicima omogućava razmjenu iskustava i razvijanje vještina

- anketa prije obuke može se napraviti anketa u cilju prikupljanja ulaznih informacija od polaznika, a vezano za teme predstavljene na HELP kursevima koji su utvrđeni kao preduslov o kojima bi željeli razgovarati tokom edukacija licem-u-lice. Polaznici mogu biti pozvani da sa ostalim polaznicima razmijene slučajeve iz prakse o kojima bi željeli razgovarati.
- scenariji, analize slučaja, ključna pitanja: većini prethodno navedenih tema i aspekata treba pristupiti primjenjujući kratke scenarije, analize slučajeva i ključna pitanja, na kojima će se raditi pojedinačno, u parovima ili u malim grupama (u zavisnosti od njihove složenosti). Treba ih razraditi na osnovu sudske prakse ESLJP-a imajući u vidu domaće zakonodavstvo i eventualne nedostatke, a ne treba se ograničavati na odluke donesene protiv BiH);
- simulacija suđenja (moot court): omogućiti polaznicima da razvijaju svoje pravne argumente i vještine debate i pomoći im da uvažavaju mišljenje suprotne strane, čime će imati mogućnost pozivati se na zaštitu ljudskih prava

29.4. OBUKA: EVROPSKI STANDARDI O LJUDSKIM PRAVIMA I VJEŠTINE ISTRAŽIVANJA SUDSKE PRAKSE

Trajanje obuke: 1,5 dan

Preduslovi: osnovno poznavanje rada na računaru (samo-procjena)

Opšti cilj:

Polaznicima omogućiti razvijanje samopouzdanja i vještina u istraživanju evropskih standarda ljudskih prava i sudske prakse

Posebni ciljevi učenja:

Upoznavanje polaznika sa raspoloživim resursima EKLJP-a, sa naglaskom na onima koji su dostupni na njihovom jeziku (znanje)

Razvijanje praktičnih vještina istraživanja (vještine)

Proširenje broja resursa koji se koriste u svakodnevnom radu (vještine)

Primjenjivanje vještina istraživanja na konkretne slučajeve (vještine)

Teme:

- Resursi koji ne pripadaju bazi podataka HUDOC, a koji su dostupni na web stranici ESKLJP-a (informativni članci, analize sudske prakse, izvještaji o istraživanjima, smjernice o studijama, informativne napomene o sudskoj praksi, razgovori o Sudu i drugi videosnimci)
- Baza podataka HUDOC i njene funkcije za istraživanje (uključujući višestruke filtere)

Rodna perspektiva i nediskriminacija: n.p.

Metodologija

- prikazivanje uživo: polaznici se pozivaju da, ako je moguće, pri pohađanju obuke koriste vlastite uređaje kako bi izlaganje mogli ponoviti na način kako je pokazao edukator;
- analiza slučaja: polaznicima treba predstaviti analizu slučaja koji se bavi nekom kontraverznom temom. Oni će morati usmjeravati edukatora u prepoznavanju najefikasnijeg istraživačkog puta za prikupljanje ažuriranih informacija o važećem standardu ljudskih prava (prepoznavanje ključnih riječi, tok istraživanja....)

Pokazatelji postizanja cilja: ne postoje. Ukoliko svi polaznici koji pohađaju obuku imaju svoje uređaje, može se organizovati takmičenje bez ocjenjivanja o načinu istraživanja neke zadate teme, te istraživanju vezanom za odluku o jednoj ili više analiza slučaja.

30. OBUKE O LJUDSKIM PRAVIMA U OKVIRU KONTINUIRANE OBUKE

**GENERACIJA NOVOIMENOVANIH JAVNIH TUŽILACA/SUDIJA 2024. GODINA
OBUKE TOKOM 2025. GODINE – DRUGA GODINA OBUKA O LJUDSKIM PRAVIMA
GENERACIJA NOVOIMENOVANIH JAVNIH TUŽILACA/SUDIJA 2024:**

30.1. OBUKA: JEDNAKOST I ZABRANA DISKRIMINACIJE

Trajanje obuke: 1,5 dana

Preduslovi: HELP kurs Zabrana diskriminacije (Anti-discrimination, bos) (procjena trajanja: ukupno 12 sati).

Pohađanje online kurseva može se ocijeniti potvrdom o završenom kursu koju na kraju kursa izdaje HELP (ne starije od 4 godine). Pristup seminaru biće omogućen samo učesnicima koji su prethodno završili online kurs i dostavili certifikat.

Popis svih HELP kurseva nalazi se na stranici <http://help.elearning.ext.coe.int/#> Za pristup HELP platformi potrebna je registracija.

Opšti cilj:

Omogućiti polaznicima prepoznavanje različitih vrsta diskriminacije u različitim kontekstima, te im obezbijediti potrebno znanje i vještine za primjenu testa diskriminacije i posebnih proceduralnih odredbi na teret dokazivanja, uvažavajući pri tom potencijalne prepreke na koje žrtve diskriminacije nailaze.

Posebni ciljevi učenja:

Obezbjedjivanje pregleda relevantnog pravnog, institucionalnog i praktičnog aspekta teme (znanje);
Određivanje uloge pravosudnih stručnjaka u poštivanju ljudskih prava i principa nediskriminacije (vrijednosti/stavovi) ; Razmatranje pristupa ESKLJP-a prema tužbama za diskriminaciju (znanje/vještine);
Utvrdjivanje standarda od značaja u pravosudnom odgovoru na slučajeve diskriminacije i njihovo primjenjivanje (znanja/vještine)

Teme:

- Zabrana diskriminacije u međunarodnom, evropskom i domaćem pravu;
- Aspekti privatnog prava, javnog prava i prava o ljudskim pravima
- Pojam, oblici i elementi diskriminacije
- zaštićeni osnovi (rasno ili etničko porijeklo, vjera ili uvjerenja, seksualna orijentacija, invaliditet, starosna dob)
 - suštinska kršenja
 - direktna/indirektna diskriminacija

- polje slobodne procjene
- standardi i teret dokazivanja
- Pozitivna diskriminacija/rodni paritet
- Diskriminacija pri zapošljavanju i uznemiravanje (rasa, pol, starosna dob, invaliditet)
 - Zapošljavanje; radni uslovi; mobing
 - porodiljsko odsustvo/roditeljsko odsustvo oca
- Bračna jednakost (pol, rasa, seksualna orijentacija)
- Diskriminacija prema zajednici Roma, zajednici SOGI (seksualna orijentacija i rodni identitet) i zajednici osoba sa invaliditetom
- Rodno zasnovano nasilje kao oblik sistemske diskriminacije
- Proceduralni aspekti predmeta diskriminacije
 - posebna obilježja postupaka za zaštitu od diskriminacije (nadležnost, aktivna i pasivna legitimacija, trajanje i računanje rokova za podnošenje specijalnih tužbi za diskriminaciju, privremene mjere, izvršni postupci)
 - teret dokazivanja
 - učešće trećih lica (*amicus curiae*, spajanje, posrednik)
 - obrazloženje presuda u predmetima diskriminacije
 - sistem pravnih lijekova u predmetima diskriminacije (žalba i revizija)

Metodologija:

- Primjenjivati dinamičnije metodologije koje zahtijevaju više učešća, kao što su: scenariji i analize slučaja: slučajeve treba birati imajući u vidu, osim domaćeg zakonodavstva, i sudsku praksu ESLJP-a (ne ograničavati se na odluke donesene protiv BiH). Neki od slučajeva koji se predstavljaju tokom onlajn kursa mogu biti predmet detaljnije analize;
- simulacija suđenja (moot court): omogućiti polaznicima da razvijaju svoje pravne argumente i vještine debate i pomoći im da uvažavaju mišljenje suprotne strane, čime će imati mogućnost pozivati se na zaštitu ljudskih prava.

Pokazatelji postizanja ciljeva: da bi se uspostavila polazna osnova, a i za potrebe prikupljanja informacija o opštem nivou znanja polaznika koje će se koristiti za utvrđivanje potreba za obukom, potrebno je provesti testiranje prije obuke, koje će se sastojati od pitanja sa više ponuđenih odgovora. Da bi se utvrdilo da li su postignuti ciljevi učenja, može se provesti test nakon obuke u kojem će se ponoviti pitanja iz prvog testa.

GENERACIJA NOVOIMENOVANIH JAVNIH TUŽILACA/SUDIJA 2023. GODINA OBUKE TOKOM 2025. GODINE – TREĆA GODINA OBUKA O LJUDSKIM PRAVIMA GENERACIJA NOVOIMENOVANIH JAVNIH TUŽILACA/SUDIJA 2023:

30.2. OBUKA: Govor mržnje i zločini iz mržnje

Trajanje obuke: 1,5 dana

Preduslovi: HELP kurs Govor mržnje (procjena trajanja: ukupno 12 sati).

Pohađanje online kurseva može se ocijeniti potvrdom o završenom kursu koju na kraju kursa izdaje HELP (ne starije od 4 godine). Pristup seminaru biće omogućen samo učesnicima koji su prethodno završili online kurs i dostavili certifikat.

Popis svih HELP kurseva nalazi se na stranici <http://help.elearning.ext.coe.int/#> Za pristup HELP platformi potrebna je registracija.

Metodologija:

Primjenjivati dinamičnije metodologije koje zahtijevaju više učešća, kao što su:

- scenariji i analize slučaja: slučajeve treba birati imajući u vidu, osim domaćeg zakonodavstva, i sudsku praksu ESLJP-a (ne ograničavati se na odluke donesene protiv BiH). Neki od slučajeva koji se predstavljaju tokom onlajn kursa mogu biti predmet detaljnije analize;
- simulacija suđenja (moot court): omogućiti polaznicima da razvijaju svoje pravne argumente i vještine debate i pomoći im da uvažavaju mišljenje suprotne strane, čime će imati mogućnost pozivati se na zaštitu ljudskih prava.

Pokazatelji postizanja ciljeva: da bi se uspostavila polazna osnova, a i za potrebe prikupljanja informacija o opštem nivou znanja polaznika koje će se koristiti za utvrđivanje potreba za obukom, potrebno je provesti testiranje prije obuke, koje će se sastojati od pitanja sa više ponuđenih odgovora. Da

bi se utvrdilo da li su postignuti ciljevi učenja, može se provesti test nakon obuke u kojem će se ponoviti pitanja iz prvog testa.

POČETNA OBUKA

PRAVNI OKVIR ZA POČETNU OBUKU

Pravni okvir za početnu obuku određen je odredbama članova 3, 8 i 17. Zakona o Centru za edukaciju sudija i javnih tužilaca u Republici Srpskoj („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 49/02, 77/02, 30/07 i 63/14), člana 17, stav 1, tačka 9. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom savjetu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine” broj 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08), te Zakonom o sudovima Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 37/12). Preporuka Komiteta ministara Savjeta Evrope Rec (2010) 12 te Mišljenja CCJE br. 1,3,4,9,10 i 11) i Evropska povelja o zakonima za sudije jasno ukazuju na potrebu kreiranja programa početne obuke.

CILJNE GRUPE POČETNE OBUKE

U skladu sa naprijed navedenim odredbama zakona, početnom obukom će biti obuhvaćeni pripravnici i stručni saradnici zaposleni u sudovima i tužilaštvima, kao lica koja se namjeravaju baviti ulogom sudije ili tužioca, te novoimenovani sudije i tužioci, odnosno one sudije i tužioci koji su na tu poziciju imenovani sa pozicija iz drugih oblasti i koji na taj način prvi put stupaju u pravosudni sistem Republike Srpske.

CILJEVI POČETNE OBUKE

Kao što je to bio slučaj i prethodnih godina, opšti cilj pružanja obavezne početne obuke stručnim saradnicima u sudovima i tužilaštvima jeste sticanje vještina neophodnih za efektivno i efikasno vršenje sudijske, odnosno tužilačke funkcije uključujući i sticanje svestranih iskustava iz prakse, etičnosti profesije i sagledavanje svih segmenata uloge i značaja odgovornosti koje su stručnim saradnicima povjerene u njihovim redovnim poslovima. Naglasak na važnosti početne obuke stručnih saradnika leži na razvijanju njihovih profesionalnih vještina, neophodnih za vršenje poslova koje obavljaju kao i na sagledavanju važnosti uloge i značaja profesije sudije i tužioca u društvu.

Kada je riječ o novoimenovanim sudijama i tužiocima, a koji na te pozicije nisu birani iz reda stručnih saradnika, te samim tim nisu prošli program početne obuke za stručne saradnike, evidentna je potreba da se ovoj kategoriji lica pruži ona obuka koja im je neophodno potrebna za uspješno obavljanje sudijske ili tužilačke funkcije.

S obzirom na to da je polaganje Pravosudnog ispita osnovni preduslov za obavljanje bilo koje pravosudne funkcije, to je cilj početne obuke pripravnika njihovo pripremanje za polaganje navedenog ispita.

Dakle, u okviru opšteg cilja početne obuke potrebno je ostvariti sljedeće posebne ciljeve:

- Obučiti stručne saradnike za posao koji trenutno rade u sudovima i tužilaštvima te za posao budućih sudija i tužilaca;
- Obučiti lica koja su po prvi put imenovana na neku od pravosudnih funkcija za obavljanje poslova sudije i tužioca;
- Pripremiti pripravnike za polaganje Pravosudnog ispita;
- Stvoriti kvalitetnu bazu za izbor budućih sudija i tužilaca.

Planirano je da se realizacijom programa početne obuke, kroz proces razvijanja vještina i sposobnosti polaznika obuke, ostvari i cilj kvalitetnog doprinosa pravosudnoj reformi, izgradnji i jačanju efikasnog pravosudnog sistema u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini.

KARAKTER POČETNE OBUKE

Početna obuka stručnih saradnika zaposlenih u sudovima i tužilaštvima, kao lica koja se namjeravaju baviti ulogom sudije ili tužioca će, kao i do sada, biti opšteg karaktera iz razloga što u trenutku vršenja obuke nije unaprijed poznato na kojim poslovima će ta lica raditi nakon eventualnog imenovanja na sudijsku ili tužilačku funkciju.

Naglasak obuke ovih lica, podrazumijeva se, treba biti i biće na sticanju znanja i vještina potrebnih u primjeni procesnog i materijalnog prava

Sama obuka je koncipirana u skladu sa pretpostavkom da stručni saradnici već posjeduju potrebna znanja iz oblasti opšteg materijalnog prava, iz kojeg razloga će ista biti fokusirana na procesne zakone. Naravno, pri tome neće biti zanemarene izmjene i dopune zakona koje budu donesene u oblasti materijalnog prava, a sve kako bi stručni saradnici stekli nova i proširili postojeća znanja iz navedenih oblasti, te kako bi stečena znanja primjenili u praksi.

Treba naglasiti da je od suštinske važnosti da, kroz početnu obuku, stručni saradnici postignu ne samo bolje razumijevanje materijalnih i procesnih zakona, već i da steknu znanja i vještine iz drugih povezanih oblasti kao što su etika, ljudska prava i slobode, informacione tehnologije, vještine komuniciranja, savladavanje stresa i drugih oblasti, a koja znanja i vještine će im biti od velikog značaja prilikom obavljanja pravosudne funkcije, iz kojeg razloga su u sadržaj ove obuke upravo uvrštene i navedene oblasti.

Obuka novoimenovanih sudija i tužilaca će u ovoj godini biti usmjerena na primjenu pojedinih procesnih odredbi, kao i na zaštitu ljudskih prava. Takođe, ova kategorija lica će moći da prisustvuje i svim drugim obukama predviđenim za sudije i tužioce.

Kada je riječ o trećoj kategoriji polaznika početne obuke, potrebno je imati u vidu da naročito u ovom slučaju nije poznato na kojim će poslovima raditi pripravnici nakon njihovog eventualnog imenovanja za stručne saradnike, a kasnije za sudije i tužioce. Iz tog razloga je početna obuka ovih lica i usmjerena na njihovu pripremu za polaganje Pravosudnog ispita s obzirom da je upravo to osnovni preduslov za njihov ostanak u pravosuđu.

U okviru početne obuke pripravnika biće zastupljene i teorija i praksa kako bi se ova lica što bolje osposobila za polaganje Pravosudnog ispita, s obzirom da se isti sastoji i od teorijskog i od praktičnog dijela. Ipak, s obzirom na ograničenost kapaciteta Centra, a u vezi sa obimnošću materije koju bi bilo potrebno obraditi i karakterom prolaznosti ove kategorije lica imajući u vidu zakonom ograničen, relativno kratak, period tokom kojeg se može obavljati pripravnički staž, posebna pažnja će se ipak posvetiti obuci pripravnika za polaganje praktičnog dijela Pravosudnog ispita tj. izradi sudske odluke u građanskim i krivičnim stvarima.

EDUKATORI

Polazeći od pomenutog cilja početne obuke da osposobi stručne saradnike kako za posao koji trenutno rade tako i za buduće poslove, novoimenovane sudije i tužioce za što kvalitetnije obavljanje poslova u okviru funkcije za koju su izabrani, a pripravnike za polaganje Pravosudnog ispita kao osnovnog preduslova za obavljanje bilo koje pravosudne funkcije, provođenje ove obuke biće, kao i do sada, povjereno za to obučanim nosiocima pravosudnih funkcija, a uz pomoć stručnjaka i iz drugih oblasti, odnosno stalnih ili povremenih predavača, kada je to potrebno.

Tokom provođenja početne obuke vršiće se evaluacija rada trenera kroz upitnike učesnicima na kraju svakog seminara.

POLAZNICI OBUKE U 2025. GODINI

Kategorija polaznika obuke iz reda stručnih saradnika, podrazumijeva diplomirane pravnike sa položenim pravosudnim ispitom, zaposlene u sudovima ili tužilaštvima na svim nivoima u Bosni i Hercegovini koji nakon (minimalno) tri godine rada u sudovima i tužilaštvima stiču pravo da budu imenovani za sudije/tužioce.

Kategorija novoimenovanih sudija i tužilaca obuhvata lica koja su po prvi put imenovana na poziciju sudije ili tužioca, a na tu poziciju nisu imenovana iz reda stručnih saradnika, te samim tim nisu završila početnu obuku za stručne saradnike.

Kategorija polaznika obuke iz reda pripravnika, podrazumijeva diplomirane pravnike zaposlene u sudovima/tužilaštvima u svrhu obavljanja pripravničkog staža koji nakon (minimalno) dvije godine rada stiču pravo na polaganje pravosudnog ispita.

Kako su do kraja 2023. godine, završena 3 trogodišnja ciklusa Početne obuke stručnih saradnika, ostvarena kroz obuku iz ukupno 12 modula, na način da su se obrađivala 4 modula godišnje, to će se od 2025. godine Program obuhvatati drugu godinu obuke, uz mogućnost nadoknade pojedinih modula.

Shodno navedenom, ova obuka će tokom 2025. godine obuhvatiti obradom 4 modula II godine obuke, a kategorija polaznika obuke iz reda stručnih saradnika će obuhvatiti kako stručne saradnike koji su imenovani nakon 2022. godine (kada su moduli II godine obuke prethodno obrađivani), te iz tog razloga nisu prisustvovali svim ili pak pojedinim modulima iz prve godine obuke, tako i stručne saradnike koji su u toku 2022. godine već obavljali tu dužnost, ali su iz opravdanih razloga obuku iz pojedinih modula propustili. Podrazumijeva se da će se ovoj grupi polaznika obuke, priključiti i stručni saradnici koji će tek biti imenovani tokom 2025. godine, dok obuka za treću godinu još uvijek bude trajala.

Za razliku od početne obuke stručnih saradnika i novoimenovanih sudija i tužilaca, pripravnici nisu obavezni da istoj prisustvuju ali je to u svakom slučaju poželjno iz razloga što će na taj način biti u mogućnosti da razjasne mnogobrojne nedoumice sa kojima se, sigurno svakodnevno, susreću prilikom obavljanja svojih poslova. Noviimenovanim sudijama i tužiocima smatraće se, kao što je već ranije pomenuto, oni koji su na tu funkciju izabrani u periodu od šest mjeseci unazad.

Podrazumijeva se da će početnoj obuci pripravnika moći prisustvovati oni pripravnici koji budu obavljali pripravnčki staž u sudovima i tužilaštvima u trenutku održavanja seminara.

MATERIJALI

Za obuku će se, prije svega, koristiti relevantni zakoni i postojeći moduli, zatim razni priručnici, komentari, kompilacije, izvodi i stavovi sudske prakse i drugo. Takođe, treneri koji vrše obuku će, u slučaju potrebe, pripremati različite štampane materijale, odnosno ažurirati sredstva za obuku, koji materijali će biti dostupni i na web-stranicama centara.

FINANSIJSKA SREDSTVA ZA PROVOĐENJE OBUKE

Finansijska sredstva za provođenje svih vidova početne obuke će dijelom biti obezbjeđena iz budžeta Centra, dijelom od strane partnera Centra, u zavisnosti da li se obuka organizuje samostalno ili pak u saradnji sa domaćim ili međunarodnim partnerima.

SADRŽAJ POČETNE OBUKE ZA STRUČNE SARADNIKE U SUDOVIMA/TUŽILAŠTVIMA

Početna obuka za stručne saradnike se, prema utvrđenom programu, provodi u periodu od tri godine s obzirom na činjenicu da stručni saradnici tek nakon minimalno 3 godine provedene na toj poziciji, mogu biti imenovani na sudijsku ili tužilačku funkciju.

Program početne obuke predviđa provođenje obuke kroz 4 modula na godišnjem nivou, što u trogodišnjem periodu znači da stručnim saradnicima biva pružena obuka iz ukupno 12 modula. Radi adekvatnog ostvarivanja ciljeva obuke, onim stručnim saradnicima koji su iz opravdanih razloga propustili obuku iz pojedinih modula, biće omogućeno da to nadoknade u narednom periodu, dok će se za novoimenovane stručne saradnike obezbijediti kontinuiran i kvalitetan program obuke na trogodišnjem nivou.

MODULI U PRVOJ GODINI OBUKE

MODUL I – Nosioci pravosudne funkcije i društvo

- Položaj nosilaca pravosudnih funkcija
- Organizacija pravosuđa u BiH
- Profesionalni i etički standardi
- Ravnopravnost polova unutar pravosudnih institucija

MODUL II – Građanska oblast

- Prethodni postupak
- Pripremno ročište i glavna rasprava

- Aspekti primjene ZPP-a na sporove male vrijednosti
- Alternativno rješavanje sporova
 - Medijacija
 - Sudsko poravnanje
- Sudske odluke
 - Presude
 - Rješenja

MODUL III – Krivična oblast

- Principi krivičnog postupka
- Istraga
 - a) Uloga subjekata krivičnog postupka u istražnom postupku
 - b) Radnje dokazivanja
 - c) Posebne istražne radnje
 - d) Mjere obezbjeđenja prisustva osumnjičenog u postupku i uspješno vođenje postupka

MODUL IV – Izvršna i vanparnična oblast

- Upoznavanje sa podobnošću izvršne isprave
- Postupanje po žalbi i prigovoru - pravni lijekovi u izvršnom postupku
- Odlaganje i obustava izvršenja
- Izvršenje na osnovu vjerodostojne isprave
- Načela vanparničnog postupka
- Ostavinski postupak

MODULI U DRUGOJ GODINI OBUKE

MODUL I - Evropska konvencija i ravnopravnost polova

- Evropska Konvencija u kontekstu prava garantovanih članovima 5, 6 i 14
- Ravnopravnost polova

MODUL II - Građanska oblast

- Pripremno ročište
- Glavna rasprava sa posebnim osvrtom na dokaze
- Mjere obezbjeđenja

MODUL III - Krivična oblast

- Postupak po optužnici
- Glavni pretres
- Metodologija izrade presude

MODUL IV - Izvršna i upravna oblast

- Izvršenje i protivizvršenje
- Vrste izvršenja
- Prethodni upravni postupak
- Ispitivanje upravnog akta

MODULI U TREĆOJ GODINI OBUKE

MODUL I - Građanska oblast

- Metodologija izrada presude
- Žalbeni postupak

MODUL II - Krivična oblast

- Skraćeni postupci
- Redovni pravni lijekovi

MODUL III - Alternativno rješavanje sporova

- Medijacija
- Arbitraža

MODUL IV - Nosioци pravosudne funkcije i društvo

- Vještina komunikacije
- Psihologija sudnice
- Savladavanje stresa

U kalendarskoj 2024. godini, obuka stručnih saradnika će, kao što je već rečeno, obuhvatiti 4 Modula iz I godine obuke.

31. SEMINARI ZA DRUGU GODINU POČETNE OBUKE STRUČNIH SARADNIKA

Obradi dolje navedenih modula obavezni su da prisustvuju oni stručni saradnici koji su imenovani nakon njihovog obrađivanja u 2022. godini, kao i oni stručni saradnici koji su u tom periodu već obavljali funkciju stručnog saradnika, u sudu ili tužilaštvu, a iz određenih razloga nisu prisustvovali seminaru na kojem je pojedini modul obrađen.

Takođe, obradi modula u obavezi će biti da prisustvuju i oni stručni saradnici koji budu imenovani na tu poziciju tokom 2025. godine, a prije održavanja seminara na kojem će pojedini modul biti obrađivan. Navedenoj obuci će moći prisustvovati i stručni saradnici sa teritorije Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, kao i stručni saradnici sa teritorije Federacije Bosne i Hercegovine kojima je iz određenih razloga, geografskih ili drugih, praktičnije da početnu obuku pohađaju na teritoriji Republike Srpske, a shodno dogovoru o saradnji između centara za edukaciju Republike Srpske i Federacije Bosne i Hercegovine. Moduli koji će se u okviru početne obuke za stručne saradnike obrađivati u 2025. godini, a obuhvataju drugu godinu obuke, su:

31.1. MODUL I - Evropska konvencija i ravnopravnost polova

- Evropska Konvencija u kontekstu prava garantovanih članovima 5, 6 i 14
- Ravnopravnost polova

Opis: početna obuka

Oblik obuke: centralizovana

Metod: kombinacija prezentacije, diskusije i praktičnog rada

Organizator: CEST RS

Potencijalni edukatori: stani edukatori CEST-a RS

Ciljne grupe: stručni saradnici iz sudova i tužilaštava na svim nivoima

Datum održavanja: 09. april 2025.

Mjesto održavanja: Banja Luka
Trajanje: 1 dan
Broj učesnika: do 50

31.2. MODUL II - Građanska oblast

- Pripremno ročište
- Glavna rasprava sa posebnim osvrtom na dokaze
- Mjere obezbjeđenja

Opis: početna obuka
Oblik obuke: centralizovana
Metod: kombinacija prezentacije, diskusije i praktičnog rada
Organizator: CEST RS
Potencijalni edukatori: stani edukatori CEST-a RS
Ciljne grupe: stručni saradnici iz sudova i tužilaštava na svim nivoima
Datum održavanja: 06. maj 2025.
Mjesto održavanja: Banja Luka
Trajanje: 1 dan
Broj učesnika: do 50

31.3. MODUL III - Krivična oblast

- Postupak po optužnici
- Glavni pretres
- Metodologija izrade presude

Opis: početna obuka
Oblik obuke: centralizovana
Metod: kombinacija prezentacije, diskusije i praktičnog rada
Organizator: CEST RS
Potencijalni edukatori: stani edukatori CEST-a RS
Ciljne grupe: stručni saradnici iz sudova i tužilaštava na svim nivoima
Datum održavanja: 11. septembar 2025.
Mjesto održavanja: Banja Luka
Trajanje: 1 dan
Broj učesnika: do 50

31.4. MODUL IV - Izvršna i upravna oblast

- Izvršenje i protivizvršenje
- Vrste izvršenja
- Prethodni upravni postupak
- Ispitivanje upravnog akta

Opis: početna obuka
Oblik obuke: centralizovana
Metod: kombinacija prezentacije, diskusije i praktičnog rada
Organizator: CEST RS
Potencijalni edukatori: stani edukatori CEST-a RS
Ciljne grupe: stručni saradnici iz sudova i tužilaštava na svim nivoima
Datum održavanja: 11. novembar 2025.
Mjesto održavanja: Banja Luka
Trajanje: 1 dan
Broj učesnika: do 50

32. SEMINARI ZA POČETNU OBUKU PRIPRAVNIKA

S obzirom na to da, prema Zakonu o sudovima Republike Srpske, edukaciju sudskih pripravnika utvrđuje Centar za edukaciju sudija i (javnih) tužilaca, to Centar u skladu sa ovom zakonskom obavezom već šestu godinu za redom vrši obuku i ove kategorije lica. Cilj obuke jeste osposobljavanje pripravnika za polaganje Pravosudnog ispita kao osnovnog preduslova za njihov ostanak u pravosuđu. U okviru Projekta „Unaprjeđenje efikasnosti sudija i odgovornosti sudija i tužilaca - treća faza (ICEA III)“, finansiranog od strane Vlade Švedske izrađen je Kurikulum za obuku pripravnika u sudovima i uspostavio je drugačiji sistem obavljanja pripravnništva, odnosno stručnog osposobljavanja pripravnika.

Reorganizacijom poslovnih procesa u sudovima pripravnici su od nijemih promatrača, uz korištenje razvijenih alata i metoda rada, postali aktivni akteri svih procesa rada u sudu. Aktivno učešće u radu omogućava pripravicima sticanje znanja i vještina kojima se omogućava profesionalni razvoj pripravnika kao budućih pravika. Efektivnije korištenje znanja i vještina pripravnika i njihova aktivna uloga u procesima rada, zahtijevali su i uspostavljanje formalizovanog programa praktičnog osposobljavanja i kreiranje alata kao svojevrsnih smjernica pripravicima u svakodnevnom praktičnom radu. S druge strane, ovakav vid alata sudijama mentorima služi kao kontrolni mehanizam, zahvaljujući kojem su u prilici na adekvatan način pratiti i evaluirati rad pripravnika.

Pripravnništvo, uz inicijalno obrazovanje, ima ključnu ulogu za oblikovanje profesionalnog identiteta budućeg pravika, zbog čega je vrlo važno u toku njegovog trajanja organizovati i adekvatan sistem sticanje praktičnih i teorijskih znanja i vještina i van suda. U tom kontekstu, ovaj kurikulum i budući moduli za obuku mogu predstavljati osnovu za uspostavljanje stalnog programa obuke za pripravnike pravosudnih institucija.

Profesionalni razvoj diplomiranih pravika podrazumijeva dugotrajni proces koji se proteže od inicijalnog obrazovanja na fakultetu do usavršavanja na radnom mjestu, počevši od pripravnništva, te mentoriranog rada koji prati interakcija individualnih osobina pripravnika i svakodnevnog okruženja koje potiče ili otežava njegov profesionalni razvoj.

Pripravnništvo, uz inicijalno obrazovanje, ima ključnu ulogu za oblikovanje profesionalnog identiteta budućeg pravika, zbog čega je vrlo važno u toku njegovog trajanja organizovati adekvatan, sistematičan i kontinuiran sistem sticanja praktičnih i teorijskih znanja i vještina. Teorijska i praktična znanja, ali i iskustveni primjeri proizašli iz prakse, koji će detaljno biti obrađeni kroz modul za obuku, imaju za cilj da korisnicima obuke (pripravicima) ponude adekvatnu osnovu za sticanje potrebnih pravnih i komunikacijskih znanja i vještina koje ih na zadovoljavajući način pripremaju za obavljanje pravne profesije.

Svaki modul, kroz balans teorijskog i praktičnog, detaljnije obrađuje pitanja koja su u posebnom fokusu konkretnog modula, kroz optimalan metodološki pristup koji pruža snažnu osnovu za uvjerenje o postizanju očekivanog ishoda obuke.

Opšti cilj koji se želi postići obukama jeste: - Usavršavanje teorijskih i praktičnih znanja pripravnika; - Osposobljavanje za samostalan rad; - Upoznavanje sa procesnim i materijalnim zakonima i razrješavanje pojedinih dilema u primjeni zakona; - Upoznavanje sa postojećom sudskom praksom; - Upoznavanje sa uporedno pravnom praksom i praksom evropskim sudova u različitim oblastima.

Struktura kurikuluma, stoga, obuhvata 7 specifičnih cjelina, koje omogućavaju korisnicima proširenje znanja kroz učenje, sticanje vještina i jačanje profesionalnih vrijednosti profesije. Cjeline sadržane u kurikulumu su:

- Modul 1 – Etika, integritet i sprječavanje sukoba interesa;
- Modul 2 – Pripremno ročište i glavna rasprava;
- Modul 3 – Izvršni i vanparnični postupak;
- Modul 4 – Postupak optuživanja i glavni pretres;
- Modul 5 – Institut sudske nagodbe kao način rješavanja spora;
- Modul 6 – Komunikacija u sudnici – javni govor;
- Modul 7 - Rodna ravnopravnost (predrasude i stereotipi).

32.1. Planom rada projekta ICEA III za 2025. godinu, predviđeno je održavanje 2 edukacije za pripravnike, predviđene kurikulumom

VSTS BiH u okviru Projekta unapređenja efikasnosti sudova i odgovornosti sudija i tužilaca – treća faza (ICEA III) provodi aktivnost „Unapređenje poslovnih procesa u sudovima, kroz reorganizaciju rada u sudovima i ljudskih resursa u sudovima“. U fokusu reorganizacije poslovnih procesa bolje je korištenje znanja i vještina pripravnika, njihov kvalitetniji angažman i bolji položaj, koji uz primjenu metoda delegacije administrativnih zadataka sa sudije na pripravnike doprinosi povećanju efikasnosti rada sudova.

Mjesto održavanja: biće naknadno određeno

Datum održavanja: biće naknadno određen

Trajanje: 1 dan

Broj seminara: 2

Ciljna grupa: pripravnici

Planirani broj učesnika: do 30 učesnika (zavisno od broja pripravnika u ciljnim sudovima)

Teme: Definisane su u kurikulumu za pripravnike, koji je VSTS BiH razvio u saradnji sa entitetskim centrima za edukaciju sudija i tužilaca i sudijama ciljnih sudova.

Cilj: Seminar predstavlja dopunu internoj obuci pripravnika i pripravnika-volontera u sudovima s ciljem osnaživanja profesionalnih vještina i znanja pripravnika i pripravnika/volontera kao budućeg potencijalnog sudskog kadra, te s ciljem osposobljavanja pripravnika za polaganje pravosudnog ispita.

Metod: predavanje ex chatetra, interaktivna radionica

Edukativni materijal: edukativni materijal/moduli će biti razvijen od strane predavača

Edukatori: edukatori će biti sudije koje su prošle obuku od strane eksperta Švedske sudske administracije i koje su učestvovala u izradi kurikuluma za pripravnike.

32.2. Tokom 2025. godine, CEST RS će, na mjesečnom nivou, organizovati po jedan seminar iz različitih oblasti prava, za ciljnu grupu: pripravnici iz institucija pravosuđa, pri čemu će biti data mogućnost i pripravnici iz drugih institucija (notarijat, advokatura, pravobranilaštvo, republički organi uprave i dr.) da pohađaju ove seminare.

S obzirom na to da je osnovni cilj ovih seminara osposobljavanje pripravnika za polaganje pravosudnog ispita (pisani i praktični dio ispita), edukatori će biti članovi pravosudne komisije, koji posjeduju bogato iskustvo iz različitih pravnih grana.

CEST RS će, za svaki planirani seminar, poslati zvaničan poziv, kako bi pripravnici mogli na vrijeme iskazati interesovanje za učešće u ovim aktivnostima.